

ZVEZA SLOVENSКИH DRUŠTEV
ZA BOJ PROTI RAKU

POROČILO O DELU

Zveze slovenskih društev in regijskih društev
za boj proti raku za leto

2024

SLOVENIJA PROTI RAKU

ČETRTI DESETLETNI ZDRAVSTVENO-VZGOJNI PROGRAM (2020–2029)
ZA ZMANJŠANJE ZBOLEVNOSTI IN UMRLJIVOSTI ZA RAKOM

POROČILO O DELU

Zveze slovenskih društev in regijskih društev
za boj proti raku za leto

2024

ZVEZA SLOVENSkih DRUŠTEV
ZA BOJ PROTI RAKU

Ljubljana 2025

POROČILO O DELU
Zveze slovenskih društev in regijskih društev
za boj proti raku za leto 2024

NUK ISSN 1318-4881

Poročilo uredila:
Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.

Odgovorna urednica:
doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.

Lektoriranje:
Aleksandra Lutar Ivanc, univ. dipl. slov.

Oblikovanje in prelom:
Barbara Bogataj Kokalj

Oblikovanje naslovnice in infografik:
mag. Tjaša Žurga Žabkar

Tisk: Tiskarna Atlantik d.o.o.

Naklada: 200 izvodov

Ljubljana, februar 2025

Kazalo

POZDRAV PREDSEDNICE doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.	5
ZVEZA SDBPR SE PREDSTAVI Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.	7
POROČILO O DELU ZVEZE SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU V LETU 2024 Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.	10
INFORMATIVNA GRADIVA ZVEZE SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.	24
41. SLOVENSKI TEDEN BOJA PROTI RAKU JE POTEKAL POD GESLOM <i>OBDRŽI SONCE NA VARNI STRANI</i> doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.	28
32. SEMINAR V SPOMIN DR. DUŠANA REJE doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.	31
12 PRIPOROČIL PROTI RAKU V LETU 2024 dr. Katja Jarm, dr. med.	34
ZDRAVSTVENO VZGOJNI PROGRAM <i>ABC O HPV</i> Fani Čeh, univ. dipl. org., učiteljica svetnica	36
PREDAVANJA <i>ABC O HPV</i> ZA STARŠE: POMEMBEN KORAK DO VEČJE OSVEŠČENOSTI STARŠEV Petra Turk, dr. med.	38
SEMINAR <i>ABC O HPV</i> ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE Elizabeta Radelj Pepevnik, univ. dipl. nov.	40
ŽIVLJENJE JE LEPO – SKRBIM ZA SVOJE ZDRAVJE Fani Čeh, univ. dipl. org., učiteljica svetnica	42
PLAKETE IN PRIZNANJA	44
POROČILO O NOVOLETNI AKCIJI 2023/2024	46

NASLOVI ZVEZE IN REGIJSKIH DRUŠTEV	52
LETNO POROČILO O DELU DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU REGIJE CELJE ZA LETO 2024 prim. doc. dr. Ivan Eržen, dr. med., Tatjana Škornik Tovornik, univ. dipl. san. inž., Jasmina Staroveški Anderlič, dr. med.	54
LETNO POROČILO O DELU DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU VELENJE ZA LETO 2024 Branka Drk, vms, Urška Kladnik, dr. med.	62
LETNO POROČILO O DELU POMURSKEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 prim. mag. Branislava Belović, dr. med.	70
LETNO POROČILO O DELU GORENJSKEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 Ksenija Noč, mag. zdr. nege	75
LETNO POROČILO O DELU DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ŠTAJERSKE ZA LETO 2024 Zvezdana Maurič Vražič, dipl. m. s., spec.	79
LETNO POROČILO O DELU KOROŠKEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 Neda Hudopisk, dr. med., spec.	83
LETNO POROČILO O DELU POSAVSKEGA IN OBSOTELJSKEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 Alenka Krenčič Zagode, dr. med., spec. gin. in porod.	90
LETNO POROČILO O DELU OBALNEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 Tomaž Jakomin, dr.med.	94
LETNO POROČILO O DELU GORIŠKEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med.	95
LETNO POROČILO O DELU DOLENJSKEGA DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ZA LETO 2024 Mojca Florjančič, vms, univ.dipl.org.	100
DIJAK DIJAKU PROTI RAKU Špela Flerin, dipl. MS, Ana Balantič	105
PROGRAM DELA ZVEZE SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU V LETU 2025 doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.	108

Pozdrav predsednice

Rak ostaja vodilni vzrok smrti v razvitem svetu in tudi v Sloveniji. Leta 2022 je bil po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje prvi vzrok smrti pri moških, drugi pri ženskah in prvi vodilni vzrok prezgodnje smrti. Ker se naše prebivalstvo hitro stara, je breme raka iz leta v leto večje. Po podatkih Registra raka Republike Slovenije v zadnjih letih v Sloveniji vsako leto v povprečju za rakom zboli okrog 17.000 ljudi, povprečno 47 dnevno. Dobra novica je, da z razvojem znanosti in tehnologije ter zaupanjem ljudi v sodobne pristope v zadnjih desetletjih in letih raka vse boljje obvladujemo. Preračuni Registra raka, v katerih so odstranili vpliv staranja na breme raka, kažejo, da se incidenca v zadnjih letih večja počasneje, kot se je v preteklosti, in se pri moških celo manjša, kar kaže na dobro obvladovanje raka na ravni primarne in sekundarne preventive.

Z ukrepi primarne preventive bi lahko preprečili več kot 40 % novih primerov raka. Nedavno poročilo Evropske komisije in OECD navaja, da lahko Slovenija z okrepljeno primarno preventivo med letoma 2023 in 2050 prepreči okrog 6.700 raka zaradi rabe tobaka, 2.400 z zmanjšanjem onesnaženosti zraka, 1.100

z zmanjšanjem debelosti in okrog 500 z zmanjšanim pitjem alkohola.

Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) si z roko v roki z 11 regijskimi društvi kot najstarejša nosilka preventive raka med nevladnimi organizacijami v Sloveniji že več desetletij prizadeva prispevati k takšni družbi, v kateri nihče ne bo zbolel ali umrl zaradi raka zaradi lastne nevednosti ali brezbržnosti države. Eno glavnih vodil pri oblikovanju strateških ciljev in programa dela Zveze je z leti postal *Evropski kodeks proti raku* z 12 priporočili na ravni primarne in sekundarne preventive raka, z upoštevanjem katerih lahko preprečimo približno 40 % vseh novih primerov raka in približno polovico vseh smrti zaradi raka.

V več desetletjih delovanja so Zveza in regijska društva razvila številne inovativne pristope ter programe za uresničevanje svojega poslanstva, ki jih izvajajo tudi v praksi in so opisana v nadaljevanju letnega poročila. Eno ključnih vodil Zveze je, da naši projekti in programi temeljijo na znanosti in stroki, zato je eden pomembnih ciljev pri številnih aktivnostih, ki jih izvajamo, tudi povečevanje zdravstvene in

znanstvene pismenosti med prebivalci na področju preventive raka. Pri svojem delu se tesno povezuje mo z Onkološkim inštitutom Ljubljana, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, Zavodom za šolstvo in Ministrstvom za zdravje ter s številnimi drugimi organizacijami in strokovnjaki, tako iz Slovenije kot tujine.

Svoje aktivnosti prioritetno usmerjamo v številna področja, ki so prepoznana kot prednostna tako v *Državnem programu obvladovanja raka (DPOR)* kot v *Evropskem načrtu boja proti raku*, ki je osrednje evropsko orodje za obvladovanje bremena raka v Evropi v naslednjih letih.

Dela je veliko, opravili ga bomo lahko le z zaupanjem, da zmoremo in da je vredno. Rabili bomo tudi finančna sredstva za izvajanje programov in projektov. Izjemno smo veseli, da bomo svoje delo lahko v naslednjih letih nadaljevali in nadgrajevali tudi s pomočjo podpore Ministrstva za zdravje ter Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih

društev, ki sta že dolga leta podpornika Zveze in regijskih društev. V letu 2024 so se številne aktivnosti Zveze in regijskih društev izvajale v okviru projektov *Evropski kodeks proti raku na vsakem koraku in Cepite se, za vaše življenje gre*, ki jih financira Ministrstvo za zdravje s programom za varovanje in krepitev zdravja do leta 2025, prav tako pa smo ponovno pridobili sredstva FIHO in Mestne občine Ljubljana. Za njihovo podporo sem izjemno hvaležna in verjamem, da je doprinesla k bolj zdravi družbi. Hvaležna sem tudi za podporo Mestne občine Ljubljana, ki nam nudi svoje prostore in nas podpira pri ozaveščanju o cepljenju proti HPV, za podporo številnih donatorjev pri dobrodelni novoletni akciji in podporo donatorjev ter sponzorjev naših rednih ter novih programov. Aktivno bomo tudi pristopili k iskanju dodatnih finančnih virov prek razpisov in nenamenskih donacij. Povezovali se bomo široko, pri tem pa ohranjali transparentnost, neodvisnost ter delovanje v skladu z znanostjo in stroko.

Skupaj zmoremo več in sežemo dlje. Hvala, da ste hodili skupaj z nami po poti preventive raka v Sloveniji tudi v letu 2024!

doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med., spec. javnega zdravja
predsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku

Zveza SDBPR se predstavi

Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.
sekretarka Zveze in koordinatorka projektov

Podatki o ustanovitvi:

Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) je z 11 regijskimi društvi med nevladnimi organizacijami najstarejši in najpomembnejši nosilec preventive na področju raka.

Slovensko društvo za boj proti raku je bilo ustanovljeno 6. aprila 1970 na pobudo prof. dr. Božene Ravnihar, dolgoletne direktorice Onkološkega inštituta Ljubljana. Namen društva je bil osveščati prebivalstvo o raku, prvih znakih te bolezni in o zdravem načinu življenja, s čimer je mogoče zmanjšati obolevnost in posredno tudi umrljivost za rakom. Že takrat smelo zastavljen program nadaljujemo s širjenjem tega izročila.

1. marca leta 1984 so se društva, ki so bila ustanovljena po Sloveniji, povezala v Zvezo slovenskih društev za boj proti raku. Danes je v Zvezo vključenih 11 društev po vsej Sloveniji. Delujemo v javnem interesu z odločbo Ministrstva za zdravje RS (št.: 093-5/2019/117 z dne 4/11- 2019) in imamo status humanitarne organizacije, ki ji ga je podelilo Ministrstvo za zdravje RS z odločbo HO-SDO-000/05 dne 16. 8. 2005.

Poslanstvo, vizija in cilji:

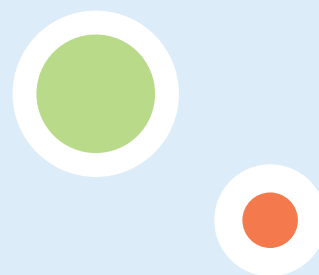
Poslanstvo Zveze slovenskih društev za boj proti raku skupaj z regijskimi društvi je prispevati k ustvarjanju take slovenske družbe, v kateri ne bo nihče zbolel ali umrl za rakom zaradi lastne nevednosti ali zaradi brezbričnosti države.

Vizija Zveze je skupaj z regijskimi društvi postati prepoznaven deležnik v celovitem programu obvladovanja raka v Sloveniji.

Osnovni strateški cilji v naslednjem desetletnem obdobju so:

1. Izobraževanje raznih ciljnih skupin o učinkovitejšem preprečevanju zbolevanja in čim prejšnjem odkrivanju rakavih bolezni.
2. Zagovorništvo: opozarjati zdravstveno politiko na tiste pomanjkljivosti, ki bi jih morali urediti za učinkovitejše obvladovanje bremena raka.
3. Povezovanje z regijskimi društvi za boj proti raku in drugimi nevladnimi organizacijami na področju obvladovanja raka v domovini in tujini.
4. Zbiranje sredstev za izvajanje programov in delovanje Zveze ter za druge potrebe na področju obvladovanja raka.

Naloge Zveze so opredeljene v 7. členu Statuta. Temeljna naloga in delo Zveze in društev za boj proti raku sta zdravstvena vzgoja in osveščanje

prebivalstva o rakavih boleznih, pri čemer velja upoštevati, da se je mogoče raku z zdravim načinom življenja izogniti in ga uspešno zdraviti, če je odkrit dovolj zgodaj.

Zveza se želi s svojim programom pridružiti naporom sodobne družbe pri obvladovanju raka. K temu nas spodbujajo tudi zaključki in priporočila številnih svetovnih in evropskih vladnih in nevladnih organizacij.

Za uresničitev zastavljenih ciljev smo delo razdelili na naslednje programe:

- I. Izobraževanje laične javnosti
- II. Izobraževanje zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev, študentov medicine in predavateljev zdravstvene vgoje za primarno preventivo
- III. Priprava in izdajanje strokovnih gradiv
- IV. Sodelovanje z regijskimi društvi za boj proti raku – sodelovanje in povezovalno delovanje z drugimi društvi in sodelovanje s sredstvi javnega obveščanja pri promociji in pripravi izobraževalnih programov na področju primarne preventive

Zveza je polnopravna članica Mednarodne zveze za boj proti raku (The Union for International Cancer Control – UICC) in Evropske lige za boj proti raku European Cancer Legues – ECL).

V letu 1996 je bila Zveza z ukazom predsednika Republike Slovenije (št.: 996-01-10/96) odlikovana s častnim znakom svobode Republike Slovenije za izjemne zasluge in petindvajsetletna prizadevanja v boju proti raku ter za drugo humanitarno dejavnost na tem področju.

Organi Zveze so:

- skupščina,
- izvršilni odbor,
- nadzorni odbor,
- vzgojno-izobraževalna komisija,
- disciplinska komisija.

Predstavnike izvolijo člani Zveze za dobo štirih let.

Na volilni skupščini 28. novembra 2024 so bili za mandatno obdobje štirih let izvoljeni:

V IZVRŠILNI ODBOR:

Predsednica:

- doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.

Podpredsednici:

- Neda Hudopisk, dr. med.
- Zvezdana Maurič Vražič, dipl. m. s.

Člani:

- Alenka Krenčič Zagode, dr. med.
- doc. dr. Mateja Krajc, dr. med.
- dr. Katja Jarm, dr. med.
- Mojca Florjančič, univ. dipl. org. dela
- Ksenija Noč, dipl. m. s.
- Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom. (sekretarka)

V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO KOMISIJO:

Predsednica:

- dr. Katja Jarm, dr. med.

Člani:

- prim. mag. Branislava Belović, dr. med.
- doc. dr. sc., B, Mateja Krajc, dr. med.
- Ksenija Noč, dipl. m. s.
- Petra Turk, dr. med.
- Fani Čeh, univ. dipl. org., učitelj svetnik
- Mojca Florjančič, univ. dipl. org. dela

V NADZORNI ODBOR:

Predsednica:

- Elizabeta Radelj Pepevnik, univ. dipl. nov.

Članici:

- Tatjana Škornik Tovornik, dipl. san. ing.
- Andreja Žlebnik, dipl. ekon.

V DISCIPLINSKO KOMISIJO:

Predsednica:

- Alenka Krenčič Zagode, dr. med.

Člana:

- Branka Drk, višja m. s.
- Borut Ambrožič, univ. dipl. prav.

Organigram zveze slovenskih društev za boj proti raku

Poročilo o delu Zveze slovenskih društev za boj proti raku v letu 2024

Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.
sekretarka Zveze in koordinatorka projektov

Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) pri svojem delu zasleduje naslednje strateške cilje:

- 1. Izobraževanje** ciljnih skupin o preprečevanju in čim prejšnjem odkrivanju raka.
- 2. Povezovanje** s strokovnjaki in z nevladnimi organizacijami v domovini in tujini.
- 3. Zagovorništvo** za učinkovitejše obvladovanje bremena raka v družbi.
- 4. Zbiranje sredstev** za izobraževalne programe in za druge aktivnosti za obvladovanje raka.

Povezujemo se z vodilnimi strokovnjaki na področju raka in preventive. Več desetletij tesno sodelujemo z Onkološkim inštitutom Ljubljana, Ministrstvom za zdravje RS, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, UKC Ljubljana ter Zavodom RS za šolstvo, v zadnjih letih pa se intenzivno povezujemo tudi s Sekcijo za šolsko, študentsko in adolescentno medicino, Sekcijo za primarno pediatrijo ter nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju obvladovanja raka. Sodelujemo v evropskih projektih: BUMPER, PROTECT-EUROPE in PERCH. Smo polnopravni člani Evropske zveze proti raku (ECL) ter Mednarodne zveze proti raku (UICC).

V letu 2024 je bila na Zvezi sklicana **volilna skupščina Zveze in regijskih društev za boj proti raku**, na kateri smo volili predsednike in člane organov Zveze ter soglasno za predsednico Zveze SDBPR ponovno izvolili doc. dr. Urško Ivanuš, dr. med.

V letu 2024 smo nadaljevali z vsemi aktivnostmi rednih programov in jih tudi nadgradili. Glavne aktivnosti in rezultate Zveze v letu 2024 prikazuje infografika na naslednjih straneh, v nadaljevanju pa sledi podrobnejši opis.

Volilna skupščina Zveze in regijskih društev za boj proti raku

Promocija zdravega življenjskega sloga ter zdravih izbir med otroki in mladostniki

Program ABC o HPV za osnovnošolce

Program smo v letu 2024 izvajali 14. leto zapored. Namenjen je učenkam in učencem 6. razreda osnovne šole, njihovim staršem in učiteljem. Podobno kot pretekla leta smo pripravili **komunikacijski paket ABC o HPV**, ki je namenjen osebni e-komuniciranju s starši in učitelji za povečanje precepljenosti proti HPV po nacionalnem programu cepljenja in zmanjšanju oklevanja za cepljenje. Komunikacijski paket je vseboval:

- pisni nagovor ravnatelju s pozivom, da staršem in učiteljem posreduje strokovno preverjena gradiva za cepljenje proti HPV in jih spodbudi k informiranju ter da v šoli organizira predavanje lokalnega strokovnjaka in naroči brezplačna gradiva Zveze;
- video nagovor staršem, da se odločijo za cepljenje svojih otrok proti okužbi s HPV v 6. razredu OŠ, ki je objavljen na YouTube kanalu Zveze;
- seznam strokovno preverjenih e-gradiv za starše, ki so dostopna na spletni strani Zveze;
- e-naročilnico za brezplačna gradiva Zveze ABC o HPV (knjižice za starše, plakate za skupne prostore šole) ter brezplačno predavanje strokovnjaka na temo cepljenja proti HPV, v kolikor ga ne uspejo zagotoviti v lokalnem okolju.

Zaradi zmanjšanja precepljenosti proti HPV v zadnjih letih, ki je bila najizrazitejša v ljubljanski regiji, smo se odločili, da meseca maja nagovorimo starše petošolcev. Udeležili smo se zadnjih roditeljskih sestankov petošolcev v MOL in izkazalo se je, da so bila strokovna predavanja o cepljenju proti HPV pri starših

izjemno dobro sprejeta, saj so starši do vstopa otrok v šesti razred, ko je ob sistematskem pregledu v programu cepljenje proti HPV, lahko pridobili dodatne informacije o cepljenju proti HPV.

Blazno resno o HPV

Zveza se je leta 2023 povezala s priznano slovensko mladinsko pisateljico Deso Muck, ki je o tem, kaj lahko sami naredimo, da za rakom materničnega vratu (in drugimi s HPV povezanimi raki) ne zbolimo, napisala knjižico *Blazno resno o HPV*. Ob začetku letošnjega šolskega leta je Zveza knjižico ponatisnila in smo jo s pomočjo NIJZ distribuirali v vse zdravstvene domove, ki so jih razdelili staršem šestošolcev na roditeljskih sestankih, brezplačen izvod pa je mogoče tudi naročiti ali si ga izposoditi v knjižnicah. Knjižico smo medijsko podprli tudi z digitalnim oglaševanjem ter s spletno stranjo www.blaznoresno.si, kjer sta na voljo digitalni izvod v slovenskem in angleškem jeziku ter zvočna knjiga. Ciljano spletno oglaševanje je doseglo več kot 660.000 ljudi.

Novinarska konferenca ob začetku šolskega leta v podporo cepljenju proti HPV

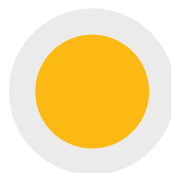
Kazalka *Blazno resno o HPV*

Septembra, ob pričetku novega šolskega leta, ko poteka cepljenje proti HPV na sistematskem pregledu otrok v 6. razredu, smo v soorganizaciji z Ministrstvom za zdravje RS, Onkološkim inštitutom Ljubljana (OIL) in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ) v podporo cepljenju proti HPV organizirali **novinarsko konferenco**, na kateri smo pozvali starše k cepljenju svojih otrok proti HPV, kajti cepljeni otroci bodo imeli veliko manjšo verjetnost, da bodo zboleli zaradi šest vrst raka, ki jih povzroča HPV, kot necepljeni vrstniki.

Natisnili smo tudi 50.000 **kazalk** *Blazno resno o HPV*, ki smo jih razdelili kupcem učbenikov in zvezkov v vseh prodajalnah Mladinske knjige po Sloveniji ter po spletni trgovini EMKA.

Program Življenje je lepo – skrbim za svoj zdravje

V sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo v vseh osnovnih šolah že 31. leto zapored izvajamo program *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje*. S programom učence in učence seznanjamo z nasveti za zdrav življenjski slog in jih opozarjamo na to, kako pomembno je sprejemati odgovornost za svoje zdravje. S podpisom **Slovesne obljube o ne kajenju** v tekočem šolskem letu jim pomagamo k tej zdravi odločitvi. Program je v šolskem letu 2023/2024 potekal v vseh slovenskih osnovnih šolah v 6. in 7. razredu. Vse ravnateljice slovenskih osnovnih šol (skupaj 452) smo po e-pošti v začetku šolskega leta povabili k sodelovanju v šolski akciji. Pripravili in razposlali smo 43.000 **zgibank Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje** z anketnim vprašalnikom ter **načrt učne ure** z vzgojno-izobraževalno vsebino in 43.000 slovesnih obljub, ki so jih učence in učenci podpisali, če so se odločili za ne kajenje. **Nagradno žrebanje** učenc in učencev, ki so sodelovali v programu *Vzgoja za ne kajenje*, smo izvedli v petek, 8. marca, v sklopu 41. slovenskega tedna boja proti raku, ki je potekalo na OŠ Trnovo v Ljubljani. 45 izžrebanih sedmošolcev iz celotne Slovenije smo 18. maja 2024 odpeljali na **izlet v Gardaland**. Vtise o šolski akciji in izletu v Gardaland si lahko preberete v posebnem prispevku v nadaljevanju poročila.

Spodbujanje zdravega življenjskega sloga dijakov in študentov – Mladi ambasadorji Evropskega kodeksa proti raku

Namen programa je dijakom in študentom približati *12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku* ter jih spodbujati k odločitvam za zdrav življenjski slog in zdrave izbire. V programu sodelujemo z mentoricami srednjih šol ter z mladimi ambasadorji, ki izvajajo aktivnosti na svojih šolah, predvsem v času slovenskega in evropskega tedna boja proti raku. V sklopu 41. slovenskega tedna boja proti raku smo za 100 dijakov Srednje zdravstvene šole Ljubljana izvedli *Dan odprtih vrat Onkološkega inštituta Ljubljana* s predstavitvijo inštituta, predavanjem o *12 priporočilih proti raku* ter skrbi za zdrav življenjski slog in zdrave izbire ter organizirali voden ogled radioterapevtskega oddelka OIL. Poleg tega smo vse slovenske srednje šole pozvali k izvedbi učne ure *Kako nastane rak in kako ga lahko preprečim* s predlogom učne ure ter strokovnim e-gradivom Zveze, ki je dostopno tudi na spletni strani Zveze.

Dan odprtih vrat
Onkološkega
inštituta
Ljubljana

Ozaveščanje odraslega prebivalstva o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka – Evropski kodeks proti raku

41. slovenski teden boja proti raku je potekal pod geslom *Obdrži sonce na varni strani*

41. teden boja proti raku je tudi v letu 2024 potekal v prvem tednu marca, začel se je 4. marca z **novinarsko konferenco** na Onkološkem inštitutu Ljubljana, kjer so priznani slovenski strokovnjaki spregovorili o kožnem melanomu. Pripravili smo *Sporočilo za javnost* z veliko nacionalno in lokalno pokritostjo ter posneli več izjav strokovnjakov na temo, kako lahko preprečimo nastanek kožnega melanoma, kako ga odkrijemo zgodaj in kaj naredimo, ko posumimo na kožni melanom. Pripravili in natisnili smo tudi **nov letak** o kožnem melanomu z naslovom *Kaj morate vedeti o melanomu?* ter **infografike** o kožnem melanomu.

Novinarska konferenca na OIL ob začetku 41. Slovenskega tedna boja proti raku

Regijska društva za boj proti raku so izvajala **aktivnosti v lokalnih okoljih**. Prav tako so potekale aktivnosti na večjih nacionalnih in lokalnih TV-postajah, kjer so brezplačno predvajali oglas, dolg 10 sekund, z namenom ozaveščanja o *12 nasvetih za preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka*, ki so zajeti v *Evropskem kodeksu proti raku*. V večja in uspešna slovenska podjetja smo poslali tudi dva e-novičnika, ki sta dosegla približno 460 podjetij. V čakalnicah zdravstvenih domov smo izobesili plakate *12 priporočil proti raku* in priložili zgibanke. Vtise o 41. tednu boja proti raku si lahko preberete v posebnem prispevku v nadaljevanju poročila.

Evropski teden boja proti raku

Evropski teden boja proti raku na mednarodni ravni organizira Evropska zveza proti raku (ECL), katere polnopravna članica iz Slovenije je Zveza. Tako kot vsa leta do sedaj je tudi v letu 2024 potekal od 25. do 31. maja s sloganom *Pogovarjajmo se o preventivi raka*. V tem tednu so regijska društva v svojih skupnostih z različnimi aktivnostmi promovirala udeležbo v slovenskih presejalnih programih ZORA, DORA in Svit, ki rešujejo življenja z zgodnjim odkrivanjem predrakavih in rakavih sprememb. Teden smo obeležili tudi z objavami na spletni strani in družbenih omrežjih Zveze in regijskih društev ter z izvedbo *Slavnostne seje Zveze in regijskih društev*, na kateri smo **podelili priznanja in plakete zaslužnim sodelavcem Zveze in regijskih društev za boj proti raku** (5 posebnih priznanj za odpravo s HPV povezanih rakov, 5 pisnih priznanj ter 9 bronastih, 6 srebrnih in 1 zlato plaketo).

Slavnostna seja Zveze in regijskih društev za boj proti raku na Ministrstvu za zdravje RS

Program Slovenija na poti k odpravi raka materničnega vratu

Ob četrti obletnici lansiranja globalnega gibanja za odpravo raka materničnega vratu v Sloveniji, 17. 11. 2024, smo pod okriljem Zveze in 11 regijskih društev za boj proti raku v povezavi z lokalnimi deležniki v turkizni barvi osvetlili kar 22 lokalnih znamenitosti v 18 občinah po Sloveniji. Pripravili smo **foto poročilo**, ki vsebuje sporočila predstavnikov regijskih društev za boj proti raku in sporočila županov, ki so se odzvali povabilu Zveze k sodelovanju, ter **kratek video**, ki poudarja pomembnost ozaveščanja o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka materničnega vratu ter spodbuja sodelovanje vseh v boju proti tej bolezni. V turkizni barvi smo osvetlili: Grad Sevnica, mestno tržnico v Ptujju, občinsko stavbo v Domžalah, Stražni stolp Malega Gradu v Kamniku, mestno hišo v Lendavi, Dom kulture v Kamniku, Park likovnih samorastnikov v Trebnjem, Mokronožce v

občini Mokronog-Trebelno, občinsko stavbo v Radovljici, Stari grad v Celju, krožišče v Laškem, Visto – park z razgledom v Velenju, konjička pred občinsko hišo v Grosupljem, mestno hišo na Ravnah na Koroškem, zdravstveno postajo, lekarno ter osnovno šolo Janeza Kuharja v Razkrižju, Hram kulture Arnolda Tovornika v Selnici ob Dravi, Pokrajinski muzej v Mariboru, Kulturni inkubator v Mariboru, občinsko stavbo v Beltincih, vhod v grad, paviljon v atriju gradu ter občinsko stavbo v Brežicah.

12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku za odrasle

Od konca leta 2022 Zveza sodeluje v evropskem projektu EU za zdravje (EU4Health), poimenovanem **BUMPER**, ki ga koordinira Evropska liga proti raku. Cilj projekta je priprava strokovnih podlag za izdelavo in usmerjeno promoviranje mobilne aplikacije

Foto poročilo Lokalne skupnosti za odpravo raka materničnega vratu

za preprečevanje raka, ki bo prebivalce spodbujala k upoštevanju priporočil *Evropskega kodeksa proti raku* v vsakdanjem življenju. Mobilna aplikacija za preventivo raka v evropskem prostoru, ki bo zaživela v letu 2025, se bo osredotočila na aktivnosti in življenjski slog, s katerim lahko preprečujemo raka.

Uspešno smo sodelovali z **18 presejalnimi centri programa DORA** po vsej Sloveniji ter z **Ambulanto oddelka za onkološko klinično genetiko OIL**. Vse udeleženske presejalnega programa DORA in posamezniki, ki obiščejo Ambulanto za onkološko klinično genetiko, prejmejo zloženko Zveze *12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku*. Sodelujemo tudi z **referenčnimi ambulantami** in ostalimi **zdravstvenimi ustanovami** po Sloveniji, ki jim redno brezplačno dostavljamo zgibanke in plakate

Zveze. Zveza je v zdravstvene domove, šole in druge nevladne organizacije brezplačno dostavila okrog **213.000 zgibank Zveze**.

Več o promociji *12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku* in ozaveščanju odraslih prebivalcev Slovenije o tem, kaj lahko storijo sami, da zmanjšajo tveganje, da bodo zboleli ali umrli zaradi raka, ki smo jih izvajali na Zvezi, si lahko preberete v posebnem prispevku v nadaljevanju. Ne spreglejte tudi letnih poročil regijskih društev, ki so v letu 2024 skupaj izvedla več kot 340 aktivnosti na tem področju.

Izobraževanje strokovnih delavcev in sodelavcev v zdravstvu ter šolstvu o raznih vidikih obvladovanja raka

XXXII. seminar »In memoriam dr. Dušana Reje«

V sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje smo 16. oktobra organizirali 32. seminar »In Memoriam dr. Dušana Reje« z naslovom **Obdrži sonce na varni strani – preprečevanje in zgodnje odkrivanje kožnega melanoma**, ki je tudi letos potekal virtualno. Predavalo je 15 priznanih slovenskih strokovnjakov. Na seminar se je prijavilo več kot 450 slušateljev, ki so seminar ocenili kot izjemno dober. Seminar smo posneli in ga objavili na YouTube kanalu Zveze. Vtise o 32. Rejevem seminarju si lahko preberete v posebnem prispevku v nadaljevanju poročila.

Seminar ABC o HPV in organizacija predavanj za starše o cepljenju proti HPV

9. maja 2024 smo drugič organizirali seminar za zdravstvene strokovnjake, virtualni seminar ABC o HPV z naslovom *Kako se pogovarjati s starši in mladostniki o cepljenju proti HPV*. Namen seminarja je bil strokovno usposabljanje zdravstvenih delavcev in sodelavcev za izvajanje predavanj staršem učenk in učencev v 6. razredu osnovne šole o cepljenju proti HPV. Cilj seminarja je bil opolnomočiti in mobilizirati strokovnjake v lokalnih skupnostih za spodbujanje cepljenja proti HPV. Seminar je potekal v organizaciji Zveze z OIL, NIJZ, Sekcijo za šolsko, študentsko in adolescentno medicino, Sekcijo za primarno pediatrijo, pod

okriljem projektov *Cepite se, za vaše življenje gre* (Ministrstvo za zdravje RS), FIHO in »PERCH« (evropski projekt skupnega ukrepanja). Trije predavatelji so predstavili teoretična izhodišča o HPV, pet predavateljev je predstavilo izkušnje s predavanji o HPV po osnovnih šolah, pet predavateljev pa je predstavilo, kako komunicirati o cepljenju proti HPV v teoriji.

Seminar je bil izjemno dobro sprejet, zaradi velikega zanimanja smo v začetku šolskega leta organizirali ponovitev seminarja s predvajanjem posnetka. Skupaj se je seminarja udeležilo 530 slovenskih strokovnjakov iz vseh slovenskih regij.

Aktivnosti smo nadaljevali v začetku septembra, ko smo vsem osnovnim šolam v MOL, kjer je precepljenost proti HPV najnižja, poslali dopis, v katerem smo jih pozvali, naj naročijo brezplačna gradiva Zveze ABC o HPV in na šolah organizirajo predavanja strokovnjakov za starše otrok v 6. razredu. V kolikor šole tega same niso uspele organizirati, smo strokovnjake skušali poiskati s strani Zveze. Odziv šol je bil dober, v letu 2024 je bilo s strani Zveze po osnovnih šolah v MOL izvedenih 30 predavanj.

Založništvo

Strokovna gradiva s področja preventive in zgodnjega odkrivanja raka

Pripravili, recenzirali, oblikovali, tiskali in distribuirali smo različna **zdravstveno-izobraževalna gradiva**. Posodobili smo naslednja gradiva:

- zgibanko *Zakaj se je modro cepiti proti HPV*,
- zgibanko *ABC o HPV, Starši, dovolite, da se cepim*,
- brošuro *Blazno resno o HPV*,
- kazalko *Blazno resno o HPV*,

- zgibanko Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje,
- zgibanko *Rak mod*,
- zgibanko *Rak dojk*,
- zgibanko *Najpogostejši raki pri ženskah*,
- zbornik *Obdrži sonce na varni strani, preprečevanje in zgodnje odkrivanje kožnega melanoma*,
- letak *Kaj morate vedeti o melanomu?*,
- infografike o melanomu,
- foto poročilo Lokalne skupnosti za odpravo raka materničnega vratu.

Letno poročilo Zveze slovenskih društev za boj proti raku

V letu 2024 smo izdali Letno poročilo Zveze, v katerem smo v sliki in besedi povzeli aktivnosti in dosežke Zveze in regijskih društev za boj proti raku v letu 2023.

Prisotnost na spletu

V letu 2024 smo skupaj z 11 regijskimi društvi objavljali aktualne novice in napovednike dogodkov Zveze, regijskih društev ter drugih deležnikov na področju obvladovanja raka doma in v tujini. Na spletni strani Zveze smo tako objavili 64 novic, na Facebooku in Instagramu 82 novic, regijska društva pa so objavila okrog 210 novic. V mesecih januar, maj in september smo izvedli medijsko kampanjo, ki je vključevala tudi digitalno oglaševanje cepljenja proti HPV na 14 spletnih straneh, na Instagramu in na YouTubeu Zveze ter tako **skupaj dosegli okrog 1.570.000 ljudi**. Spletni kanali so prav tako služili kot orodje za ozaveščanje in informiranje prebivalstva glede strokovnih smernic na področju preprečevanja raka.

Povezovanje in sodelovanje z drugimi deležniki na področju preventive raka

V letu 2024 smo nadaljevali **tesno strokovno sodelovanje** z OIL, NIJZ, UKC Ljubljana, Sekcijo za šolsko, študentsko in adolescentno medicino, Sekcijo za primarno pediatrijo ter nekaterimi drugimi organizacijami pri oblikovanju in izvajanju aktivnosti Zveze ter regijskih društev. Prav tako smo tesno sodelovali z Ministrstvom za zdravje, Zavodom RS za šolstvo ter nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju obvladovanja raka, kot so Europa Donna, Onkoman, Projekt Onko Društva študentov medicine Slovenije idr. **Na lokalni ravni** smo se s pomočjo regijskih društev za boj proti raku še tesneje povezali z župani različnih občin, predvsem v programu Zveze za odpravo raka materničnega vratu.

Nadaljevali smo tudi dolgoletno **mednarodno sodelovanje** z Evropsko zvezo proti raku (ECL), predsednica Zveze pri ECL tudi vodi mednarodno delovno skupino za zgodnjo diagnozo raka. Sodelovali smo v treh evropskih projektih, BUMPPER (2022–2025), PERCH (2022–2025) in PROTECT–EUROPE (2022–2025). Smo polnopravni člani Evropske zveze proti raku (ECL) ter Mednarodne zveze proti raku (UICC).

Tudi v letu 2024 smo nadaljevali dobro sodelovanje s slovenskimi mediji. Ponovno smo postali **ambasador akcije *Moj zdravnik***, katere nosilec projekta je že vrsto let časnik Finance. Predstavniki Zveze so sodelovali v pogovornih oddajah, TV-poročilih, pripravljali smo strokovne članke in z intervjuji sodelovali v tiskanih medijih ter na televiziji in radiu. Skupaj smo na ta način **dosegli več kot 300.000 ljudi**.

Regijska društva za boj proti raku so izvajala naslednje **regijske programe**:

- promocije zdravega življenjskega sloga in drugih priporočil proti raku na stojnicah, v podjetjih, šolah, vrtcih ter z izobraževanji, predavanji in okroglimi mizami;
- promocije zdravega življenjskega sloga z organiziranimi vadbami za ženske in moške;
- demonstracije najpogostejših rakov pri ženskah in moških na modelih – na prireditvah za promocijo zdravja, s spletnimi delavnicami, na povabilo delovnih organizacij, šol, društev, v zdravstvenih domovih;
- razdeljevanje zdravstveno-vzgojnih gradiv naključnim mimoidočim na ulicah, v trgovskih centrih, uslužbencem na okencih pošte in banke;
- promocije zdravja na delovnih mestih – organizirana strokovna predavanja v podjetjih za njihove zaposlene;
- delavnice samopregledovanja dojk, mod in kože za učenje in spodbujanje s pomočjo modela pod vodstvom zdravnika ali medicinske sestre;
- predavanja in delavnice na temo zgodnjega odkrivanja raka: nastopi na lokalnih TV in radijskih postajah, spletne delavnice za spodbujanje udeležbe v presejalnih programih, ozaveščanje o pomenu zgodnjega odkrivanja raka in zgodnjih znakih, sodelovanje z mladimi *ambasadorji Evropskega kodeksa proti raku*;
- spletne klepetalnice v slovenskem in evropskem tednu boja proti raku.

V sodelovanju z regijskimi društvi smo z aktivnostmi s fizično prisotnostjo v lokalnih okoljih skupaj **dosegli okrog 30.000 prebivalcev**.

Zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje in aktivnosti Zveze ter regijskih društev in druge potrebe na področju obvladovanja raka

Podelitev donacijskega bona Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica

V sklopu tradicionalne **Novoletne dobrodelne akcije** smo z našimi zvestimi donatorji uspeli zbrati **20.120,00 EUR**, ki smo jih podelili **Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica** za nakup sodobnega kolposkopa za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materničnega vratu. Ob tej priložnosti se vsem donatorjem iskreno zahvaljujemo za njihovo podporo. Več o donatorjih si lahko preberete v posebnem prispevku v nadaljevanju.

V novembru smo ponovno organizirali tradicionalno **novoletno akcijo 2024/25**, v kateri smo uspešnejša slovenska podjetja pozvali k doniranju sredstev za nakup sodobnega kolposkopa za UKC Maribor. Donacijo bomo podelili v letu 2025.

Zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje Zveze

Večino strokovnega dela v Zvezi in regijskih društvih opravijo **strokovnjaki prostovoljci**, ki za Zvezo in pod okriljem regijskih društev izvajajo številne aktivnosti, s katerimi zagotavljajo, da sporočila in gradiva strokovnjakov pridejo do zelo raznolikih ciljnih skupin. Njihov čas, strokovno delo in entuziazem sta rešila že marsikatero življenje.

Druženje s prejemniki plaket in priznanj Zveze ter člani regijskih društev

Zveza za svoje osnovno delovanje, izvajanje aktivnosti in brezplačno distribucijo gradiv zagotavlja sredstva iz različnih virov. Izjemno pomemben podpornik Zveze je **Ministrstvo za zdravje RS**, ki je v letu 2024 Zvezi zagotavljal finančna sredstva iz naslova dveh projektov ***Cepite se, za vaše življenje gre (2022–2025)*** in ***Evropski kodeks proti raku na vsakem koraku (2022–2025)***. Projekta omogočata osnovno delovanje Zveze in izvajanje njenih aktivnosti ter doseganje rezultatov na programih *ABC o HPV*, *Blazno resno o HPV*, *12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku*, izvedbo Rejevega seminarja, založništvo za laično in strokovno javnost idr. aktivnosti. Z Ministrstvom za zdravje skozi desetletja sodelovanja tudi soorganiziramo različne dogodke in sooblikujemo politiko ter aktivnosti na področju preventive raka v Sloveniji. Dolgoletni podpornik Zveze je tudi **Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO)**, ki je v letu 2024 zagotavljala sredstva Zvezi za delovanje in tri programe: program

spodbujanja zdravega življenjskega sloga med mladimi *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje*, *ABC o HPV* in program izobraževanja prebivalstva o preprečevanju raka. FIHO zagotavlja sredstva tudi regijskim društvom za boj proti raku, in sicer Društvu za boj proti raku Velenje za delovanje ter izvajanje programa *Kako zmanjšati umrljivost za rakom*, Koroškemu društvu za boj proti raku za izvajanje programa *Preprečevanje raka na Koroškem* in Posavsko-obsotelskemu društvu za boj proti raku za delovanje ter izvajanje programa *Kako zmanjšati umrljivost za rakom*. V letu 2024 je Zveza prejela tudi sredstva **Mestne občine Ljubljana** za projekt *Abeceda o človeških papiloma virusih* za odpravo s HPV povezanih rakov v ljubljanski občini. MOL Zvezi tudi nudi brezplačne prostore, kar nam omogoča nemoteno delovanje skozi leta. Z aktivnostmi, ki jih izvajamo, želimo v MOL, kjer je precepljenost proti HPV med najnižjimi v Sloveniji, dvigniti precepljenost v tistih šolah, kjer izvajamo program.

Sodelujemo tudi v dveh evropskih projektih *EU za zdravje*, in sicer v evropskem projektu *Vaccinating Europe to protect against the cancers caused by HPV (PROTECT-EUROPE, 2022–2025)* s ciljem povečanja precepljenosti proti HPV in v projektu *Boosting the usability of the EU Mobile App for Cancer Prevention (BUMPER, 2022–2025)* s ciljem priprave strokovnih podlag za izdelavo mobilne aplikacije, ki bo

prebivalce spodbujala k izvajanju priporočil *Evropskega kodeksa proti raku* v vsakdanjem življenju. Aplikacija bo na voljo tudi v slovenskem jeziku.

Zveza prejema finančna sredstva tudi od nekaterih **donatorjev in sponzorjev**, ki so objavljeni na spletni strani Zveze in v zborniku Rejevega seminarja.

Delo v Zvezi je bilo v letu 2024 še obsežnejše kot preteklo leto, a kljub temu vedno prijetno in uspešno. Skrbimo, da so vsa društva obveščena o vseh dogodkih, ki jih pripravljamo, in da so jim pravočasno predana vsa gradiva. Izvajamo redne tedenske sestanke ožjih sodelavcev Zveze. Druge sestanke, srečanja, predavanja, novinarske konference ipd. organiziramo po t. i. hibridnem modelu. Z vsemi sodelujočimi določamo skupno delo in cilje, snujemo načrte za nove dogodke in posodabljam vzgojno-izobraževalna gradiva ter pripravljamo novo spletno stran. Izvedba programov in delovanje Zveze je v veliki meri odvisna od višine finančnih sredstev, ki nam jih uspe pridobiti na javnih razpisih in z uspešnimi prošnjami sponzorjem ter donatorjem. A brez naših regijskih društev in vseh, ki v društvih aktivno delujejo na področju preventive, Zveza ne bi mogla izpeljati vseh programov tako uspešno, kot jih je. Zato se vsakemu posebej zahvaljujemo in se veselimo nadaljnjega sodelovanja.

Povzetek aktivnosti in rezultatov

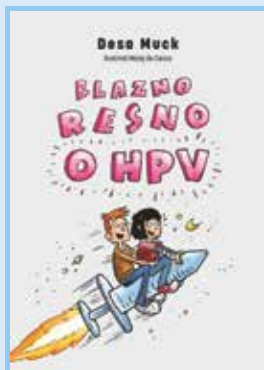
Zveze slovenskih društev za boj proti raku 2024

Blazno resno o HPV

Za starše, ki se soočajo z odločitvijo o cepljenju proti HPV smo ponatisnili brošuro **Blazno resno o HPV**.

40.000 brošur

za starše, ki smo jih s pomočjo NIJZ brezplačno razdelili vsem šestošolcem.

Natisnili in distribuirali smo

50.000 kazalk **Blazno resno o HPV** v vseh prodajalnah Mladinske knjige po vsej Sloveniji.

Ciljano spletno oglaševanje je doseglo

750.000 posameznikov.

Več na spletni strani:

www.blaznoresno.si

Lokalne skupnosti za odpravo raka materničnega vratu:

- vsem slovenskim županom smo posredovali podatke o udeležbi v programu ZORA in precepljenosti proti HPV ter jih pozvali k osvetlitvi lokalnih znamenitosti,
- objavili smo **foto poročilo** ter **video 22** lokalnih znamenitosti osvetljenih v turkizni barvi v **18-ih** občinah,
- izjave za javnost je pripravilo **18** županov.

41. slovenski teden boja proti raku (4. – 10. 3. 2024)

je potekal v sodelovanju z OIL, MZ in DPOR pod geslom

Obdrži sonce na varni strani.

XXXII. seminar "In memoriam dr. Dušana Reje" (16. 10. 2024)

z naslovom

Obdrži sonce na varni strani – preprečevanje in zgodnje odkrivanje kožnega melanoma.

Predavalo je **15** slovenskih strokovnjakov.

Dogodka se je udeležilo okrog **450** strokovnjakov, iz različnih strokovnih področij.

Založništvo

Za uporabnike smo posodobili in natisnili brezplačne zdravstveno-izobraževalne vsebine:

143.000
zgibank
o preventivi raka

40.000
brošur
Blazno resno o HPV

10.000
letakov
o melanomu

V letu

2024

smo:

Novice
na FB strani Zveze

82

Prispevki
na spletni strani
Zveze

64

Novice in prispevki
na družabnih omrežjih
ter spletnih straneh
regijskih društev

več kot
210
objav

Regijska društva za boj proti raku
so v lokalnih okoljih izvedla skupaj

več kot **340** aktivnosti

od tega
196
učnih
delavnic

in več kot
144
akcij
ozaveščanja

ABC o HPV

Program smo izvajali **14. leto zapored.**

- Izvedba vzgojne dejavnosti v osnovnih in srednjih šolah pod okriljem regijskih društev.
- Več kot **100 predavanj** za osnovnošolce ter dijake o HPV in cepljenju proti HPV z deljenjem zgibank ABC o HPV.
- Za starše otrok 5. in 6. razredov OŠ smo izvedli niz predavanj o cepljenju proti HPV, kjer so zdravstveni delavci in sodelavci staršem predstavili ključne informacije o HPV, cepivu in njegovem delovanju ter razdelili brošure Blazno resno o HPV.
- Med **692 starši** smo izvedli anonimno anketo.

Rezultati ankete so pokazali:

- starši so predavanja ocenili kot pomembna (**99 %**),
- knjižica Blazno resno o HPV je med starši dobro sprejeta (**97 %**),
- večina staršev podpira cepljenje proti HPV ali so neopredeljeni,
- večina staršev, ki potrebuje dodatne informacije, le-te išče pri preverjenih virih.

Podelili smo:

- donacijo v višini 20.120 EUR** Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica, za nakup sodobnega kolposkopa za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materničnega vratu,
- priznanja in plakete.**

10. maja 2024 smo organizirali

virtualni seminar ABC o HPV za strokovnjake

z udeležbo več kot **530 slovenskih zdravstvenih delavcev.**

Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje

Vse OŠ smo povabili k izvedbi učne ure in predstavitvi knjižice zveze z 12 priporočili proti raku za učence ter izpolnitvi vprašalnika o zdravem življenjskem slogu in podpisu slovenske zaobljube o ne kajenju.

Šolska akcija je potekala že **31. leto zapored.**

Prejeli smo

11.112 pravih odgovorov učenk in učencev.

Na slavnostni prireditvi na OŠ Trnovo v Ljubljani smo 8. marca

2024 izžrebali **45 nagrajenih učencev** iz cele Slovenije, ki smo jih odpeljali na tradicionalni nagradni izlet v Gardaland.

Mednarodno delovanje in povezovanje:

Sodelovali smo v **2 evropskih projektih:**

- BUMPER** je projekt za izdelavo mobilne aplikacije za zabavno ozaveščanje o priporočilih evropskega kodeksa proti raku;
- PROTECT-EUROPE** je projekt za povečanje precepljenosti proti HPV.
- Predsednica Zveze sodeluje pri 5. reviziji Evropskega kodeksa proti raku, ki poteka pod okriljem IARC-SZO.
- Smo polnopravni člani ECL (Evropske zveze proti raku) in UICC (Svetovne zveze proti raku).**

Zveza slovenskih društev za boj proti raku je ambasador akcije Moj zdravnik, ki poteka pod pokroviteljstvom častnika Finance.

Skupaj z regijskimi društvi smo realizirali

več kot **350 objav**

Nastopali smo v več kot **60-ih**

TV in radijskih oddajah in sodelovali v številnih intervjujih

Preko stojnic, sejmov, srečanj, pohodov, delavnic v živo ipd. smo dosegli preko

30.000 ljudi

V zdravstvene ustanove, druga društva, šole ipd. smo dostavili preko

213.000 brošur, zgibank in plakatov

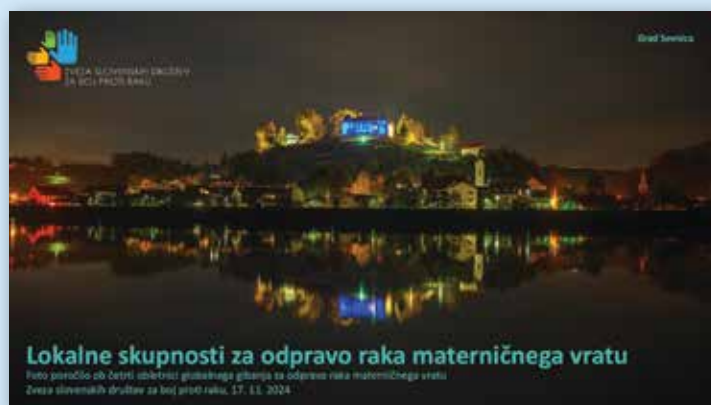
Skupaj smo z oglaševanjem, z vsemi aktivnostmi in promocijami dosegli okrog

1.570.000 posameznikov

Informativna gradiva Zveze slovenskih društev za boj proti raku

Poročila

Vsako leto Zveza izda poročilo o delovanju Zveze in regijskih društev za boj proti raku v tiskani in e-obliki. Vsako leto izide tudi elektronsko foto poročilo na temo odprave raka materničnega vratu, v katerem so fotografije turkizno osvetljenih lokalnih znamenitosti, sporočila županov, regijskih društev za boj proti raku in drugih lokalnih deležnikov.

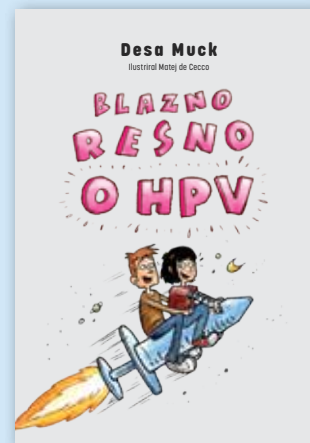
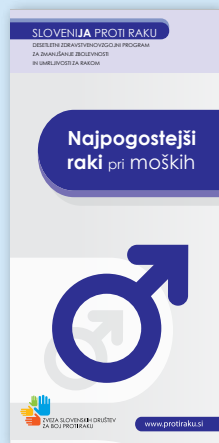
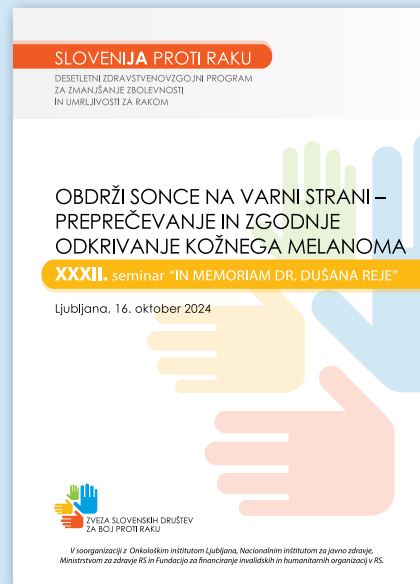

Publikacije za stroko

Zveza slovenskih društev za boj proti raku skrbi za redno izobraževanje strokovnih javnosti na temo preprečevanja in zgodnjega odkrivanja raka tudi z izdajo zbornikov strokovnih predavanj. Gradiva so brezplačno na voljo v tiskani in e-obliki.

Publikacije za javnost

Zveza skrbi za stalno izobraževanje mladih in odraslih prebivalcev Slovenije na temo ohranjanja zdravja in preprečevanja raka. Vsaka gradiva so na voljo brezplačno v tiskani in e-obliki.

Kaj morate vedeti o MELANOMU?

PREGLEJTE!	KAKO PREPOZNATE MELANOM?	UKREPAJTE!															
<p>Vsak mesec temeljito preglejte svojo kožo, tudi lasišče, ušesa, zatilje in nohte. Za težje dostopna mesta lahko uporabite ogledalo ali telefon.</p> 	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="background-color: #f4a460; padding: 2px;">A</td> <td style="padding: 2px;">ASIMETRJA Asimmetry</td> <td style="padding: 2px;"> Dve polovici znamenja nista enaki.</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #f4a460; padding: 2px;">B</td> <td style="padding: 2px;">ROBOVI Border</td> <td style="padding: 2px;"> Robovi so nepravilni ali neenakomerni.</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #f4a460; padding: 2px;">C</td> <td style="padding: 2px;">BARVA Colour</td> <td style="padding: 2px;"> Več mest, ki se spreminjajo (več odtenkov rjave ali črne).</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #f4a460; padding: 2px;">D</td> <td style="padding: 2px;">PREMER Diameter</td> <td style="padding: 2px;"> Več kot 6 mm.</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #f4a460; padding: 2px;">E</td> <td style="padding: 2px;">RAZVOJ Evolution</td> <td style="padding: 2px;"> Spremembe v videzu ali občutku, kot so krvavitve, vdolbina, dvig madeža ali srbenje.</td> </tr> </table>	A	ASIMETRJA Asimmetry	 Dve polovici znamenja nista enaki.	B	ROBOVI Border	 Robovi so nepravilni ali neenakomerni.	C	BARVA Colour	 Več mest, ki se spreminjajo (več odtenkov rjave ali črne).	D	PREMER Diameter	 Več kot 6 mm.	E	RAZVOJ Evolution	 Spremembe v videzu ali občutku, kot so krvavitve, vdolbina, dvig madeža ali srbenje.	<p>Ce posumite na kožni melanom, takoj pokličite svojega osebnega zdravnika. Zgodaj odkrit in zdravljen kožni melanom je namreč 100 % ozdravljiv.</p>
A	ASIMETRJA Asimmetry	 Dve polovici znamenja nista enaki.															
B	ROBOVI Border	 Robovi so nepravilni ali neenakomerni.															
C	BARVA Colour	 Več mest, ki se spreminjajo (več odtenkov rjave ali črne).															
D	PREMER Diameter	 Več kot 6 mm.															
E	RAZVOJ Evolution	 Spremembe v videzu ali občutku, kot so krvavitve, vdolbina, dvig madeža ali srbenje.															

Plakati

12

nasvetov proti raku

Evropski
kodeks
proti raku

Kateri dejavniki so povezani
z nastankom raka?

Kaj lahko naredite sami,
da bi bilo te bolezni čim manj?

Priporočila proti raku naj ne obvisijo v zraku

1 Ne kadite.

3 Vzdržujte zdravo,
normalno telesno težo.

5 Prehranjujte
se zdravo.

7 Čim manj
se izpostavljajte
sončnim žarkom.

9 Preverite,
če ste doma
izpostavljeni radonu.

11 Cepite otroke proti
virusom hepatitisa B,
kasneje še proti človeškim
papilomskim virusom (HPV).

2 Ne izpostavljajte sebe
in drugih tobačnemu
dimu iz okolja.

4 Vsak dan bodite
telesno dejavni.

6 Omejite pitje vseh
vrst alkoholnih pijač.

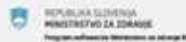
8 Na delovnem mestu se
zaščitite pred snovmi,
ki povzročajo raka.

10 Ženske, dojite otroke in v
menopavzi omejite jemanje
hormonskih zdravil.

12 Udeležujte se organiziranih
presejalnih programov
ZORA, DORA in SVIT.

41. slovenski teden boja proti raku je potekal pod geslom *Obdrži sonce na varni strani*

Onkološki inštitut Ljubljana in virtualno

doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med., spec. javnega zdravja

Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) že 41 let prvi teden v marcu obeležuje slovenski teden boja proti raku, ki ga organiziramo v sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana, Ministrstvom za zdravje in Državnim programom za obvladovanje raka.

V ponedeljek, 4. marca 2024, smo organizirali tradicionalno novinarsko konferenco na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, ki je letos bila namenjena ozaveščanju o preventivi kožnega melanoma in je potekala pod geslom *Obdrži sonce na varni strani*. Preventivo kožnega melanoma naslavlja 7. priporočilo *Evropskega kodeksa proti raku: Čim manj se izpostavljanje sončnim žarkom. Uporabljajte zaščitna oblačila, pokrivala, sončna očala in kreme. Pazite, da vas, posebej pa otrok, ne opeče sonce. Ne hodite v*

solarije. Na odmevni novinarski konferenci na temo preventive kožnega melanoma so spregovorili številni priznani slovenski strokovnjaki s področja onkologije, dermatovenerologije, družinske medicine ter naša ambasadorka Anja Matušin, ki je delila svojo zgodbo o bolezni in ambasadorstvu.

Torek, 5. marec, je bil namenjen izvajanju aktivnosti regijskih društev za boj proti raku, ki so v svojih lokalnih okoljih izvajali številne aktivnosti z namenom ozaveščanja o nevarnostnih in varovalnih dejavnikih za raka ter opolnomočenja posameznikov za upoštevanje 12 enostavnih priporočil *Evropskega kodeksa proti raku*. Prav tako smo vse slovenske srednje šole pozvali k izvedbi učne ure *Kako nastane rak in kako ga lahko preprečim* s predlogom učne ure in strokovnega e-gradiva Zveze.

Kožni melanom

¹Povprečje 2016–2020, SLORA Slovenija in rak, RRRS. Dostop 22. 2. 2024

²Cancer Today, IARC–WHO. Dostop 22. 2. 2024

³Preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 1997–2016 v Sloveniji, OI Ljubljana, 2020

Osnovni podatki o bremenu kožnega melanoma

4. marca 2024 je na Onkološkem inštitutu Ljubljana potekala tradicionalna novinarska konferenca, s katero se je pričel 41. slovenski teden boja proti raku, ki je potekal pod geslom *Obdržite sonce na varni strani*

Izročitev dobrodelne donacije vodstvu in ginekološkemu oddelku Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca Nova Gorica ob 41. slovenskem tednu boja proti raku

V sredo je potekala letna skupščina Zveze, v četrtek pa smo 41. slovenski teden boja proti raku nadaljevali s tradicionalnim *Dnevom odprtih vrat Onkološkega inštituta Ljubljana*, ki so se ga udeležili trije razredi dijakin in dijakov. Po pozdravnem nagovoru in predstavitvi dejavnosti inštituta s strani vodstva ter interaktivnem pozivu dijakom za zdrav življenjski slog in zdrave izbire so si dijaki ogledali sodobno opremljen oddelek za teleradioterapijo, kjer se zdravi številni slovenski bolniki z rakom.

V tem tednu je Zveza izročila tudi dobrodelno donacijo novoletne akcije Zveze Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica v višini 20.120,00 € za nakup sodobnega digitalnega kolposkopa z namenom čim prejšnje odprave raka materničnega vratu v regiji in Sloveniji.

Prav tako je v tem tednu potekalo nagradno žrebanje učenk in učencev iz vse Slovenije, ki so v šolskem letu 2023/2024 sodelovali v programu *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje, Vzgoja za ne kajenje*. Na Osnovni šoli Trnovo v Ljubljani so učitelji in učenci

Tradicionalni Dan odprtih vrat Onkološkega inštituta Ljubljana ob 41. slovenskem tednu boja proti raku

pripravili preventivno obarvan spremljevalni program, z njihovo pomočjo pa smo izžrebali 45 učenk in učencev iz cele Slovenije, ki so konec šolskega leta odpotovali na strokovno-zabavno ekskurzijo v Gardaland ali prejeli drugo lepo nagrado.

Tradicionalno nagradno žrebanje učenk in učencev, ki so v šolskem letu 2023/2024 sodelovali v programu *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje, Vzgoja za ne kajenje* je tokrat potekalo na Osnovni šoli Trnovo v Ljubljani, kjer so učitelji in učenci pripravili zanimiv preventivno obarvan spremljevalni program

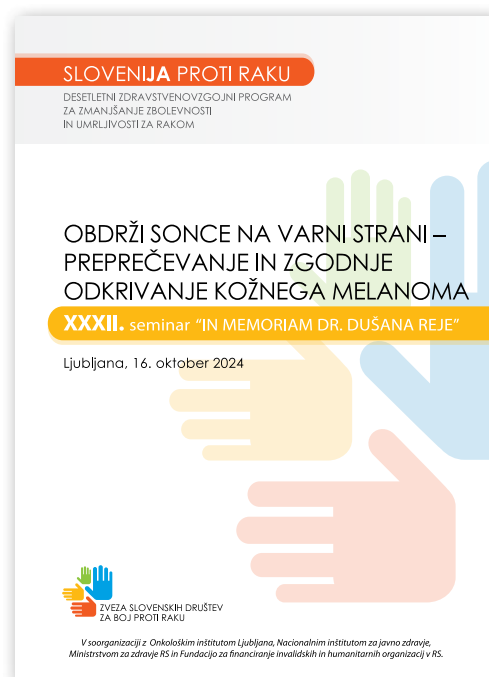
32. seminar v spomin dr. Dušana Reje

*Obdrži sonce na varni strani – preprečevanje in
zgodnje odkrivanje kožnega melanoma*

doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med., spec. javnega zdravja

Tradicionalni strokovni seminar v spomin dr. Dušana Reje je bil tokrat usmerjen v preventivo in zgodnje odkrivanje kožnega melanoma. Kožni rak je najpogostejši rak pri ljudeh. Delimo ga na melanomsko in ne melanomsko. V Sloveniji je po podatkih Registra raka Republike Slovenije leta 2020 za ne melanomsko kožno rakom zbolelo 3.010 ljudi. Kožni melanom predstavlja približno 15 % vseh kožnih rakov, odgovoren pa je za več kot 90 % vseh smrti zaradi kožnega raka. Čeprav je kožni melanom v veliki meri preprečljiv, je v Sloveniji na šestem mestu po pogostosti med vsemi raki. Letno zbolijo 611 Slovenk in Slovencev, 125 jih umre. Število novih primerov kožnega melanoma se povečuje, tako v Sloveniji kot v svetu. Petletno preživetje bolnikov s kožnim melanomom je po podatkih Registra raka RS razmeroma veliko, okrog 90 %, predvsem na račun tega, da v Sloveniji kar v 75 % odkrivamo kožne melanome v omejenem stadiju, ko je preživetje 100 %. Če je kožni melanom odkrit v razširjenem stadiju je 5-letno preživetje 61 %, v razsejanem le še 31 %.

Nedavna raziskava Mednarodne agencije za raziskovanje raka pri Svetovni zdravstveni organizaciji (IARC-SZO) je pokazala, da se bo breme kožnega

Zbornik XXXII. seminarja *In memoriam dr. Dušana Reje*

melanoma v naslednjih 20 letih povečalo za več kot polovico. Po podatkih IARC-SZO se Slovenija umešča med države, kjer je delež kožnega melanoma, povezanega z UV-sevanjem, okrog 90 %. S tem rezultatom se Slovenija umešča na 6. mesto med 40 evropskimi državami glede na delež kožnega raka, ki ga

Kaj morate vedeti o MELANOMU?

PREGLEJTE!

Vsak mesec temeljito pregledajte svojo kožo, tudi lasišče, ušesa, zatilje in nohte. Za težje dostopna mesta lahko uporabite ogledalo ali telefon.

KAKO PREPOZNATE MELANOM?

- A ASIMETRJA**
Asimmetry Dve polovici znamenja nista enaki.
- B ROBOVI**
Border Robovi so nepravilni ali neenakomerni.
- C BARVA**
Colour Več mest, ki se spreminjajo (več odtenkov rjave ali črne).
- D PREMER**
Diameter Več kot 6 mm.
- E RAZVOJ**
Evolution Spremembe v videzu ali občutku, kot so krvavitve, vdolbina, dvig madeža ali srbenje.

UKREPAJTE!

Če posumite na kožni melanom, takoj pokličite svojega osebnega zdravnika. **Zgodaj odkrit in zdravljen kožni melanom je namreč 100 % ozdravljiv.**

Obdržite sonce na varni strani

KAJ MORATE VEDETI PRI IZPOSTAVLJENOSTI SONCU?

Izogibajte se izpostavljenosti soncu, še posebej med 10. in 17. uro. Umaknite se pod streho oziroma v globoko senco.

Zaščitite telo z oblačili z dolgimi rokavi in hlačnicami.

Glavo in oči zaščitite s pokrivali in sončnimi očali.

Spremljajte UV indeks. Če je večji kot 3, se zaščitite.

Uporabljajte UVA in UVB zaščitne kreme s faktorjem vsaj 50.

Ne uporabljajte solarija.

Pravilno nanašanje zaščitne kreme:

- Dva prsta kreme - obraz in vrat
- Ena čajna žlička - za obe roki
- Ena čajna žlička - za vsako nogo
- Ena čajna žlička - prsi in trebuh
- Ena čajna žlička - hrbet in ramena

NE POZABITE!

- Če se obilno potite, plavate ali se zmočite, morate na vsaki 2 uri ponovno nanesti zaščito pred soncem, ne glede na višino zaščitnega faktorja.

- Zaščitite se pri vsakem delu in športnih aktivnostih na prostem, tudi na vrtu in v vinogradu.

- Porjavela koža je poškodovana koža. Kratkoročna in nezdrava zagorelost povzroča med drugim tudi zgodnejše staranje kože.

Infografiki s strokovno preverjenimi informacijami za splošno javnost na temo preprečevanja in zgodnjega odkrivanja kožnega melanoma

lahko pripišemo UV-sevanju. Sončenje je še posebej nevarno za otroke. Velika izpostavljenost soncu do 10. leta starosti skoraj podvoji tveganje za kožnega raka kasneje v življenju.

Da bi strokovna priporočila, kaj lahko naredi vsak posameznik za zmanjšanje tveganja, da bo zbolel s kožnim melanomom ali da ga odkrije zgodaj, dosegla čim več ljudi, smo ob tej priložnosti na Zvezi slovenskih društev za boj proti raku v sodelovanju z onkologi in dermatologi izdali dve infografiki, ki sta prosto dostopni na spletni strani Zveze v e-obliki, za namen ozaveščanja o preventivi kožnega melanoma v lokalnih skupnostih in na večjih dogodkih, pa sta na voljo tudi v obliki priročnih kartončkov.

Za uspešno izvajanje preventive tega raka v praksi je nujno multidisciplinarno in multisektorsko sodelovanje, zato smo tako zastavili tudi program seminarja. K sodelovanju smo povabili priznane slovenske strokovnjake s področja onkologije, dermatovenerologije, družinske medicine, medicine dela, prometa in športa, gibanja, klinične genetike in javnega zdravja, ki so v poljudnem jeziku predstavili breme kožnega melanoma, vzroke za nastanek, ukrepe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje, ukrepanje ob sumu na bolezen ter pot bolnika skozi zdravstveni sistem. Vzgojiteljica predšolskih otrok je predstavila

izvajanje programa Nacionalnega inštituta za javno zdravje za preventivo kožnega melanoma v vrtcu. Učiteljica in dijakinja Srednje zdravstvene šole v Ljubljani so predstavile delo Mladih ambasadorjev evropskega kodeksa v praksi. Študentka, aktivna v Društvu študentov medicine, je predstavila aktivnosti Projekta Onko s poudarkom na preventivi kožnega melanoma. Zdravnik, ki deluje na Fakulteti za šport, je predstavil načela varnega izvajanja športnih aktivnosti z vidika kožnega melanoma. Strokovnjaki regijskih društev za boj proti raku ter območnih enot Nacionalnega inštituta za javno zdravje so predstavili aktivnosti, ki jih izvajajo na tem področju v lokalnem okolju. Ambasadorica Zveze Anja Matušin je z udeleženci delila svojo izkušnjo bolezni in ambasadorstva.

Virtualnega seminarja se je udeležilo 329 udeležencev, tako kot vsako leto tudi letos največ medicinskih sester in zdravnikov s primarne ravni zdravstvenega varstva ter drugih zdravstvenih delavcev, vzgojiteljev in učiteljev ter drugih strokovnjakov, ki se s preventivo kožnega melanoma srečujejo pri svojem vsakodnevem delu in svoje znanje predajajo naprej.

Tudi letos je bil seminar dobro sprejet, udeleženci so ga ocenili s povprečno oceno 4,6 na lestvici od 1 (nezadostno) do 5 (odlično).

Posnetek XXXII. seminarja *In memoriam dr. Dušana Reje* je prosto dostopen na YouTube kanalu Zveze slovenskih društev za boj proti raku, prispevki pa so zbrani v zborniku. Zbornik je prosto dostopen na spletni strani Zveze slovenskih društev za boj proti raku, tiskani izvodi pa so na voljo v slovenskih knjižnicah ter brezplačno na sedežu Zveze.

12 priporočil proti raku v letu 2024

dr. Katja Jarm, dr. med.

Eden od pomembnih ciljev Evropskega načrta za obvladovanje raka (Europe's Beating Cancer Plan) je, da bi 80 % Evropejcev poznalo *12 priporočil proti raku* (*Evropski kodeks proti raku*), da zaradi lastne nevednosti ne bi več zbolevali in umirali za raki, ki jih znamo in zmoremo preprečiti ali zgodaj odkriti.

Naloga vseh nas v Zvezi slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) je prispevanje k poznavanju teh priporočil in v letu 2025 si lahko vsak zada cilj, da bo o tem povedal vsem svojim najbližjim sorodnikom in prijateljem. Skupaj zmoremo.

Promocija 12 priporočil med mladimi

12 priporočil smo predstavili študentom Medicinske fakultete v Ljubljani, ki nadaljujejo s projektom Onko z osnovnim namenom osveščanja o vseh treh ravneh preventive raka. Kot ambasadorji ozaveščajo o *12 priporočilih* na vseh svojih dogodkih. O priporočilih smo predavali tudi specializantom javnega zdravja in onkologije ter študentom Fakultete za vede o zdravju v Izoli.

Promocija 12 priporočil med odraslimi

V začetku leta je Katja Jarm predstavila *12 priporočil proti raku* in vse tri presejalne programe za raka v Mestni knjižnici Ljubljana v okviru njihovih rednih tedenskih dogodkov.

Katja Jarm je bila predavateljica na dogodku izjemnih žensk Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji, ki je potekal ob rožnatem oktobru v muslimanskem centru v Mariboru. Odziv žensk muslimanske skupnosti je bil tudi tokrat zelo dober (prisluhnilo je 80 članic združenja) in sodelovanje je postalo že tradicionalno; po Ljubljani in Velenju v minulih dveh letih smo se srečale še v Mariboru in načrtujemo sodelovanje tudi v letu 2025. Predavateljica je predstavila *12 priporočil* in presejalne programe za raka, podrobneje program DORA. Ženske, tudi dekleta, so zbrano poslušale priporočila, kaj lahko vsaka sama naredi proti raku, imele pa so tudi veliko dodatnih vprašanj, na katera je predavateljica z veseljem odgovarjala in jih še dodatno spodbujala h kritičnemu razmišljanju. Po predavanju je bila tudi delavnica, na kateri so se ženske naučile, kako prepoznati simptome sumljivih sprememb na dojkah na modelu dojke. Po delavnici je sledilo druženje z ženskami, kjer smo si izmenjale vtise in izrazile zadovoljstvo ob takih dogodkih.

Državni presejalni program za raka dojk DORA ima v vseh svojih presejalnih centrih po Sloveniji (19 lokacij) na voljo zgibanke *12 priporočil proti raku* za ženske, ki pridejo na presejalno mamografijo, in letno jih je v DORI slikanih več kot 110.000. Ravno tako s promocijo na dnevih zdravja in sejmih poleg presejanja za raka dojk osveščajo tudi o *12 priporočilih*. Priporočila proti raku vedno predstavijo tudi DORINE medicinske sestre v sklopu predstavitev programa DORA za različna podjetja.

Dvakrat, spomladi in jeseni, smo sodelovali z GiBiT, ki organizira predavanja o zdravem življenjskem slogu v okviru promocije zdravja na delovnem mestu. Katja Jarm je predavala o *12 priporočilih proti raku* in presejalnih programih za raka za dve večji podjetji. Na ta način smo dosegli najmanj 250 slušateljev. Ravno tako je podobno predavanje izvedla za medicinske sestre, katerih odziv je bil tudi številen, nad 200 posameznic.

Projekti

Od konca leta 2022 Zveza sodeluje v evropskem projektu EU za zdravje (EU4Health) *Boosting the usability of the EU Mobile App for Cancer Prevention*, krajše BUMPER, ki ga koordinira Evropska liga proti raku v celoti. Osnova aplikacije, ki se bo imenovala *Cancer Aware App*, je *Evropski kodeks proti raku*. Cilj projekta je priprava strokovnih podlag za izdelavo in usmerjeno promoviranje mobilne aplikacije za preprečevanje raka, ki bo prebivalce spodbujala k upoštevanju priporočil *Evropskega kodeksa proti raku* v vsakdanjem življenju. Mobilna aplikacija za preventivo raka v evropskem prostoru se bo osredotočila na aktivnosti in življenjski slog, s katerim lahko preprečujemo raka. Aplikacija je tudi ena od pobud in ciljev Evropskega načrta za obvladovanje raka in

Predavanje muslimanski skupnosti o 12 priporočilih proti raku ter programu DORA, Maribor

jo podpira Evropska komisija. Projekt se zaključi v začetku leta 2025. V letu 2024 smo bili člani Zveze vpeti predvsem v aktivnosti preizkušanja in prevajanja aplikacije. Sodelovali smo pri rednih delovnih sestankih skupine za pilotno preizkušanje aplikacije. Jezikovno smo pregledali celoten slovenski prevod vseh vsebin, ki jih bo vsebovala aplikacija. Prvič smo pilotno preizkusili aplikacijo v slovenskem jeziku. V Sloveniji smo poiskali kandidate za testiranje, ki smo jih večkrat kontaktirali in jim pošiljali navodila. Kandidati so najprej izpolnili vhodni vprašalnik, si nato naložili aplikacijo, jo en teden preizkušali, nazadnje pa izpolnili še zaključni vprašalnik. Iz Slovenije je bil odziv dober, številnejše od nas so se na testiranje odzvali le v Španiji.

Viri:

1. Europe's Beating Cancer Plan. Communication from the commission to the European Parliament and the Council. Brussels, 3. 2. 2021. Dostopno 15. 1. 2025 na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8dec84ce-66df-11eb-aeb5-01aa75ed71a1.0022.02/DOC_1&format=PDF.
2. <https://bumper.cancer.eu/>

Zdravstveno vzgojni program *ABC o HPV*

Abeceda o človeških papilomavirusih

Fani Čeh, univ. dipl. org., učiteljica svetnica

Slovenija je bila med prvimi evropskimi državami, ki je že leta 2009 uvedla brezplačno priporočeno cepljenje proti okužbam s humanimi papilomavirusi (HPV) za vse deklice, ki so bile v šolskem letu 2009/2010 vpisane v 6. razred osnovne šole, v šolskem letu 2021/2022 pa tudi za vse dečke šestošolce. Ob tem je bilo v šolskem letu 2023/2024 uvedeno še brezplačno cepljenje za mladostnike, ki obiskujejo prvi in tretji letnik srednje šole. Pomembno je vedeti, da je brezplačno varno cepljenje na voljo tudi vsem zamudnicam in zamudnikom do 26. leta starosti. S tem naša država pomembno vplivala na obvladovanje rakov in drugih bolezni, ki jih dokazano povzročajo HPV. Po izkušnjah drugih držav, strokovnjakov Onkološkega inštituta ter na osnovi Evropskega kodeksa proti raku je za preprečevanje okužb najpomembnejša strokovna informiranost celotne populacije in še posebno določenih ciljnih skupin, kot so: starši šestošolk in šestošolcev, učitelji ter mladostnice in mladostniki. Na Zvezi slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) se zavedamo, da lahko le s skupnimi močmi zmagamo na poti do boljše in željene precepljenosti generacij deklic in dečkov ter s tem prispevamo k odpravi raka materničnega vratu in drugih s HPV povezanih boleznimi.

Zdravstveno-vzgojni preventivni program *ABC o HPV* na Zvezi sistematično izvajamo od leta 2011 s pomočjo strokovnjakov iz Onkološkega inštituta (OI) in regijskih društev za boj proti raku. V letu 2024 smo delo na promociji cepljenja nadaljevali s ciljem dvigniti informiranost ciljnih skupin staršev šestošolk, šestošolcev in mladostnikov v šolskem okolju. K sodelovanju pri izvedbi programa smo pisno povabili vse ravnatelje osnovnih šol, jim zagotovili brezplačna pisna gradiva in ponudili pomoč pri ozaveščanju staršev. Odziv šol se je glede na regijski

Zgibanka *ABC o HPV*: Starši, dovolite, da se cepim.

pristop razlikoval. Glede na ugotovitve sodelovanja z ravnatelji, svetovalnimi delavci, starši in predavatelji smo vsebinsko dopolnili in ponatisnili že poznani zgibanki *Abeceda o humanih papilomavirusih – Starši dovolite, da se cepim.* in *Zakaj se je modro cepiti proti HPV* ter tematski plakat. Prav tako smo ponatisnili motivacijsko ilustrirano knjižico *Blazno resno o HPV*, avtorice Dese Muck, ki je bila med starši kot novost zelo dobro sprejeta. Predvsem starši so poudarili, da ima zgodba pomembno vlogo pri lažjem sprejemanju privolitve za cepljenje njihovih otrok. Največa težava je še vedno odzivnost šol na našo pisno ponudbo in časovno usklajevanje udeležbe predavateljev na roditeljskih sestankih šestošolcev, predvsem v mestih, kjer je večje število šol. V Ljubljani smo letos uspešno izvedli več informativnih predavanj za starše šestošolcev in s pomočjo anonimnega anketnega vprašalnika starše prosili, da ocenijo informacije, ki so jih dobili na roditeljskem sestanku o HPV in pomenu cepljenja, in sicer z namenom priprave kakovostne strategije informiranja v prihodnje. Starši (večina udeležencev na roditeljskem sestanku je bila ženskega spola) so anketni vprašalnik lahko izpolnili takoj ali v spletni obliki. Večina jih je odgovorila, da je bilo predavanje za njih pomembno, saj so dobili odgovore na vprašanja o varnosti cepljenja in da bodo gradiva z veseljem prebrali. Čeprav je čas predavanja omejen (15 minut), so se ta srečanja pokazala za izjemno pomembno priložnost, da starši dobijo odgovor na njihovo največkrat zastavljeno vprašanje glede varnosti cepiv in da smo lahko besede o pomenu cepljenja njihovih otrok neposredno podprli še z osebno predajo knjižic *ABC o HPV* in *Blazno resno o HPV*. Ob tem smo gradiva poslali na večino šolskih dispanzerjev in v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje izvedli tematski predavanji na organiziranem regijskem srečanju vodij timov zdravih šol. Na Zvezi smo se skupaj z regijskimi društvi za boj proti raku trudili, da bi naše s programom določene ciljne javnosti razumele, da odločitev za cepljenje proti HPV

Predavanje o cepljenju proti HPV na OŠ Vrhovci

pomeni odločitev za zdravje. Raki, ki jih povzročajo okužbe s HPV, so dokazano najbolj preprečljivi med vsemi raki. Za boljšo informiranost smo za promocijo varnega in učinkovitega cepljenja vsa strokovna gradiva zbrali na enem mestu in so objavljena na spletni strani: <https://www.protiraku.si/Publikacije/Cepljenje-proti-HPV>.

Predavanja *ABC o HPV* za starše: pomemben korak do večje osveščenosti staršev

Petra Turk, dr. med., članica vzgojno-izobraževalne komisije Zveze slovenskih društev za boj proti raku

Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) že od leta 2011 vodi preventivni program **ABC o HPV**, ki ga izvajamo v sodelovanju z regijskimi društvi. Program je namenjen dvigu informiranosti staršev in mladostnikov o pomenu cepljenja ter zagotavljanju varnega šolskega okolja za spodbujanje zdravih odločitev.

Zakaj je program pomemben?

Okužba s človeškim papilomavirusom (HPV) povzroča 6 vrst raka: pri ženskah rak materničnega vratu, nožnice in zunanega spolovila, pri moških rak penisa ter rak zadnjika in ustnega žrela pri obeh spolih. Za učinkovito preprečevanje s HPV povezanimi boleznimi je ključnega pomena, da starši poznajo dejstva o HPV, razumejo koristi cepljenja in so opolnomočeni pri odločanju za zdravje svojih otrok.

V letu 2024 smo izvedli niz predavanj z naslovom *ABC o HPV* na roditeljskih sestankih v osnovnih šolah po celi Sloveniji. Predavanja so bila namenjena staršem otrok 5. in 6. razreda osnovne šole, na katerih so zdravstveni delavci in sodelavci staršem predstavili

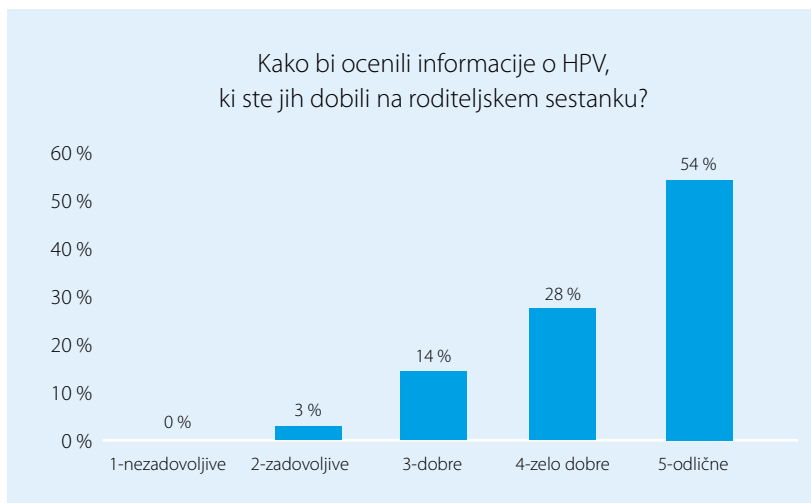
ključne informacije o HPV, cepivu in njegovem delovanju, odgovarjali na vprašanja staršev in jim razdelili gradiva, vključno s knjižico *Blazno resno o HPV*, ki jo je napisala Desa Muck.

Ocena predavanj za starše na roditeljskih sestankih

Predavatelji so po končanem predavanju staršem razdelili anonimno anketo, ki so jo lahko rešili v tiskani ali elektronski različici. Anketo je rešilo 692 staršev učencev 5. ali 6. razreda iz 28 različnih osnovnih šol ljubljanske in koprške občine.

Rezultati ankete so pokazali:

- **da si starši želijo tovrstnih predavanj o HPV ter da so predavanja izpolnila njihova pričakovanja:** povprečna ocena predavanj je bila 4,3 na lestvici od 1 (nezadovoljivo) do 5 (odlično), starši so bili tudi mnenja, da so bila predavanja pomembna, aktualna, razumljiva in da so odgovorila na večino njihovih vprašanj.
- **da je knjižica *Blazno resno o HPV* med starši dobro sprejeta:** skoraj vsi starši (97 %) so knjižico

Odgovori na vprašanje ankete

ocenili kot všečno. Slaba polovica staršev (43 %) si želi knjižico v tiskani obliki ne zgolj elektronski.

- **da večina staršev podpira cepljenje proti HPV ali so neopredeljeni:** v anketi je 60 % staršev izrazilo namero, da bodo cepili svoje otroke, tretjina staršev je bila v času ankete še neodločena, zgolj manjšina (9 %) pa cepljenje zavrača.
- **da večina staršev, ki potrebuje dodatne informacije, le-te išče pri preverjenih virih:** starši, ki so bili še neodločeni ali so zavračali cepljenje, so navedli, da bodo dodatne informacije iskali predvsem na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje, v ambulantah izbranih zdravnikov ali pri znancih.

Predavanja za starše o HPV so dobro sprejeta in lahko pomembno doprinesejo k boljši precepljenosti in zdravju mladostnikov

Rezultati ankete so jasno pokazali, da so predavanja *ABC o HPV* pri starših zelo dobrodošla in dobro sprejeta. Starši so predavanja ocenili kot izjemno pomembna in aktualna, kar potrjuje potrebo po

Knjižica Blazno resno o HPV

takšnih vsebinah. Povečanje znanja o HPV in cepljenju staršem omogoča, da sprejemajo premišljene in odgovorne odločitve, ki dolgoročno ščitijo zdravje njihovih otrok.

Anketa je pokazala, da starši ne samo cenijo te informacije, temveč jih tudi aktivno iščejo, saj jim omogočajo boljše razumevanje koristi cepljenja in posledic okužb s HPV. Takšni programi niso le informativni, temveč imajo tudi izjemno velik pomen za izboljšanje precepljenosti in s tem dosego cilja – odpravo raka materničnega vratu in preprečevanje drugih s HPV povezanih bolezni.

Zveza in regijska društva za boj proti raku bomo še naprej organizirali in izvajali izobraževalne projekte, saj verjamemo, da je znanje najpomembnejše orodje v boju za boljše zdravje in varnejšo prihodnost za vse generacije.

Seminar ABC o HPV za zdravstvene delavce

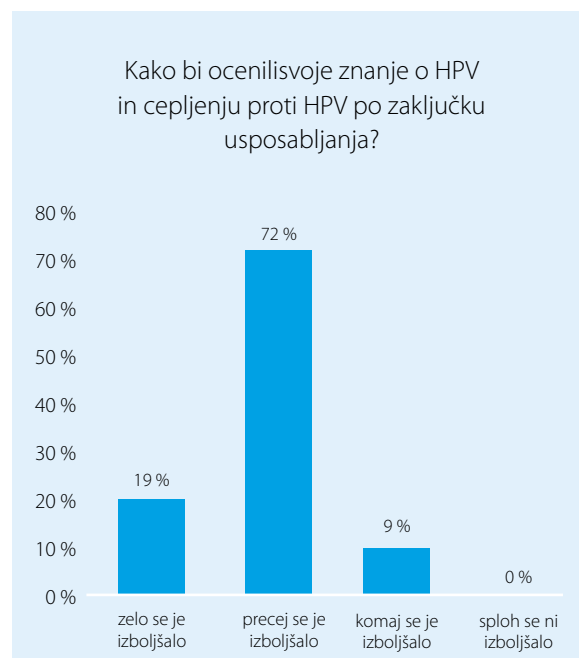
Elizabeta Radelj Pepevnik, univ. dipl. nov.,
predsednica Nadzornega odbora Zveze slovenskih društev za boj proti raku

Zaradi izjemnega odziva in pozitivnih ocen strokovne delavnice o HPV in predavanj za starše, ki smo jo prvič izvedli leta 2023, je Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) v sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana (v okviru projekta PERCH), Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, Ministrstvom za zdravje, Sekcijo za šolsko, študentsko in adolescentno medicino in Sekcijo za primarno pediatrijo tudi v letu 2024 organizirala seminar za zdravstvene strokovnjake ABC o HPV: *Kako se pogovarjati s starši in mladostniki o cepljenju proti HPV*. Potekal je virtualno, in sicer 9. maja 2024 ter 10. septembra 2024. Šest urni seminar je spremljalo več kot 530 slušateljev. Nastopilo je 13 različnih predavateljev s področja javnega zdravja, ginekologije, pediatrije, zdravstvene nege in komunikacije.

Cilj tovrstnih seminarjev in delavnic je predvsem opolnomočenje in mobilizacija strokovnjakov v lokalnih skupnostih za uspešno komunikacijo o HPV in cepljenju proti HPV s starši in mladostniki. 94 % udeležencev je bilo zadovoljnih s predavanji, večina udeležencev pa je ocenilo, da se je njihovo znanje o HPV z udeležbo na seminarju precej izboljšalo.

V okviru projekta PERCH (evropski projekt skupnega ukrepanja za povečanje precepljenosti proti HPV) se

je izvedla tudi posebna anketa pred in po dogodku z istimi vprašanji za primerjavo, in sicer glede znanja, percepcije kompetenc in stališč. Udeleženci so na vseh področjih kompetenc dosegli opazen napredek. Anketo je izpolnilo 343 udeležencev.

Ocena udeležencev strokovnega seminarja ABC o HPV za zdravstvene delavce je pokazala, da je več kot 90 % anketirancev ocenilo, da se je po seminarju njihovo znanje o HPV in cepljenju proti HPV precej ali zelo izboljšalo

V strokovni skupini za usklajeno komuniciranje o cepljenju proti HPV na nacionalni ravni ima pomembno vlogo tudi Zveza SDBPR

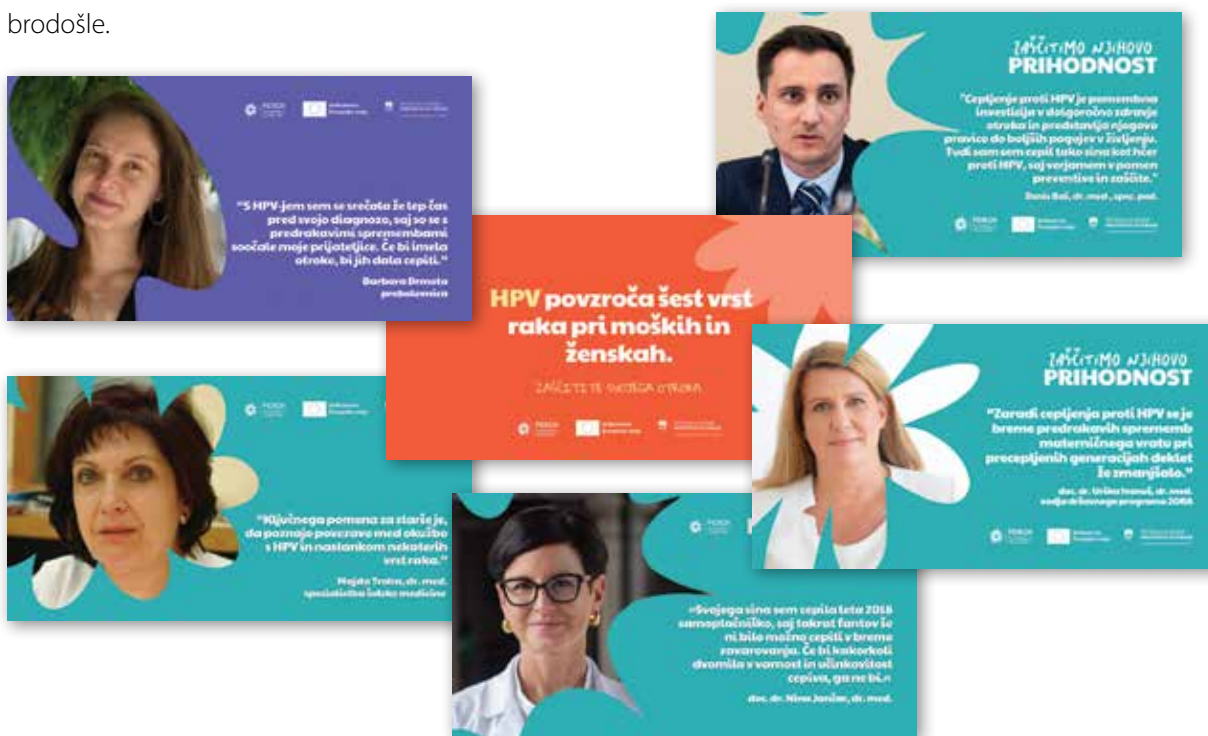
V okviru evropskega projekta PERCH se je oblikovala skupina za usklajeno komuniciranje o cepljenju proti HPV v Sloveniji. V njej sodelujejo vsi najpomembnejši deležniki na področju HPV, in sicer Onkološki inštitut Ljubljana, DP ZORA, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ministrstvo za zdravje RS, Sekcija za šolsko, študentsko in adolescentno medicino pri SZD, Sekcija za primarno pediatrijo ter tudi Zveza slovenskih društev za boj proti raku. Glavni namen skupine je zagotavljanje usklajene komunikacije o HPV na nacionalni ravni, predlaganje izboljšav pri dostopu do cepljenja in pomoč pri oblikovanju politik. Iščejo se rešitve in pristopi, ki bodo pripomogli k oblikovanju kakovostne nacionalne komunikacijske strategije o HPV, ki nastaja znotraj projekta PERCH. Regionalno delovanje Zveze in izkušnje iz lokalnih okolij so pri snovanju tega pomembnega dokumenta zelo dobrodošle.

Nacionalna HPV medijska kampanja za večjo osveščenost o HPV

V okviru projekta PERCH se je septembra 2024 začela tudi nacionalna HPV medijska kampanja, ki jo vodi Onkološki inštitut Ljubljana v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje in Ministrstvom za zdravje, ki projekt tudi sofinancira.

V medijski kampanji preko različnih komunikacijskih kanalov (plakati, radijski oglasi, splet, družbena omrežja) sporočamo staršem ter mladostnikom (družbeno omrežje Joonglaa), da **okužba s HPV povzroča 6 različnih vrst raka**. Na spletni strani **Med.Over.Net** je nastala tudi posebna rubrika **ABC o HPV**, ki bo živela dalje tudi po zaključeni kampanji.

Zveza aktivno sodeluje pri širjenju objav na družbenih omrežjih.

Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje

Povabilo za učenke in učence k podpisu *Slovesne obljube o ne kajenju* in sodelovanju v nagradnem natečaju v šolskem letu 2023/2024

Fani Čeh, univ. dipl. org., učiteljica svetnica

Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) z 11 regijskimi društvi svoje osnovno poslanstvo gradi na ustvarjanju takšne družbe, v kateri ne bo nihče zbolel ali umrl za rakom zaradi lastne nevednosti ali zaradi brezbržnosti države. Zdravstveno-vzgojni program **Vzgoja za ne kajenje** se je izkazal za eno od osrednjih in najbolj sprejetih dejavnosti Zveze, ki se kontinuirano posodablja in izvaja že tri desetletja ter ga poznajo generacije Slovencev. Ključno zanj je, da temelji na strokovnih vsebinah, sodelovanju ter povezovanju med strokovnjaki Onkološkega inštituta, Zavoda RS za šolstvo, 11 regijskih društev za boj proti raku in osnovnih šol. Ciljno je usmerjen k mladostnikom, da bi le-ti zmogli na osnovi trdnih dokazov, da je tobak vodilni dejavnik tveganja za vrsto kroničnih bolezni, vključno z rakom, se odločiti in podpisati Slovesno obljubo o ne kajenju. Program temelji na dokazih, da je kajenje cigaret še vedno najpomembnejši preprečljiv vzrok za zbolevanje in prezgodnjo smrt ter izgubljena leta življenja, mladostništvo pa obdobje, ko se določene razvade in eksperimentiranja začnejo. Mladostniki podcenjujejo odvisnost od nikotina in mislijo, da ko bodo hoteli

bodo pa nehali, težav, ki so povezane z opustitvijo, pa večina ne pozna in o njih ne razmišlja. V našem okolju so še vedno najpogostejši dejavniki tveganja za začetek kajenja pri mladih kajenje v družini (zgled), posatvljanje pred vrstniki (jaz si upam, kaj pa ti), močan vpliv medijev, še vedno lahek dostop do cigaret in vseh vrst tobačnih ter povezanih izdelkov in nezadosten nadzor nad upoštevanjem sprejete zakonodaje. Ob tem so agencije za promocijo kajenja usmerjene k vedno mlajšim otrokom in mladostnikom, ki verjamejo njihovi propagandi. Tudi v tem šolskem letu je potekala izvedba sprejetega programa po dogovorjenem načrtu, le nagrado smo bili primorani prilagoditi finančnim razmeram. Za izvajanje v šolski praksi smo pripravili in posodobili pisna gradiva, ki so bila v pomoč učiteljem pri vodenju tematskih učnih ur, usmerjenih v vzgojo mladih za zdrav življenjski slog nasploh s preventivnim poučkom na škodljivih dokazanih dejavnikih tveganja za kronične nenalezljive bolezni, tudi raka. Oktobra smo pridobili podatke o številu vpisanih učenk in učencev v 6. in 7. razred na vseh 450 osnovnih šolah. Vse ravnatelje smo pisno povabili k sodelovanju

in jih prosili, da nam napišejo, če gradiv za izvedbo programa ne želijo prejeti. Razveseljiv je podatek, da smo dobili le dvanajst odklonilnih odgovorov, da v tem šolskem letu programa ne želijo izvesti; vzroka niso pripisali. Na šole smo v mesecu novembru, ki je mesec preprečevanja odvisnosti, poslali 43.000 izvodov gradiv za učence in učitelje. Učitelji so dobili kratek opis za izvedbo tematske učne ure z naslovom *Ne kajenje je vrednota*. Zgibanki *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje*, ki so jo dobili vsi učenci, je bil nasvetom, ki temeljijo na *Evropskem kodeksu 12 priporočil proti raku*, priložen tudi dopolnjen anketni vprašalnik. Učenci so ga pri učni uri izpolnili in do 26. 1. 2024 po pošti vrnili na Zvezo. Prejeli smo 11.112 pravih odgovorov učencev. Zastopane so bile šole iz vseh 11 regijskih društev. V sklopu dejavnosti ob *Slovenskem tednu boja proti raku* smo na Osnovni šoli Trnovo v Ljubljani na kulturni prireditvi *Ne kajenje je vrednota, ki preprečuje raka* po regijskem pristopu izžrebali 45 sedmošolcev, nagrajencev, iz šol ljubljanske in gorenjske regije, ki so pravilno odgovorili na vsa vprašanja iz anketnega vprašalnika.

Vse izžrebane učence smo 18. maja peljali na že tradicionalni izlet v Gardaland.

Zveza želi s temi aktivnostmi nadaljevati in prispevati k dvigu ravni znanja ter večji ozaveščenosti generacij o pomenu ne kajenja, ki je vrednota za zdravo in sproščeno mladost ter dobra naložba za odrasla leta. V pripravi je nov vsebinski letak, ki bo naša gradiva dopolnil s pastmi in nevarnostmi novih tobačnih izdelkov.

Da smo lahko načrtovani program izvedli, gre zahvala vsem sodelujočim regijskim društvom, ravnateljem, učiteljem in strokovnim sodelavcem. Hvala FIHU-fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij RS, ki nam je tudi v tem letu zagotovila del potrebnih finančnih sredstev za izvedbo vzgojno-izobraževalnega programa.

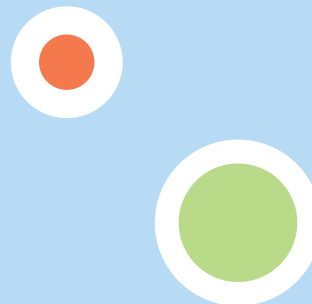
Žrebanje nagrajencev šolske akcije *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje* na OŠ Trnovo v Ljubljani

Izžrebani sedmošolci na izletu v Gardalandu

Plakete in priznanja

Zveza slovenskih društev za boj proti raku na podlagi Pravilnika o plaketah in priznanjih vsako leto podeli zaslužnim sodelavcem Zveze in društev priznanja za njihov prispevek k njenemu delovanju.

Doslej je podelila:

ZLATO PLAKETO

56 posameznikom in
8 delovnim organizacijam

SREBRNO PLAKETO

67 posameznikom in
9 delovnim organizacijam

BRONASTO PLAKETO

103 posameznikom in
29 delovnim organizacijam

PISNA PRIZNANJA

56 posameznikom in
140 delovnim organizacijam

ČASTNO ČLANSTVO

leta 2003 gospodu Otmarju Bergantu,
leta 2004 prof. dr. Andreju Kocijanu, dr. med.,
leta 2005 prof. dr. Edvardu Glaserju, dr. med.,
leta 2008 prim. Juriju Usu, dr. med.,
leta 2015 prof. dr. Borutu Štabucu, dr. med.,
leta 2018 Branislavu Čehu, dr. med.,
leta 2019 gospe Amaliji Zdešar,
leta 2020 dr. Maji Primic Žakelj, dr. med.

Na Slavnostni seji Zveze dne 30. maja 2024 so priznanja in plakete prejeli:

Posebno priznanje za odpravo s HPV povezanih rakov:

- Tjaša Burnik
- Občina Cerkljenjak, župan Marjan Žmavc
- Občina Destričnik, županja Vlasta Tetičkovič-Toplak
- Občina Ribnica na Pohorju, Župan Srečko Geč
- Občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah, Župan Peter Škrlec

Pisno priznanje:

- Tjaša Žurga Žabkar
- Luka Koren, Koren & co., d. n. o.,
- Anja Matušin, ambasadorica
- asist. prim. Nataša Fikfak, dr. med., Splošna bolnišnica Dr. Franca Derganca Nova Gorica
- dr. Mojca Humar, dr. med., Splošna bolnišnica Dr. Franca Derganca Nova Gorica

Bronasto plaketo

- Janja Robida
- Petra Tratnjek
- Urška Hajdinjak
- Radio ROMIC, Urednica Monika Sandreli
- Zdenka Verban Buzeti, NIJZ Območna enota Murska Sobota
- Katja Toplak - Perfect dress code
- Center za krepitev zdravja ZD dr. Adolfa Drolca Maribor
- Zdravstvena vzgoja za otroke in mladostnike ZD dr. Adolfa Drolca Maribor
- Odvetniška družba Šelih & partnerji, o.p., d.o.o.

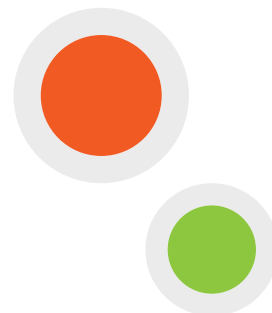
Srebrno plaketo

- Alenka Zavrtanik Čelan, dr. med., Splošna bolnišnica Dr. Franca Derganca Nova Gorica
- OŠ Mala Nedelja
- Regionalni RTV center Maribor
- Lidija Jeran
- Slavka Mijoč
- Miroslava Cajnkar-Kac, dr. med.

Zlato plaketo

- Jožica Hercog

Poročilo o novoletni akciji 2023/2024

Zveza slovenskih društev za boj proti raku že od leta 1990 v novoletnih akcijah vabi slovenska podjetja, naj namesto za božično novoletne voščilnice namenijo denar za nabavo opreme, ki izboljša obravnavo bolnikov z rakom, v zadnjih letih predvsem tistih, ki jih odkrijejo v presejalnih programih ZORA, DORA, SVIT.

Seznam vseh donacij:

Novo leto	Namen – oprema	Znesek v EUR
1990/1991	SPECIALNA OPREMA ZA HISTOPATOLOŠKI LABORATORIJ za Onkološki inštitut Ljubljana	9.209
1991/1992	RENTGENSKI APARAT ZA POVRŠINSKO ZDRAVLJENJE RAKA za Onkološki inštitut Ljubljana	28.618
1992/1993	ULTRAZVOČNI APARAT za Onkološki inštitut Ljubljana	30.646
1993/1994	MAMOGRAF za Trbovlje	30.195
1994/1995	OPREMA ZA ENDOSKOPIJO IN RESPIRATOR za Onkološki inštitut Ljubljana	36.144
1995/1996	MAMOGRAF – Zdravstveni dom Ljubljana	45.068
1996/1997	MAMOGRAF za Mursko Soboto	35.232
	SONDA ZA ULTRAZVOK TOSHIBA za Zdravstveni dom Ljubljana	6.580
1997/1998	MAMOGRAF za Brežice	30.691
1998/1999	BIOANALIZATOR za Onkološki inštitut Ljubljana	38.623
1999/2000	APARAT ZA PLINSKO ANALIZO KRVI za Onkološki inštitut Ljubljana	21.038

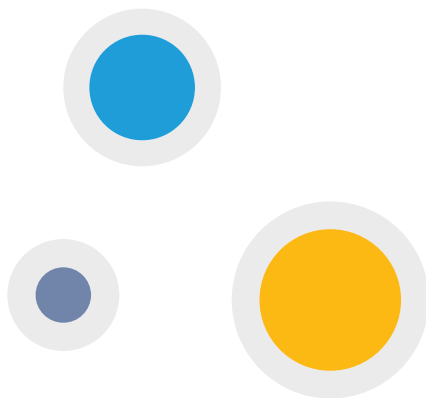

Novo leto	Namen – oprema	Znesek v EUR
2000/2001	APARAT ZA BRAHITERAPIJO za Onkološki inštitut Ljubljana	20.865
	ULTRAZVOČNA NAPRAVA donacija za Zdravstveni dom Medvode	1.018
2001/2002	DIGITALNI ULTRAZVOČNI APARAT za Onkološki inštitut Ljubljana	27.124
	AVTOMATIZIRANA PREISKOVALNA MIZA za Onkološki inštitut Ljubljana	1.252
2002/2003	SISTEM ZA PREPREČEVANJE PRELEŽANIN za Onkološki inštitut Ljubljana	37.556
2003/2004	INFUZIJSKE ČRPALKE za Onkološki inštitut Ljubljana	41.729
2004/2005	NIZKO ENERGEJSKI LINEARNI POSPEŠEVALNIK za Onkološki inštitut Ljubljana	53.413
2005/2006	NIZKOENERGIJSKI LINEARNI POSPEŠEVALNIK za Onkološki inštitut Ljubljana	35.470
2006/2007	NAVIGACIJSKA SONDA GAMA za Onkološki inštitut Ljubljana	27.103
2007/2008	INFUZIJSKE ČRPALKE ZA DAJANJE KEMOTERAPIJE za Hematološko kliniko UKC Ljubljana	32.960
2008/2009	MIKROSKOP Z DIGITALNO KAMERO IN ZASLONOM za Pediatrično kliniko UKC Ljubljana	24.493
2009/2010	oprema za prvo hišo HOSPIC	32.830
2010/2011	KOLONOSKOP za Gastroenterološko kliniko UKC Ljubljana	35.108
2011/2012	MIKROSKOP in KOLPOSKOP za Splošno bolnišnico Izola	
	KOAGULATOR za Splošno bolnišnico Trbovlje	30.657
2012/2013	CITOLOŠKI DISKUSIJSKI MIKROSKOP S KAMERO za Citološki laboratorij UKC Maribor	24.064
2013/2014	ERGONOMSKI MIKROSKOP in ZAMRZOVALNA OMARA do -30 C za Citološki laboratorij Onkološkega inštituta Ljubljana	
	MODELI ZA UČENJE SAMOPREGLEDOVANJA DOJK IN MOD za Društva za boj proti raku	37.000
2014/2015	KOLONOSKOP za Splošno bolnišnico Celje	28.196
	MODELI ZA UČENJE SAMOPREGLEDOVANJA DOJK IN MOD za društva za boj proti raku	4.048

Novo leto	Namen – oprema	Znesek v EUR
2015/2016	DISKUSIJSKI MIKROSKOP S KAMERO, Pato citološkemu laboratoriju Splošne bolnišnice Novo mesto	18.778
2016/2017	ERGONOMSKI SVETLOBNI MIKROSKOP Citološki laboratorij Onkološkega inštituta Ljubljana	18.030
2017/2018	ERGONOMSKI SVETLOBNI MIKROSKOP Citološki laboratorij Onkološkega inštituta Ljubljana	18.352
2018/2019	SVETLOBNI MIKROSKOP Z DISKUSIJO ZA 4 opazovalce Citološki laboratorij Splošne bolnišnice Celje	16.500
2019/2020	ERGONOMSKI SVETLOBNI MIKROSKOP Citološki laboratorij Onkološkega inštituta Ljubljana	15.000
2020/2021	OPREMA SODOBNE VIDEO-KOLPOSKOPSKE AMBULANTE Ginekološka klinika UKC Ljubljana	15.000
2021/2022	SODOBNI DIGITALNI VIDEO-KOLPOSKOP Z DODATKI Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	35.000
2022/2023	74 MODELOV ZA SAMOPREGLEDOVANJE DOJK, MOD IN KOŽE 11-im regijskim društom za boj proti raku	20.000
2023/2024	SODOBNI DIGITALNI KOLPOSKOP za zgodnje odkrivanje pred/rakavih sprememb materničnega vratu za Splošno bolnišnico Dr. Franca Derganca Nova Gorica	20.120

Zaradi primerljivosti so zneski iz let, ko so bili zbrani še v SIT, preračunani v evre
(1 € = 239,64 SIT)

V sklopu **Novoletne akcije** 2023/2024 smo z našimi zvestimi donatorji zbrali sredstva za nakup sodobnega digitalnega kolposkopa za zgodnje odkrivanje pred/rakavih sprememb materničnega vratu za

Splošno bolnišnico dr. Franca Derganca Nova Gorica. **Donacija v višini 20.120 EUR** smo slavnostno predali v 41. slovenskem tednu boja proti raku. Vsem donatorjem se iskreno zahvaljujemo.

Predaja donacijskega bona predstavnikom Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca Nova Gorica

Donatorji

ZLATI DONATOR

ODVETNIKI ŠELIH & PARTNERJI O. P., d.o.o.

SREBRNI DONATOR

HIDRIA d.o.o.

IMPOL 2000 d.d.

MEDILINE MEŠANA TRGOVSKA DRUŽBA, d.o.o.

PRODENT INT., d.o.o.

VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA d.d.

BRONASTI DONATORJI

DEWESOFT d.o.o.

HIDRO MAT d.o.o.

INOTHERM d.o.o.

KEMIPLAS, d.o.o.

KLS LJUBNO d.o.o.

LISCA d.o.o.

MERCIS d.o.o.

MONTER DRAVOGRAD d.o.o.

NEPREMICNINSKI SKLAD PIZ, d.o.o.

SALUS, VELETRGOVINA, d.o.o.

SARTORIUS BIA SEPARATIONS d.o.o.

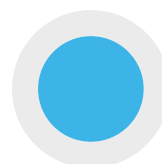
SG TRAKOVI d.o.o.

TEO - TEN, d.o.o.

TISK ŠEPIC d.o.o.

OSTALI DONATORJI

AKRAPOVIČ D.D.	TERME SNOVIK-KAMNIK D.O.O.
KRISTANČIČ - MOVIA, ALEŠ IN VESNA KRISTANČIČ	VIGO D.O.O.
COPIA BIRO D.O.O.	ZARJA KOVIS D.O.O., KAMNIK
KOVINOS, REZILNA ORODJA, D.O.O.	ORO MET D.O.O.
NEUROTH SLUŠNI APARATI D.O.O.	PVC NAGODE, d.o.o.
TAXA D.O.O. AJDOVŠČINA	AGRO MOBIL, STORITVE IN TRGOVINA, D.O.O.
TEO - TEN MONTAŽA D.O.O.	AKI D.O.O.
TINKAL, STORITVE IN TRGOVINA D. O. O.	ASIST, D.O.O.
CHEMASS D.O.O.	BUTAN PLIN D.D. LJUBLJANA
GEODETSKI ZAVOD CELJE D.O.O.	KONUS KONEX, D.O.O.
GRAD D.D.	MEGATERM d.o.o.
ZAVOD ZA GASILSKO IN REŠEVALNO SLUŽBO SEŽANA	POLIDENT d.o.o.
DARSAD D.O.O.	SAVA AVTO d.o.o., SEVNICA
EFAFLEX INŽENIRING D.O.O. LJUBLJANA	SMARTEH D.O.O.
KORONA INŽENIRING D.D.	SOVITA D.O.O.
MLEKARNA PLANIKA D.O.O. KOBARID	ŠPAN D.O.O.
MOS SERVIS D. O. O.	TBJ, TEHNIČNI BIRO JESENICE, D. D.
POVŠE METAL D.O.O.	ACRYFORM D.O.O.
PREDILNICA LITIJA D.O.O.	DC DOMINKO CENTER D.O.O.
PREVENT&DELOZA D.O.O.	EM.TRONIC D.O.O.
SANOLABOR, D.D.	PETRE D.O.O.
	AVTO PARTNER D.O.O.

Naslovi zveze in regijskih društev

ZVEZA SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU

Trubarjeva 76A, 1000 LJUBLJANA

predsednica: doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.

e-naslov: uivanus@onko-i.si

sekretarka: Diana Krivic, spec., univ. dipl. kom.

e-naslov: sekretar@protiraku.si

tel. števil.: 01 43 09 780, GSM 051 267 332

e-naslov: info@protiraku.si

spletni naslov: www.protiraku.si, www.blaznoresno.si

**01 DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU REGIJE
CELJE**

Ipavčeva 18, 3000 CELJE
Predsednik: prim. prof. dr. Ivan Eržen, dr. med.
E-naslov: ivan.erzen@gmail.com
Tatjana Škornik Tovornik, univ. dipl. san. ing
E-naslov: tatjana.skornik-tovornik@nijz.si

**02 DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU
VELENJE**

Šaleška cesta 2D, p. p. 43, 3320 VELENJE
Predsednica: Branka Drk, višja med. sestra
E-naslov: bojprotiraku@gmail.com,
drk.branka@gmail.com
Spletni naslov: www.bojprotiraku.si

**03 POMURSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI
RAKU MURSKA SOBOTA**

Ulica arhitekta Novaka 2 B, 9000 MURSKA SOBOTA,
Predsednica: prim. mag. Branislava Belovič, dr. med.
E-naslov: belovic.branislava.dr@siol.net
Spletni naslov: www.rak-ms.si

**04 GORENJSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI
RAKU**

ZD Jesenice, Cesta Maršala Tita 78, 4270 JESENICE
Predsednik: Branimir Čeh, dr. med.
Ksenija Noč, dipl. med. sestra
E-naslov: ksenija.noc@zd-jesenice.si

**05 DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU
ŠTAJERSKE MARIBOR**

Partizanska ul. 12, 2000 MARIBOR
Predsednica: Zvezdana Vražič Maurič, dipl. med. sestra
E-naslov: zvezdana.vrazic@zd-mb.si
Spletni naslov: www.stajerskaprotiraku.si

**06 KOROŠKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI
RAKU**

Ob Suhi 11, 2390 RAVNE NA KOROŠKEM
Predsednica: Neda Hudopisk, dr. med.
E-naslov: neda.hudopisk@gmail.com
Spletni naslov: www.koroskaprotiraku.si

**07 POSAVSKO IN OBSOTELJSKO
DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU**

Černelčeva 15, 8250 BREŽICE
Predsednica: Alenka Krenčič Zagode, dr. med.
E-naslov: alenka.zagode@zd-sevnica.si
Spletna stran: <https://www.sb-brezice.si/drustvo-za-boj-proti-raku-posavja-in-obsotelja.html>

**08 OBALNO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI
RAKU**

Jurčičeva 2, 6000 KOPER
Predsednik: Tomaž Jakomin, dr. med.
E-naslov: tomaz.jakomin@sb-izola.si
Spletna stran: www.obalaprotiraku.si

**09 GORIŠKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI
RAKU ko-RAK.si**

Ulica Gradnikove brigade 47, 5000 NOVA GORICA
Predsednik: pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med.
E-naslov: vudrag@gmail.com
Spletni naslov: www.ko-rak.si

**10 DOLENJSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI
RAKU**

Rozmanova 30, 8000 NOVO MESTO
Mojca Florjančič, vms, univ.dipl.org.
E-naslov: mflorjancic@onko-i.si

**11 LJUBLJANSKO DRUŠTVO ZA BOJ
PROTI RAKU**

Trubarjeva 76A, 1000 LJUBLJANA
doc. dr. Urška Ivanuš, dr.med.
E-naslov: uivanus@onko-i.si

Letno poročilo o delu Društva za boj proti raku regije Celje za leto 2024

01

prim. prof. dr. Ivan Eržen, dr. med.

Tatjana Škornik Tovornik, univ. dipl. san. inž.

Jasmina Staroveški Anderlič, dr. med.

Ime in naslov društva: Društvo za boj proti raku regije Celje, Ipavčeva 18, 3000 Celje

Leto ustanovitve: 2002

Število članov (ocena): 100

Ime in priimek zastopnika: prim. prof. dr. Ivan Eržen, dr. med., predsednik

Kontakt društva: 03 42 51 200, dbr.celje@gmail.com

Društvo za boj proti raku regije Celje (Društvo) je prostovoljno, samostojno, nepridobitno humanitarno društvo, ki deluje v javnem interesu na območju šestih upravnih enot: UE Celje, UE Laško, UE Slovenske Konjice, UE Šentjur pri Celju, UE Šmarje pri Jelšah in UE Žalec.

Društvo izvaja preventivno dejavnost na področju preventive pred rakom in drugimi kroničnimi neneleznjivimi boleznimi. Delo in naloge društva so predvsem ozaveščanje prebivalstva, izobraževanje ciljnih skupin in spodbujanje ljudi k zdravemu načinu življenja ter upoštevanju priporočil in ukrepov, celostno zbranih v Evropskem kodeksu proti raku. V ta namen izvajamo številna predavanja, delavnice in predstavitvene stojnice ter sodelujemo z mediji, lokalnimi skupnostmi in drugimi organizacijami.

Pozdrav predstavnika društva

Obolevanje za rakom predstavlja izjemen izziv na področju zdravja prebivalstva. S staranjem prebivalstva se obolevnost še povečuje. Zavedajoč se pomena

Predsednik Društva
za boj proti raku
regije Celje, prim.
prof. dr. Ivan Eržen,
dr. med.

preprečevanja in zgodnjega odkrivanja rakavih obolenj si v Društvu za boj proti raku regije Celje prizadevamo čim bolj ozavestiti javnost o pomenu preventivnega ravnanja vsakega posameznika. Na ta način želimo prispevati k zmanjšanju tveganja za pojav raka. Drugo področje dela pa se nanaša na spodbujanje k zgodnjemu odkrivanju bolezni, da bi na ta način povečali uspešnost zdravljenja. Naloge niso enostavne, saj vidimo, da je sprememba tveganega načina življenja zelo zahtevna in odvisna od mnogih dejavnikov, na katere velikokrat posameznik nima vpliva. Prav zaradi tega naše delovanje ni usmerjeno zgolj v posameznika, temveč si prizadevamo za spremembo širših družbenih okoliščin, tako da bi bila zdrava izbira tudi najenostavnejša in najdostopnejša. Sami smo seveda nemočni, zato se za namen večje učinkovitosti in prodornosti povezujemo z drugimi organizacijami, strokovnjaki ter seveda z odločevalci. Dolga leta skupnega delovanja nam dokazujejo, da je to prava pot.

Opis aktivnosti društva v letu 2024

V Društvu za boj proti raku regije Celje smo že petnajsto leto zapored izvedli program **Rak dojke – problem sodobnega življenja**, ki ga že vrsto let podpira Mestna občina Celje. S predavateljico Marjano Iršič, diplomirano medicinsko sestro, smo izvedli šest predavanj z delavnicami. Dogodke smo izvedli za krajane Krajevne skupnosti Ostrožno, tri delavnice za zaposlene v Zdravstvenem domu Celje (patronažna služba, center za krepitev zdravja in otroški dispanzer), za zaposlene in člane Društva Sonček Celje ter člane Rdečega križa KORK Lava Celje. Na učnem modelu smo prisotne učili samopregledovanja dojk in predstavili preventivni presejalni program DORA. Na vseh izobraževanjih smo na kratko povzeli tudi 12

Predavateljica našega društva z zaposlenimi v CKZ ZD Celje pri izvajanju delavnice Rak dojke – problem sodobnega življenja

priporočil Evropskega kodeksa proti raku. Izobraževanj se je udeležilo 69 udeleženk in udeležencev. Odzivi vseh so bili zelo pozitivni.

V letu 2024 smo sodelovali pri projektu Ministrstva za zdravje z naslovom **Evropski kodeks proti raku na vsakem koraku**. V okviru projekta smo različne ciljne skupine iz splošne in strokovne javnosti informirali o 12 *priporočilih proti raku*. Izvedli smo 18 preventivnih stojnic predstavitve Evropskega kodeksa proti raku in presejalnih programov DORA, ZORA in Svit. Predstavitvene stojnice smo izvedli ob slovenskem in kasneje še evropskem tednu boja proti raku v Citycentru Celje in Planetu TUŠ Celje, na 18. sejmu Altermed & Flora v Celju, ob Tednu zdravega mesta Šentjur, Dnevu zdravja v Celju, v Thermani Laško d. d., na Afroditinem teku v Rogaški Slatini, na Petrovem sejmu v Bistrici pri Sotli, Holceriji v Vitanju, pred Kmetijsko zadrugo v Dobju, na 56. Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju, ob Dnevu odprtih vrat v Splošni bolnišnici Celje, ob otvoritvi prenovljenega

Sejem Altermed & Flora v Celju, preventivna stojnica predstavitev presejalnih programov Svit, ZORA in DORA

Zdravstvenega doma Brežice, na Prazniku kozjanskega jabolka v Podsredi, ob Rožnatem oktobru v Zdravstvenem domu Celje in na Festivalu zdravja v Osnovni šoli Bizeljsko. Promocije na nekaterih dogodkih, zlasti sejmih, so trajale več dni. Sodelovali smo tudi pri predstavitvi presejalnih programov za zgodnje odkrivanje raka Svit, ZORA in DORA na X. tradicionalnem srečanju ginekologov, medicinskih sester, presejalcev, patologov in specialistov javnega zdravja v Splošni bolnišnici Celje, v Osrednji knjižnici v Celju ter na seji občinskega sveta Občine Šentjur. Ocenjujemo, da smo s temi dogodki v živo na terenu nagovorili okoli 3100 posameznikov. Evropski kodeks proti raku smo na temo kajenja predstavili tudi na velenjski televiziji VTV v pogovorni oddaji Dobro jutro v začetku februarja, ob svetovnem dnevu brez cigarete, v marcu, mesecu boja proti raku na debelim črevesu in danki, na temo presejalnega Programa Svit, in v juniju na temo zaščite pred soncem. V

izvajanje promocijskih aktivnosti so se vključevali tudi ambasadorji Programa Svit, povezovali smo se tudi z drugimi strokovnimi partnerji.

V letu 2024 smo nadaljevali z aktivnostmi projekta Ministrstva za zdravje **Cepite se, za vaše življenje gre** in podprli kampanjo **Blazno resno o HPV**. Z lokalnimi mediji smo se dogovorili za brezplačno predvajanje video oglasov. Na večini že zgoraj naštetih dogodkov smo zainteresirane obiskovalce informirali o možnostih in koristih cepljenja proti okužbam s HPV, s katerim si zmanjšamo ogroženost, da bi zboleli za nekaterimi vrstami raka. Delili smo knjižne kazalke in knjižico Dese Muck *Blazno resno o HPV* ter jih usmerjali na spletno stran www.blaznoresno.si. V septembru 2024 smo v sodelovanju z osnovnimi šolami, NIJZ in izvajalci vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov izvedli 7 predstavitev o okužbah s HPV in pomenu zaščite pred njimi

Praznik Kozjanskega jabolka v Podsredi, preventivna stojnica predstavitev Evropskega kodeksa proti raku

za starše otrok 6. razredov. Na to temo smo gostovali tudi na velenjski televiziji VTV. Ocenjujemo, da smo v živo in osebno nagovorili okoli 1700 končnih uporabnikov.

Z društvom smo se ob podpori Mestne občine Celje in Občine Laško priključili **zavezi Slovenije k odpravi raka materničnega vratu**. Tako sta bila dne 16. in 17. novembra 2024 s turkizno barvo, ki je simbolična barva prizadevanj za preprečevanje raka materničnega vratu, osvetljena tudi celjski Stari grad in krožišče v Laškem.

Z društvom smo se ponovno pridružili akciji **Otroci za varnost v prometu**. Namen akcije je ozaveščanje splošne javnosti o problematiki alkohola v prometu. V šolskem letu 2024/25 je v celjski regiji sodelovalo 19 vrtcev in osnovnih šol. Šolarji in vrtčevski otroci so izdelali več kot 750 izdelkov, ki so jih prejeli

njihovi starši in udeleženci prometa. Pri tej aktivnosti otroci na trši list papirja narišejo obris svoje roke, vanj narišejo in/ali napišejo sporočilo na temo alkohola in varnosti v prometu ter ga izrežejo. Otroškim izdelkom nato dodajo sporočilo NIJZ in zloženko o alkoholu. Otroci svoje izdelke podarijo staršem ali sorodnikom na martinovo. Na ulični akciji otroci delijo izdelke naključno ustavljenim voznikom. V letu 2024 so v uličnih akcijah sodelovali otroci 5 šol in vrtcev, in sicer iz vrtca Ringaraja pri OŠ Artiče, OŠ Dobje, OŠ Slivnice pri Celju, OŠ Dramlje in PŠ Loke pri Žusmu. Otroška beseda in slika lahko sežeta v srca voznikov in odraslih ter jih nagovorita k odgovornosti in prometu brez alkohola.

Društvo in Zveza društev za boj proti raku (Zveza) ves čas podpirata program **Varno s soncem**. V vrtcih se program izvaja od leta 2007, v osnovnih šolah pa od leta 2010. Osnovni nosilec programa je Nacionalni

Stari grad Celje je žarel v turkizni barvi ob 4. obletnici odprave raka materničnega vratu v Sloveniji

Krožišče v Laškem je žarelo v turkizni barvi ob 4. obletnici odprave raka materničnega vratu v Sloveniji

Prejemnice bronastih
plaket na slavnostni seji
Zveze 30. maja 2024

inštitut za javno zdravje (NIJZ), z njim pa vse čas sodeluje tudi Združenje slovenskih dermatovenerologov (ZSD). Vizija programa je ciljne skupine opozarjati na škodljive posledice UV-sončnega sevanja in jih seznaniti z ukrepi za preprečevanje/zmanjšanje posledic. Velik poudarek je namenjen udejanjanju ukrepov v praksi. Prijavljene ustanove so program z otroki in mladostniki izvedle v spomladanskem obdobju 2024. Najprej so se strokovni delavci vrtcev in šol seznanili z vsebinami po spletnem izobraževanju in z e-gradivi. Nato so vsebine predstavili svojim varovancem in jih skozi ves topel del leta spodbujali k izvajanju zaščitnih ukrepov. V vrtcih in osnovnih šolah je program v minulem šolskem letu potekal podobno kot pretekla leta, je pa bil prvič, pilotno, izveden tudi v srednjih šolah. Gradiva so bila pripravljena v oblikah, najbližjih ciljnim skupinam (kviz, filmček, individualno gradivo na osnovi ankete itd.). V letu 2024 je v programu sodelovalo 43.405 predšolskih

otrok in 38.609 osnovnošolcev, skupaj 82.014. Pilotna izvedba programa v izbranih srednjih šolah je bila uspešna, tako da bomo v šolskem letu 2024/25 k sodelovanju povabili vse srednje šole. Več o izvedbi programa *Varno s soncem 2024* je dosegljivo na spletni strani www.nijz.si/sl/varno-s-soncem.

Že od leta 2021 imamo vzpostavljeno dobro sodelovanje **z regionalnim spletnim portalom MojaObcina.si**, s katerim smo tudi v letu 2024 nadaljevali z načrtnim informiranjem. Tako smo objavili 32 različnih vsebin na temo zdravja in zdravega načina življenja ter preventive pred rakavimi obolenji. Te teme smo izpostavili v vseh 35 občinah zdravstvene regije Celje. Objave so dosegle okoli 449.000 ogledov.

Z dvema vsebinama o zdravju smo informirali okoli 460 **podjetij** v naši regiji, ki smo jim vsebine posredovali po elektronski pošti. En prispevek o

zdravju smo poslali tudi vsem 35 občinam v regiji za objavo v **občinskih glasilih**.

Proaktivno smo sodelovali tudi z drugimi lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi mediji. Pripravili in posredovali smo več informativnih gradiv in sporočil za medije.

Na slavnostni seji Zveze in regijskih društev za boj proti raku, ki je potekala 30. maja 2024 na Ministrstvu za zdravje v Ljubljani, so podelili priznanja in plakete zaslužnim posameznikom in organizacijam za delo ter podporo na področju preprečevanja in zmanjševanja raka. Nagrajenke in prejemnice brosnatih plaket iz celjske regije so bile **Janja Robida**, **Petra Tratnjek** in **Urška Hajdinjak**, članice našega društva, ki ves čas aktivno sodelujejo in podpirajo delo regijskega društva. Vse tri so zaposlene na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje v Območni enoti Celje in hkrati že leta sodelujejo v Društvu. Kot strokovnjakinje različnih strok svoja področja dela aktivno povezujejo in učinkovito delujejo pri informiranju o zdravju na preventivnih dogodkih na Celjskem. Aktivno sodelujejo v promocijskih akcijah, na področju promocije zdravega načina življenja, še zlasti na področju zdravega prehranjevanja, telesne dejavnosti in skrbi za duševno zdravje tako mladih kot tudi odraslih. Vseskozi se vključujejo tudi v aktivnosti promocije presejalnih programov ZORA, DORA in Svit ter drugih aktivnostih za zgodnje odkrivanje raka, kot so spodbujanje samopregledovanja dojk, mod in kože.

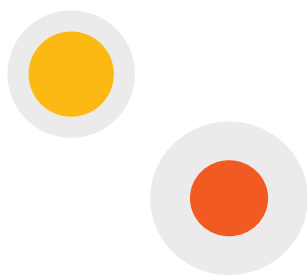
Aktivnosti društva

V letu 2024 smo v Društvu izvedli 6 predavanj in delavnic *Rak dojke – problem sodobnega življenja*. Izvedli smo 18 preventivnih stojnic predstavitve *Evropskega kodeksa proti raku* in 3 predavanja o presejalnih programih za zgodnje odkrivanje raka Svit, ZORA in DORA. Kampanjo *Blazno resno o HPV* in cepljenje proti okužbam s HPV smo predstavili na 14 preventivnih stojnicah in 7 predavanjih. Štirikrat smo sodelovali v oddaji *Dobro jutro* na VTV. Različne vsebine na temo zdravja smo pripravili in objavili na portalu *MojaObcina.si* (32 prispevkov), posredovali na približno 460 elektronskih naslovov podjetij v regiji (2 prispevka) in vsem 35 občinam v zdravstveni regiji Celje (1 prispevek). Izvedeni so bili štirje intervjuji z lokalnimi mediji.

Ocenjujemo, da je naše društvo v letu 2024 po vseh uporabljenih komunikacijskih kanalih s sporočili in aktivnostmi doseglo okrog 380.000 ljudi iz naše regije in širše.

Sodelovanje in povezovanje

V letu 2024 smo se v našem društvu povezovali z različnimi strokovnimi partnerji v regiji in širše. To so bili NIJZ – Območna enota Celje, centri za krepitev zdravja in zdravstveno-vzgojni centri v vseh 11 zdravstvenih domovih v regiji, Onkološki inštitut Ljubljana (programa ZORA in DORA), Zveza, Splošna bolnišnica Celje, Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo in Fakulteta za zdravstvene vede v Celju. Skupaj smo izvedli številne preventivne dogodke. Pri izvedbi so sodelovali tudi ambasadorji *Programa Svit*: Stanka Drobnak, Sonja Punčuh, Ana Koren, Milan Koren, Alojz Antlej in Samo Podgornik.

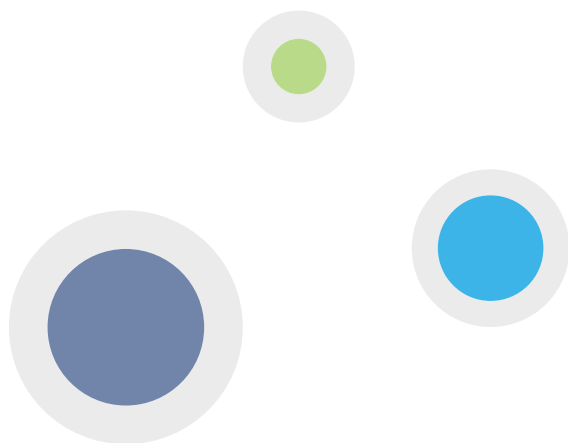
Sodelovali smo tudi z različnimi lokalnimi deležniki. To so bile vse občine v zdravstveni regiji Celje, še posebej pa bi radi izpostavili sodelovanje z Mestno občino Celje, Občino Šentjur, Občino Bistrica ob Sotli, Občino Dobje in Občino Vitanje, z družbo Celjski sejem d. d., Citycentrom Celje, Planetom Tuš Celje, Kozjanskim parkom Podsreda, Krajevno skupnostjo Ostrožno, Društvom Sonček Celje, Krajevno organizacijo Rdečega križa Lava Celje, Thermano Laško d. d., Osrednjo knjižnico Celje ter osnovnimi šolami in vrtci v regiji. Ob njihovi podpori in sodelovanju smo izvedli različne promocijske aktivnosti.

Dobro smo sodelovali tudi z različnimi mediji, kot so velenjska televizija VTV, RTV Slovenija, ePosavje TV, TV Celje, Novi tednik & Radio Celje, Radio Štajerski val, Radio 1, Posavski obzornik in časopis Naše OKO.

Najodmevnejši dogodki ali uspehi društva v letu 2024

Kot najodmevnejša dogodka v letu 2024 bi izpostavili naše promocijske aktivnosti na 18. sejmu Altermed & Flora v Celju in na 56. Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju. Gre za največja in večdnevna promocijska dogodka, kjer k skrbi za svoje zdravje nagovarjamo izjemno veliko in pisano množico ljudi. Na obeh dogodkih že tradicionalno združimo moči in sodelujemo skupaj z Območno enoto Celje NIJZ, predstavniki programov ZORA in DORA z Onkološkega inštituta Ljubljana, Zdravstvenim domom Celje in ambasadorji *Programa Svit*. Tako združeni si med seboj pomagamo in se tudi vedno kaj novega drug od drugega naučimo. Pozitivni odzivi udeležencev naših stojnic nam dajejo zagona za naše nadaljnje delo.

V letu 2024 smo najbolj ponosni, da z dobro voljo, povezovanjem in sodelovanjem uspešno ohranjamo in nadgrajujemo naše aktivnosti in z njimi prispevamo kamenček v mozaiku prizadevanj za bolj zdravo, pravično in vključujočo družbo.

Letno poročilo o delu Društva za boj proti raku Velenje za leto 2024

Branka Drk, VMS, predsednica društva
Urška Kladnik, dr. med. spec. družinske medicine

Ime in naslov društva DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU VELENJE

Leto ustanovitve: 1990

Število članov (ocena): 230

Ime in priimek zastopnika: Branka Drk, predsednica

Kontakt društva: 040 477 089; bojprotiraku@gmail.com

Naslov spletne strani in družbenih omrežij: <https://www.bojprotiraku.si/>

Facebook: Boj proti raku (Velenje)

Društvo za boj proti raku Velenje (Društvo) deluje že od leta 1990, primarno vodilo našega društva pa je razbijati tabuje o raku in poučevati o zdravem načinu življenja ter pomenu zgodnjega odkrivanja raka z vzpodbujanjem ljudi, da se udeležujejo preventivnih pregledov in da so pozorni na začetne morebitne znake rakastega obolenja.

Pozdrav predstavnika društva

Izredno vzpodbuden je podatek, da je po oceni Mednarodne agencije za raziskovanje raka pri Svetovni zdravstveni organizaciji z upoštevanjem 12 enostavnih priporočil Evropskega kodeksa proti raku

Predsednica društva
Branka Drk

Članice društva na Osnovni šoli Brinje v Grosuplju pri izvajanju delavnice 12 priporočil Evropskega kodeksa za mlade

več kot tretjino vseh rakavih bolezni mogoče preprečiti. Zato je izrednega pomena, da v naši družbi glasno poudarjamo pomen preventive kot osnove v boju proti raku in zdrav življenjski slog, ki je osnovni gradnik preventivnih načel.

Društvo za boj proti raku Velenje je eden teh glasov, ki to poudarjajo že 35 let.

Naše osnovno vodilo je osveščati prebivalstvo o raku, razbijati tabuje o tej bolezni, širiti znanje, kako prepoznati to bolezen, predvsem pa ljudi ne le seznanjati o zdravem življenjskem slogu, ampak jih tudi prepričati, da zdrave navade postanejo del njihovega vsakdana. Tako Društvo pomaga graditi družbo z bolj zdravim posameznikom, ki se zaveda, da je zdravje bogastvo, ki pa ni in ne sme biti samoumevno.

Opis aktivnosti društva v letu 2024

JANUAR:

Predavanja:

06. 01. Sedež društva: učna delavnica samopregledovanja dojk

09. 01. 2024 in 11. 01. 2024 učenci OŠ Šalek: najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani, promocija cepljena HPV.

18. 01. 2024 KS Šoštanj: predavanje *12 priporočil proti raku*

22. 01. 2024 Ribiško društvo: predavanje *12 priporočil proti raku*

23. 01. 2024 dijaki ŠCV (računalniška šola): najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani, promocija cepljena HPV, *12. priporočil za zdravje.*

FEBRUAR:

Predavanja:

01. 02. 2024: Ponovoletno srečanje članov v Vili Bianci

06. 02. 2024, 07. 02. 2024, 13. 02. 2024 učenci OŠ Antona Aškercja: najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani, promocija cepljena HPV.

15. 02. 2024 za vzgojitelje Vrtača Šoštanj: stres načena vaše zdravje, avtogeni trening, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani.

22. 02. 2024 za dijake ŠCV (Gimnazija): najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani, promocija cepljena HPV.

Mediji:

Intervju na Radiu Velenje – Svetovni dan boja proti raku

Flajer za Svetovni dan boja proti raku na Facebooku

Članek za časopis *Naš Čas* – Aktivnosti ob svetovni dnevu boja proti raku: *Najpogostejši raki pri nas*

MAREC:

Šola zdravja v Dolenjskih Toplicah: 03. 03. 2024–11. 03. 2024

Predavanja:

11. 03. 2024, 20. 03. 2024, 21. 03. 2024 in 22. 03. 2024 predavanja in učne ure za učence OŠ Gorica: najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani, promocija cepljena HPV, *12 priporočil proti raku*.

22. 03. 2024 KD Međimurje: *Ah ta pozabljivost*

APRIL:

Predavanja:

7. 04. 2024 SDZ: *12 priporočil proti raku*

Tri predavanja v Zgornje Savinjski regiji: najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, promocija cepljena HPV, *12 priporočil proti raku*.

18. 04. 2024, Luče Nova Slovenija, odbor žensk: učna delavnica samopregledovanja dojk.

30. 4. 2024: Strokovno srečanje članov Društva na jezeru z brezplačnimi ultrazvočnimi meritvami na peti za odkrivanje osteoporoze ter druženje.

Predstavitvena stojnica:

05. 04. 2024 med 8. in 12. uro, *Svetovni dan zdravja* na Cankarjevi ulici v Velenju

MAJ:

Predavanja:

05. 05. 2024 na sedežu društva: rak prebavil.

Tri predavanja na OŠ Gorica: najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, promocija cepljena HPV, uporaba zvočnega telopa in povezave do pomembnih spletnih strani, *12 priporočil proti raku*.

20. 05 2024 KS Šentilj: bolezn srca in ožilja.

JUNIJ:

02. 06. 2024 na sedežu društva: učna delavnica samopregledovanja dojk

Strokovno športno druženje – Klub vodnih športov Velenje – Velenjsko jezero

Predavanja:

Tri predavanja na ŠCV (elektro in računalniška šola): najpogostejši raki pri moških in ženskah. Demonstracija na modelu, promocija cepljena HPV, uporaba zvočnega telopa.

Društvo upokojencev: *12 priporočil proti raku* (zdrav način življenja).

Zg. Savinjska dolina: zaščitimo se pred soncem in kožni rak.

Mediji:

6. 06. 2024 na lokalni TV: oddaja o raku.

JULIJ:

Sodelovanje z mediji (*Naš čas*).

AVGUST:

Predavanja:

Krajevna skupnost Konovo: *12 priporočil proti raku* (zdrav način življenja).

SEPTEMBER:

8. 9. 2024 – 15. 9. 2024: Šola zdravja, Strunjan.

Izdelava in objava flajerjev v medijih:

24. 9. 2024 Teden športa: 4 nasveti proti raku.

24. 9. 2024 Rožnati oktober.

28. 9. 2024 Svetovni teden srca.

1. 10. 2024 Rožnati oktober 2.

Predavanja:

5. 9. 2024 OŠ Šoštanj: *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

10. 9. 2024 OŠ Šoštanj: *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

11. 9. 2024 OŠ Šoštanj: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

12. 9. 2024 OŠ Šoštanj: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

18. 9. 2024 OŠ Šoštanj: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv, predstavitev spletne izobraževalne aplikacije.

19. 9. 2024 OŠ Šoštanj: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

30. 9. 2024 OŠ Šmartno ob Paki: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

30. 9. 2024 KD Međimurci: rizični dejavniki tveganja.

OKTOBER

Predavanja:

10. 2024 OŠ Šmartno ob Paki: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv, predstavitev spletne izobraževalne aplikacije (Branka).

2. 10. 2024 OŠ Šmartno ob Paki: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

3. 10. 2024 OŠ Šmartno ob Paki: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

6. 10. 2024 na sedežu društva: učna delavnica samopregledovanja dojk.

7. 10. 2024: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

14. 10. 2024: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

18. 10. 2024: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

18. 10. 2024: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv WASABY ŠCV.

21. 10. 2024: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

23. 10. 2024: učna delavnica *ABC o HPV, zvočni telop Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

ROŽNATI OKTOBER:

7. 10. 2024 dan odprtih vrat Društva

22. 10. 2024–15. 11. 2024 razstava izdelkov naših članov in ureditev prostora z zdravstveno-vzgojnim materialom: 12 priporočil proti raku, zdrav način življenja ...

18. 10. 2024 v sodelovanju z MOV smo posadili rožnato drevo.

NOVEMBER

Predavanja:

3. 6. 2024 na sedežu društva: učna delavnica samopregledovanja dojk.
9. 11. 2024 OŠ Gustav Šilih: ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
5. 11. 2024 OŠ Gustav Šilih: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv, predstavitev spletne izobraževalne aplikacije.
7. 11. 2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
3. 11. 2024 OŠ Gustav Šilih: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
11. 11. 2024 OŠ Gustav Šilih: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
11. 11. KS Šentilj: alergije.
15. 11. Občina Šoštanj (delovni invalidi): demenca.
21. 11. 2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.
25. 11. 2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.
27. 11. 2024 Vila Bianca: družabno srečanje članov in pregled dela.

DECEMBER:

Predavanja:

1. 12. 2024 na sedežu društva: pogovor o zdravju
2. 12. 2024 OŠ Livada: ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
- 3.12.2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
9. 12. 2024 OŠ Livada: ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.
10. 11. 2024 OŠ Livada: učna delavnica ABC o HPV,

zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

11. 12. 2024 OŠ Livada: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

12. 12. 2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

16. 12. 2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv ŠCV.

18. 12. 2024: učna delavnica ABC o HPV, zvočni telop *Blazno resno o HPV*, razdeljevanje gradiv.

Redne tedenske aktivnosti:

Klepet članov – ponedeljek, ob 9:30. uri – prostori društva

Razgibavanje – telovadba – ponedeljek, ob 17.00. uri – v telovadnici OŠ Šalek

Gibanje skozi ples – ponedeljek, ob 18.00. uri – v telovadnici OŠ Šalek

Delavnica ročnih spretnosti – sreda, ob 10:00. uri – prostori društva

Vaje za dobro in zdravo počutje – sreda, ob 16:30. uri – v telovadnici OŠ Gorica

Vaje za urjenje spomina – četrtek ob 9.00. uri – prostori društva

Filmski abonma dvakrat na mesec – ogled filma v Kinu Velenje

Uradne ure društva enkrat na mesec – delavnica samopregledovanja dojk in mod na modelu, *12 priložil proti raku* – prostori društva

Odperta telefonska linija vsak dan od 9.00. do 13.00. ure za člane in članice društva, ki so visoko rizična skupina zaradi izolacije. Je ogromno socialnih, duševnih stisk in osamljenosti. Stiske so velike, iskren pogovor veliko pomaga pri premagovanju občutka osamljenosti in nemoči.

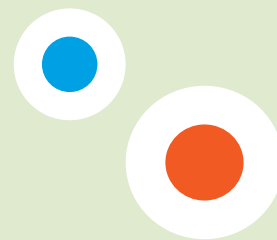

Posaditev rožnatega drevesa

Priznanja naših prostovoljk

Razstava v Mestni občini Velenje

Telovadba – vaje za dobro počutje in zdravje

Ponosni smo, da so člani aktivni, da se udeležujejo aktivnostih in da jim je za zdravje mar.

AKTIVNOST	ŠT. UR	ŠT. AKTIVNOSTI	ŠT. UDELEŽENCEV
PREDAVANJA IN UČNE DELAVNICE	58	21	420
PREDAVANJE ZA STARŠE IN PEDAGOGE	10	5	125
PREDAVANJE ZA ŠOLARJE IN DIJAKE	76,5	51	1122
SPOMIN	36	36	213
TELOVADBA	27	27	147
GIBANJE SKOZI PLES	27	27	161
STROKOVNA SREČANJA	55,5	37	147
FILMSKI ABONMA	12	6	147
ROČNA DELA	66	33	147
DIGITALNO OPISMENJEVANJE	30	20	8
STROKOVNA IN DRUŽABNA SREČANJA	12	4	120
PREDSTAVITVENE STOJNICE	8	2	100
DAN ODPRTIH VRAT	5	1	16
RAZSTAVA	8	1	100
ŠOLA ZDRAVJA	14 dni	2	55
MEDIJI – FB, splet, članki, flajerji, VTV, radio in Naš čas	86 objav	60	Spletne objave, ki nagovarjajo celotno Slovenijo

Aktivnosti našega društva:

- udeleženci večdnevni izobraževanj: 55
- prejemniki krajših izobraževanj in predavanj: 586 publikacij
- prejemniki daljših izobraževanj in predavanj: 586 publikacij
- udeleženci predavanj, posvetov in okroglih miz: 420
- nagovorjeni po tiskanih medijih, radiu in TV: 4000
- uporabniki krožkov in delavnic v izvedbi šol: 1122
- uporabniki indirektnih informacij in krajšega svetovanja na in po dogodkih: 16
- uporabniki tedenskih aktivnosti: 5 tedenskih aktivnosti, na vsaki aktivnosti približno 10 članov, 40 tednov

Sodelovanje in povezovanje

V letu 2024 smo se v našem društvu povezovali z različnimi strokovnjaki, sorodnimi društvi, povezanimi z Centrom za krepitev zdravja, z Rdečim križem pa smo povezani z ruralnim področjem, saj želimo priti v vsak oddaljen kraj.

Najodmevnejši dogodki ali uspehi društva v letu 2024

Zavedamo se, da moramo preventivne ukrepe, zdrav življenjski slog in ozaveščanje o bolezni rak začeti pri

Šola zdravja v Strunjanu

mladih. V letu 2021 smo pričeli s poudarkom ozaveščanja mladih in izkazalo se je za uspešno, zato nadaljujemo še danes in v veliki meri posvečamo pozornost poznavanju bolezni rak in 12 priporočil proti raku – zdrav življenjski slog ter pomen cepljenja.

Z nasveti za zdravo življenje brez raka moramo začeti čim bolj zgodaj, v otroštvu ali vsaj v mladostništvu, zato smo ponosni, da smo prisotni tako v osnovnih šolah kot tudi v srednjih ter v kontaktu s pedagogi in starših, ker le tako lahko pričakujemo uspeh.

Zelo lepo strokovno srečanje smo imeli na jezeru Velenje, kjer smo za vse člane društva pripravili brezplačne ultrazvočne meritve na peti za odkrivanje osteoporoze ter druženje ob vožnji s pletno po jezeru.

V letu 2024 smo s pomočjo Zveze slovenskih društev za boj proti raku pomembni promotorji *Evropskega*

Predavanje in učna delavnica o samopregledovanju dojk

kodeksa proti raku, še posebej vseh preventivnih presejalnih testov DORA, ZORA in Svit. Uspešni smo tudi pri promociji preprečevanja raka na materničnem vratu in cepljenju proti HPV.

V *Rožnatem oktobru* smo posebno pozornost, ob vseh drugih aktivnostih, posvetili podpori Europa Donni, državnemu presejalnemu programu za raka dojk DORA in v Občini Velenje ter Šoštanju posadili rožnato drevo, pripravili razstavo v avli Mestne občine Velenja ter učne delavnice za uslužbence obeh občin.

Ponosni smo, da še vedno izvajamo tedenske aktivnosti, katerih se naši člani redno udeležujejo.

S prisotnostjo v medijih, na lokalni televiziji in v lokalnem časopisu, ki so dosegljivi prav vsakomur, smo lahko širši javnosti vsak mesec predstavili eno od sporočil *Evropskega kodeksa proti raku*.

Letno poročilo o delu Pomurskega društva za boj proti raku za leto 2024

03

prim. mag. Branislava Belović, dr. med.

Ime in naslov društva: Pomursko društvo za boj proti raku, Ulica Arhitekta Novaka 2b, 9000 Murska Sobota
Leto ustanovitve: 1973
Ocenjeno število uporabnikov: 90.000 (Pomurska regija, Slovenija)
Ime in priimek zastopnika: prim. mag. Branislava Belović, dr. med., predsednica
Kontakt društva: 02/ 5124 520, 031 218 997, info@rak-ms.si
Naslov spletne strani: <https://rak-ms.si/>

Temeljni cilji in namen delovanja Pomurskega društva za boj proti raku je spodbujati prebivalce h krepitvi zdravja, preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju rakavih bolezni.

Imejmo zdravje v svojih rokah – živimo zdravo

Kako skrbeti za svoje zdravje v različnih življenjskih obdobjih? Živimo polno in lepo življenje. Ne pozabimo, da je v življenju veliko več dobrega kot slabega, le včasih dopustimo, da gre mimo nas, ne da bi to sploh opazili. Bodimo pozitivni. To nam omogoča boljši pogled na življenje ter obenem vpliva na boljše počutje. Vzemimo si čas za prijatelje, sorodnike, znance ... Bodimo aktivni v okolju, v katerem živimo. Prostovoljno delo v nevladnih organizacijah je lahko pomemben dejavnik kakovostnega življenja. Pri tem ne pozabimo na zdrave aktivnosti, druženja

Predsednica Pomurskega društva za boj prot raku Murska Sobota prim. mag. Branislava Belović, dr. med.

in dejavnosti, kot so poslušanje glasbe, branje dobre knjige, obisk gledališča ... Priložnosti je nešteto. Predvsem pa živimo zdravo. K zdravemu načinu življenja spodbujamo tudi druge.

Aktivnosti Pomurskega društva za boj proti raku v letu 2024

Največ aktivnosti Pomurskega društva za boj proti raku je bilo namenjeno informiranju in ozaveščanju prebivalstva o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju rakavih bolezni ter zdravemu življenjskemu slogu.

Aktivnosti so vključevale pripravo in tisk publikacije o zdravi prehrani – *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami* ter prevod in tisk edukativne slikanice (pravljice) *Alkohol Zlobec na obisku*; kampanjo rak materničnega vratu, cepljenje HPV; razstavo; interaktivne delavnice in medijske aktivnosti ter umeščanje vsebin preprečevanja in zgodnjega odkrivanja raka v že obstoječe lokalne dogodke.

Medijsko informiranje in ozaveščanje o varovanju in krepitvi zdravja je bilo usmerjeno na več ciljnih populacij: romsko prebivalstvo, pripadnike madžarske nacionalne manjšine ter otroke in odrasle prebivalce Pomurja. Skupaj z Radio Romić izvajamo mesečne oddaje, sodelujemo s prilogami o zdravi prehrani v dobro poslušani oddaji *Zdigni pokrivač* ter s Pomurskim madžarskim radiom. Za časopis, namenjen madžarski narodni manjšini, že 13. leto pripravljamo mesečne prispevke. Prav tako smo v letu 2024 pripravili prispevke za tiskana/intranetna glasila delovnih organizacij in lokalnih skupnosti.

Izvajali smo radijsko kampanjo *Za manj raka* v sodelovanju z Radiom Romić ter Pomurskim madžarskim

radiom. Predvsem smo nagovarjali poslušalce k udeležbi v nacionalnih programih zgodnjega odkrivanja raka ter cepljenju proti HPV.

Spletna stran društva je dobro obiskana predvsem zaradi apliciranih priročnikov za prehrano bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2, čezmerno telesno težo in debelostjo, visokim krvnim tlakom, zvišanim holesterolom in trigliceridi ter drugih publikacij z nasveti o zdravi prehrani in kuharskimi recepti za odrasle ter publikacij o zdravi prehrani, namenjeni otrokom in mladim *Lahko jem zdrave prigrizke, Lahko jem zdrav zajtrk in prigrizke, Lahko jem sadje v kozarcu ter Lahko jem okusne, zdrave namaze in obložene kruhke*. V letu 2024 smo zbirko obogatili s publikacijo *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami*. Publikacije so dostopne na spletni strani Pomurskega društva za boj proti raku (<https://rak-ms.si/>).

Na že tradicionalni aktivnosti *Presenečenje* smo razdelili več zdravstveno-vzgojnih gradiv (predvsem knjižice z nasveti in kuharskimi recepti ter *12 nasvetov proti raku*). Razdeljevali smo jih mimoidočim na ulici, v trgovskih centrih, uslužbencem na okencih pošte, bank, v lokalni skupnosti in ob drugih priložnostih. Šestim delovnim organizacijam smo posredovali publikacije o zdravi prehrani in zloženke z *12 priporočili proti raku*.

Prav tako smo zdravstvenim delavcem priložnostno posredovali publikacije o zdravi prehrani za potrebe svetovanja.

Udeležencem *Kongresa duševnega zdravja 2024 – inovativni pristopi v psihiatriji, psihologiji, psihoterapiji in psihiatrični zdravstveni negi* smo posredovali *Evropski kodeks proti raku* in publikacijo *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami*.

Delavnica za otroke: Sam svoj kuharski mojster – priprava zdravih prigrizkov

Sodelovanje z NIJZ je vključevalo predavanje na strokovni konferenci *Zdravje Romov v Sloveniji – včeraj, danes, jutri* in vključevanje v aktivnosti *Ozaveščen/a sem, všečen/a sem, Otroci za varnost v prometu* in *Svetovni dan brez tobaka*.

Na oratoriju (vzgojni počitniški program za otroke) v Murski Soboti smo izvedli proaktivne delavnice na temo zdrave prehrane pod nazivom *Sam svoj kuharski mojster*. Med drugim so otroci pripravljali enostavne jedi in jih tudi poskušali. Vsi otroci so dobili publikacijo *Lahko jem zdrav zajtrk in prigrizke* ter knjižice z recepti in *Evropski kodeks proti raku* za svoje starše.

Z gradivi smo podprli izvedbo meritev dejavnikov tveganja na Območnem združenju RKS Murska Sobotica.

V letu 2024 smo pripravili in natisnili publikacijo z nasveti in kuharskimi recepti *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami*. Cilj te publikacije, ki je nastala v času izvajanja *Nacionalnega programa Dober tek, Slovenija*

Predstavitve publikacije *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami*

Publikacija *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami*

zdravo uživaj & več se gibaj!, je ponuditi preproste, okusne recepte, ki bodo obogatili prehrano z vlakninami kot tudi pestrostjo jedi.

Prevedli in natisnili smo edukativno slikanico *Alkohol Zlobec na obisku*, ki je nastala v mednarodnem projektu *Otroci za varnost v prometu* (nosilec projekta NIJZ), v katerem smo bili partner.

Slikanica na preprost in dostopen način posreduje sporočilo o negativnih posledicah uživanja alkohola. Staršem in učiteljem daje priložnost za odprt dialog o škodljivosti alkohola in spodbujanju zdravih življenjskih navad. Uporablja se lahko kot pripomoček pri vzgoji otrok za zdrav način življenja ter v prometni vzgoji.

Utrinek s predavitve publikacije *Alkohol Zlobec na obisku*

Edukativna slikanica *Alkohol Zlobec na obisku*

Slikanica je bila predstavljena na strokovni mednarodni konferenci *Pot k sodelovanju: Integracija različnih oblik strokovne pomoči na področju zdravljenja in obravnave alkoholizma ter drugih odvisnosti* ter širši javnosti. V elektronski obliki je slikanica dostopna na spletni strani Pomurskega društva za boj proti raku.

Naše aktivnosti so vključevale tudi izvedbo dveh projektov ter sodelovanje v projektu Zveze slovenskih društev za boj proti raku *Evropski kodeks proti raku na vsakem koraku*. S projektom *Zdravje za vse generacije*, ki ga je sofinancirala MO Murska Sobota, smo prispevali k povečanju informiranosti in ozaveščenosti o zdravem življenjskem slogu, preprečevanju ter zgodnjem odkrivanju raka. Prevod in tisk učnega pripomočka, ki se lahko uporablja v vzgoji za zdravje in prometni vzgoji, sta podprli MO Murska Sobota in Zavarovalnica Triglav v okviru projekta *Alkohol Zlobec na obisku – mk edukativna slikanica*.

Izvajali smo tudi individualna svetovanja o zdravem načinu prehrane.

Članica Pomurskega društva za boj proti raku je stalna članica delovne skupine za promocijo zdravja na delovnem mestu v Policijski upravi Murska Sobota in v Državnem zboru.

V letu 2024 smo z uporabo vseh komunikacijskih kanalov s sporočili in aktivnostmi dosegli okrog 90.000 prebivalcev v lokalnih skupnostih, Pomurski regiji in v slovenskem prostoru. Pripravili smo tematske priloge za 19 radijskih oddaj, 7 prispevkov za časopis in 13 prilog za intranetne strani delovnih organizacij; sedmim delovnim organizacijam smo posredovali 350 izvodov najnovejše publikacije o zdravi prehrani; razdelili smo okrog 2000 pisnih gradiv (publikacije o zdravi prehrani, *Evropski kodeks proti raku*, edukativna slikanica); izvedli smo 6 delavnic za otroke s pripravo jedi in 56 individualnih svetovanj o zdravi prehrani ter izdali dve publikaciji.

Sodelovanje in povezovanje

V letu 2024 smo v okviru naših aktivnosti sodelovali z lokalnimi skupnostmi, delovnimi organizacijami, zdravstvenimi ustanovami (zdravstveni domovi v regiji in širše, bolnišnica), NIJZ, lokalno upravo, šolami, Državnim zborom, Policijsko upravo Murska Sobota, Javno agencijo Republike Slovenije za varnost prometa, Zvezo slovenskih društev za boj proti raku, drugimi nevladnimi organizacijami ter z Zavodom za javno zdravstvo Međimurske županije (Hrvaška).

Najodmevnejši dogodki/ uspehi Pomurskega društva za boj proti raku v letu 2024

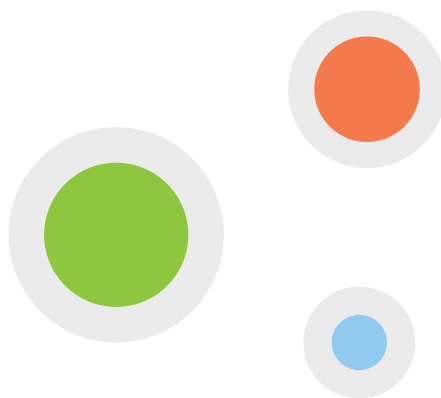
Med najodmevnejše dogodke lahko štejemo pripravo in tisk dveh publikacij: *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami* in *Alkohol Zlobec na obisku*. Publikacija *Lahko jem jedi, bogate z vlakninami* vsebuje nasvete in kuharske recepte za pripravo cenovno dostopnih, okusnih in zdravih jedi. Pri pripravi publikacije so združili moči, znanje in izkušnje zdravnica specialistka socialne medicine in pediatrije (Pomursko društvo za boj proti raku), zdravnica specialistka epidemiologije (Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, Hrvaška), kuharski mojster (Specialna bolnišnica za medicinsko rehabilitacijo Varaždinske

Toplice, Hrvaška) in vzgojiteljica (vrtec Murska Sobota). Dr. Rok Poličnik, mag. diet., spec. klin. diet. (NIJZ) je v recenziji med drugim zapisal: *Publikacija se osredotoča na pomembnost prehranskih vlaknin, ki imajo številne koristi za zdravje, vključno s podporo prebavnemu sistemu, pomočjo pri vzdrževanju zdrave telesne mase, krepitevijo mikrobiote ter uravnavanju ravni krvnega sladkorja in zniževanju holesterola. Posebnost te publikacije je v njeni preprostosti. Recepti so enostavni za pripravo in dostopni, kar omogoča, da lahko zdrava prehrana postane del vsakdana brez kompromisov pri okusu. Ta publikacija je odličen pripomoček za vsakogar, ki si želi vključiti več prehranskih vlaknin v svojo prehrano in s tem prispevati k svojemu zdravju in vitalnosti.*

Prevedli in natisnili smo edukativno slikanico (pravljičico) *Alkohol Zlobec na obisku*, ki je nastala v okviru mednarodnega projekta *Otroci za varnost v prometu*. Avtorica je zdravnica, specialistka šolske medicine ter subspecialistka alkoholizma in drugih odvisnosti.

Recenzenti slikanico priporočajo kot pripomoček pri vzgoji otrok za zdrav način življenja ter v prometni vzgoji.

V Pomurskem društvu za boj proti raku, ki je bilo prvo regijsko društvo, ustanovljeno pred pet desetletji, smo ponosni, da smo v tem obdobju lahko prispevali k boljšemu zdravju prebivalcev Pomurja in Slovenije.

Letno poročilo o delu Gorenjskega društva za boj proti raku za leto 2024

04

Ksenija Noč, mag. zdr. nege

Ime in naslov društva: Gorenjsko društvo za boj proti raku, Gosposvetska ulica 12, 4000 Kranj

Leto ustanovitve: 1993

Ime in priimek zastopnika: Branimir Čeh, dr. med., predsednik

Koordinator društva: Anamarija Petek, dr. med., spec. ginek. in porodništva

Kontakt društva: ksenija.noc@zd-jesenice.si

Temeljni cilj društva: slediti poslanstvu Zveze slovenskih društev za boj proti raku (Zveza) – to je prispevati k oblikovanju take slovenske družbe, kjer ne bo nihče zbolel ali umrl za rakom zaradi lastne nevednosti ali brezbržnosti države.

Opis aktivnosti društva v letu 2024

V letu 2024 smo izvedli številne aktivnosti za preventivo proti raku. V sodelovanju z zdravstveno vzgojnim centrom Jesenice smo intenzivno ozaveščali po številnih spletnih klepetalnicah na FB @ZVCJesenice, stojnicah na lokalnih dogodkih, sejmih, kopalšču Ukova Jesenice, v zdravstvenem domu Jesenice idr. Ponosni in zadovoljni smo, da s pomočjo in motivacijo Zveze ostajamo pomembni promotorji

Predsednik Gorenjskega društva za boj proti raku:
Branimir Čeh, dr. med, spec. medicine dela, prometa in športa

Dan zdravja 2024 na Jesenicah v sodelovanju s patronažno medicinsko sestro Sašo Kejžar

Poletne delavnice na kopališču Ukova na Jesenicah

Dan odprtih vrat ZD Jesenice, september 2024

Delavnice in stojnice rožnati oktober 2024

preventivnih programov proti raku na Gorenjskem, še zlasti na področju promocije preprečevanja raka na materničnem vratu in cepljenja proti HPV.

Opis aktivnosti društva v letu 2024

Ciljane aktivnosti:

- Januar: *Evropski teden boja proti raku materničnega vratu*, spletna klepetalnica
- Februar: mednarodni dan boja proti otroškim rakom, mednarodni dan redkih bolezni, promocija in spletna klepetalnica
- Marec: *41. slovenski teden boja proti raku*, mednarodni dan ozaveščanja o rakih prebavil, mednarodni dan ozaveščenosti o HPV: spletne klepetalnice, stojnice
- April: dogodek *Dan zdravja* na Jesenicah (sodelovanje z ZVC in sodelavci Zdravstvenega doma Jesenice)
- Maj: *Svetovni dan gibanja*, *Svetovni dan brez tobaka*, dogodek *Jesenice tečejo*: stojnice, spletne klepetalnice
- Junij, julij, avgust: spletne klepetalnice na temo zdravega življenjskega sloga in preventivne delavnice na kopališču Ukova Jesenice; stojnice z ozaveščanjem preventive rakastih obolenj (DORA, ZORA, Svit) v ZD Jesenice
- September: promocija cepljenja proti HPV (sodelovanje na roditeljskih sestankih, delavnice za starše, spletne klepetalnice), sodelovanje na *Dnevu odprtih vrat ob svetovnem dnevu pacientov* v Zdravstvenem domu Jesenice
- Oktober: mesec boja proti raku dojke, 4 stojnice v občinah Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica, spletne klepetalnice

Miklavžev sejem zdravja na Jesenicah, december 2024

- November: mesec boja proti moškim rakom (spletne klepetalnice, stojnica), 17. november, mednarodni dan aktivnosti za preprečevanja raka na materničnem vratu – promocija programa ZORA in ozaveščanje; predavanje z delavnico *Preventiva proti raku* za gasilce veterane
- December: sodelovanje na dogodku *Miklavžev sejem zdravja*

V sodelovanju s tiskanimi mediji smo v letošnjem letu objavili 2 članka:

- September, 2024: *Zdravi na pot* (Jeseniške novice, Novice izpod Stola)
- November, 2024: *Težave s prostato* (Jeseniške novice, Novice izpod Stola)

Ocena izvedenih aktivnosti

- Število izvedenih delavnic/predavanj /klepetalnic na temo *12 priporočil proti raku*: 21
- Število izvedenih delavnic/predavanj/klepetalnic na temo promocije HPV: 36
- Število stojnic promocije preventivnih programov proti raku (*12 priporočil proti raku*, DORA, ZORA, Svit): 23
- Naše društvo je v letu 2024 z uporabo vseh komunikacijskih kanalov s sporočili in aktivnostmi doseglo okrog 3500 ljudi v naši širši lokalni skupnosti in regiji.

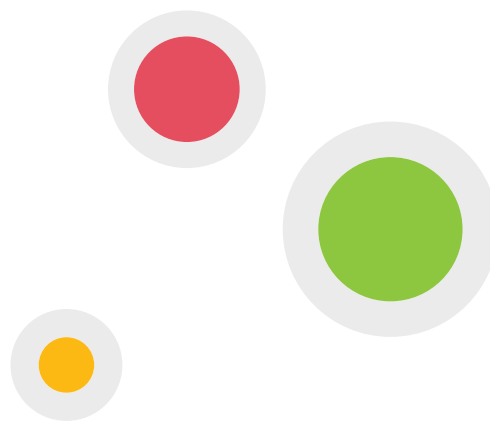
Sodelovanje in povezovanje

Gorenjsko društvo za boj proti raku je pomemben člen multidisciplinarnega povezovanja različnih deležnikov delovanja v preventivi na Gorenjskem. Ključni deležniki za naše delovanje so: Zdravstveno vzgojni center Jesenice, Zdravstveni dom Jesenice,

Zveza slovenskih društev za boj proti raku, Društvo onkoloških bolnikov Slovenije, Občina Jesenice, Občina Kranjska Gora, Občina Žirovnica, Zavod za šport Jesenice, Ljudska univerza Jesenice, Nacionalni inštitut za javno zdravje OE Kranj, različna društva bolnikov v gorenjski regiji (diabetiki, osteoporozna, koronarni bolniki ...), društva upokojencev.

Povzetek

V letošnjem letu nam bo ob vseh dejavnostih, kjer aktivno sodelujemo in ozaveščamo, najbolj ostalo v spominu predavanje **Preventiva rakastih obolenj** za gasilce veterane, ki smo ga izvedli v novembru 2024. Udeležilo se ga je okoli 100 gorenjskih gasilk in gasilcev. Po skoraj triurnem dogodku, predavanju in delavnici samopregledovanja na modelih dojk, kože, mod in črevesja in zadovoljstvu udeležencev, ki smo ga občutili, smo dobili potrditev, kako dragoceno delo počnemo.

Letno poročilo o delu Društva za boj proti raku Štajerske za leto 2024

05

Zvezdana Maurič Vražič, dipl. m. s., spec.

Ime in naslov društva: Društvo za boj proti raku Štajerske Maribor (DBPR Štajerske Maribor),
Partizanska cesta 12, Maribor
Leto ustanovitve: 1981
Število članov (ocena): 38
Ime in priimek zastopnika: Zvezdana Maurič Vražič, predsednica
Kontakt društva: 051 394 300; info@zdravpregib.si
Naslov spletne strani: www.stajerskaprotiraku.si

Namen društva je ozaveščati širšo javnost o raku, prvih znakih te bolezni in zdravem načinu življenja, s čimer je mogoče zmanjšati obolenost in posredno tudi umrljivost za rakom ter približevanje končnemu cilju – družbi zdravja. Ob preventivnih aktivnostih izvajamo tudi posamične projekte kurativne narave, pri katerih povezujemo stroko ter javno, zasebno in civilno sfero.

Pozdrav predstavnika društva

Smo v 44. letu neumornega dela na področju preventive raka. Zavedamo se, da smo lahko na poti k družbi zdravja uspešni le povezani in sodelujoči, zato smo tudi v letu 2024 sledili skupnim ciljem Zveze slovenskih društev za boj proti raku (Zveza)

Zvezdana Maurič
Vražič, predsednica
DBPR Štajerske
Maribor

ter našemu temeljnemu dokumentu – *Evropskemu kodeksu proti raku*. Članice in člani DBPR Štajerske Maribor so pomemben del zdravstvenih aktivnosti mesta Maribor, podravske regije in na nacionalnem nivoju, ki v delovnih telesih, kot so Svet invalidov

Osvetljen Kukulni inkubator, Maribor - Globalna akcija RMV

Mestne občine Maribor, Svet za javno zdravje in okolje Mestne občine Maribor, Komisija za pacientove pravice RS, Komisija za gensko spremenjene organizme ipd., pomembno vplivajo na razvojne usmeritve mesta, ki je že od osemdesetih let vključeno v mrežo *Zdravih mest*.

Opis aktivnosti društva v letu 2024

Društvo za boj proti raku Štajerske Maribor (Društvo) je tudi v letu 2024 odlično sodelovalo z lokalnimi, regijskimi in nacionalnimi mediji v državi. Z rednimi objavami vsebin in/ali intervjuji z našimi članicami in člani smo opozarjali na pomembne mejnike oziroma aktivnosti Zveze in Društva. Pri tem izpostavljamo odlično sodelovanje z naslednjimi mediji: Radio Maribor, Radio Maribor, Toti Radio, Radio 1, Maribor

24, RTV Slovenija (informativni program in oddaja Dobro jutro), TV Maribor (informativni program, tematske oddaje), Planet TV, časnik Večer, revija Štajerc, revija Bonbon, revija Metropolitan itd. V letu 2024 smo začeli sodelovati z medijem *Štajerske novice*, ki so vpisane v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS pod zaporedno številko 1519.

Nadaljevali smo delo v delovnih, posvetovalnih in strokovnih telesih na lokalni ali nacionalni ravni, kjer s svojim strokovnim znanjem in pobudami prispevamo k uspešnemu delu ter želenim rezultatom organov, kot so: Svet invalidov Mestne občine Maribor, Svet za javno zdravje in okolje Mestne občine Maribor, Komisija za pacientove pravice RS, Komisija za gensko spremenjene organizme itd.

V letu 2024 smo se projektno povezali z različnimi deležniki, med katerimi izpostavljamo: Mestno občino Maribor, Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor – Center za krepitev zdravja (CKZ), UKC Maribor, Zveza Slovenska unija pacientov, Društvo za promocijo pacientovih pravic in dolžnosti Maribor, Društvo Hospic, Društvo onkoloških bolnikov Slovenije – Maribor, Univerza Alma Mater Europaea – Evropski center Maribor, SNG Maribor, Inštitut za razvoj družbene odgovornosti (IRDO) itd.

V okviru E-svetovalnice/klepetalnice Društva so prostovoljci odgovarjali na različna vprašanja, vezana na preventivo ali kurativo rakavih obolenj ter *12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku*.

Skozi leto smo na spletni strani Društva objavljali mednarodne mejnike, ki so jih razglasili Združeni narodi in njihove specializirane agencije ter naslavljajo pomembna družbena vprašanja (npr. Mednarodni dan želodca, Svetovni dan zdravja, Svetovni dan hrane, Svetovni dan boja proti bolečini ...).

Zvezdana Maurič Vražič, Urška Ivanuš - Roza oktober in moška moda 2024

Tudi v letu 2024 smo se aktivno vključili v globalno akcijo eliminacije raka materničnega vratu (RMV), ki jo na nacionalni ravni koordinira Zveza, na štajerskem pa DBPR Štajerske Maribor in Zveza Slovenska unija pacientov. V tokratni akciji smo uspeli povezati Hram kulture Arnolda Tovornika in Občino Selnica ob Dravi, Mladinski kulturni center (MKC) in razstavišče Kulturni inkubator na Koroški cesti v Mariboru ter Pokrajinski muzej Maribor z Gradom.

V humanitarni akciji *Roza oktober in moška moda 2024* nam je uspelo združiti moči s slovenskimi modnimi oblikovalkami, SNG Maribor, NK Maribor in številnimi podporniki projekta, kjer smo v Kazinski dvorani SNG Maribor z modno revijo ozaveščali javnost o boju proti raku dojk, najpogostejšem malignem obolenju žensk v razvitem svetu, vzporedno pa zbirali sredstva za mariborsko onkologijo. O dogodku so poročali skoraj vsi slovenski mediji.

V mesecu novembru je Društvo v sodelovanju s Centrom za krepitev zdravja (CKZ), Zvezo Slovenska unija pacientov ter v sodelovanju s Toti Radiom izvajalo

Pobudnice zbiralne akcije za mariborsko onkologijo, Polona Selič Zupančič, Maja Ravnik in Klavdija Kokol

ozaveščevalno akcijo o moških rakih. V letu 2024 smo prvič izbrali ambasadorja akcije MOVE (MB) ER 2024, to je postal študent fizioterapije na Univerzi Alma Mater Europaea, Žan Leon Ambrožič.

V letu 2024 smo izvedli okoli 25 nastopov v medijih, in sicer smo sodelovali z naslednjimi mediji: Radio Maribor, Radio Maribor, Toti Radio, Radio 1, Maribor 24, RTV Slovenija (informativni program in oddaja Dobro jutro), TV Maribor (informativni program, tematske oddaje), Planet TV, NET TV, BKTV, časnik Večer, revija Štajerc, revija Bonbon, revija Metrioolitan, Štajerske novice.

V letu 2024 smo izvedli okoli 15 aktivnosti v zvezi z *12 priporočili proti raku*.

Društvo je v letu 2024 z uporabo vseh komunikacijskih kanalov s sporočili in aktivnostmi doseglo okoli 150.000 ljudi v naši širši lokalni skupnosti in regiji, na nacionalnem nivoju pa vsaj toliko, kolikor jih s svojimi frekvencami pokrivajo navedeni mediji.

Zaposlene CKZ ZD Adolfa Drolca Maribor - Roza oktober in moška moda 2024

Sodelovanje in povezovanje

Društvo se je v letu 2024 še posebej povezovalo z naslednjimi organizacijami MO Maribor – Sektor za zdravstvo in socialno varstvo, CKZ – ZD dr. Adolfa Drolca Maribor, UKC Maribor – Oddelek za onkologijo, Zveza Slovenska unija pacientov, Hospic, Alma Mater Europaea – ECM, INPEA – The International Network for the Prevention of Elder Abuse, TOTI DCA – medgeneracijski center, SNG Maribor, mediji.

Najodmevnejši dogodki ali uspehi društva v letu 2024

V letu 2024 smo se aktivno vključili v globalno akcijo eliminacije raka materničnega vratu, ki jo na nacionalni ravni koordinira Zveza, na štajerskem pa DBPR Štajerske Maribor in Zveza Slovenska unija pacientov. K sodelovanju nam je uspelo privabiti 5 znamenitih

Ambasador
MOVE (MB) ER,
Žan Leon
Ambrožič

točk v mestu, ki so zasijale v simbolni turkizni barvi: Pokrajinski muzej Maribor – Grad, Kulturni inkubator – MKC in Hram kulture Arnolda Tovornika – Občina Selnica ob Dravi. O dogodku so poročali vsi regijski mediji.

V humanitarni akciji *Roza oktober in moška moda 2024* nam je uspelo združiti moči s slovenskimi modnimi oblikovalkami, SNG Maribor in številnimi podporniki projekta, kjer smo v Kazinski dvorani SNG Maribor z modno revijo ozaveščali o boju proti raku dojke, najpogostejšem malignem obolenju žensk v razvitem svetu in vzporedno zbirali sredstva za mariborsko onkologijo. O dogodku so poročali vsi slovenski mediji.

Ključni dosežek v letu 2024, ki je vezan na aktivnosti Društva, je izvedba humanitarnega dogodka v SNG Maribor, ki je uspešno povezal številne deležnike iz javne, zasebne in civilne sfere s ciljem ozaveščanja o raku dojke in pomoči mariborski onkologiji.

Letno poročilo o delu Koroškega društva za boj proti raku za leto 2023

06

Neda Hudopisk, dr. med., spec.

Ime in naslov društva: Koroško društvo za boj proti raku, Ob Suhi 11, 2390 Ravne na Koroškem

Leto ustanovitve: 1996

Število članov (ocena): 700

Ime in priimek zastopnika: Neda Hudopisk, dr. med., spec., predsednica

Kontakt društva: tel.: 02/8705 200; e-pošta: kdb.ravne@hotmail.com

Spletna stran: www.koroskaprotiraku.si

Facebook profil Koroško društvo za boj proti raku – KDBR

Koroško društvo za boj proti raku (Društvo) je bilo ustanovljeno z namenom, da izobražuje ljudi, zmanjša strah pred to boleznijo in pojavnost bolezni ter z zgodnjim odkrivanjem poveča ozdravitev le-te. Naše aktivnosti obsegajo tudi promocijo zdravega življenjskega sloga v celotni populaciji, *Programa ABC o HPV, Evropskega tedna boja proti raku, promocijo 12 nasvetov proti raku, učenje samopregledovanja dojk in mod, osveščanje in učenje ljudi o zgodnjem odkrivanju raka.*

Pozdrav predsednice društva

Zdravje ljudi je prva prioriteta vsakega posameznika in kljub temu, da zelo radi govorimo o tej temi, se te vrednote vsakodnevno premalo zavedamo. Za svoje zdravje začnemo skrbeti tedaj, ko je že kaj narobe ali pa se je kaj zgodilo v naši bližnji okolici.

Predsednica Neda Hudopisk, dr. med., spec. javnega zdravja

V naši državi imamo veliko možnosti, da sami ali s pomočjo javnih in nevladnih inštitucij skrbimo zase in za svoje zdravje. Imamo ambulante družinske medicine, kjer lahko pogledamo kako zdravi smo, zdravstveno-vzgoje centre in centre za krepitev zdravja, ki s svojimi aktivnostmi in izobraževanji pomagajo pri naših odločitvah. Nenazadnje imamo tudi presejalne programe Svit, DORA in ZORA, za katere moramo zbrati dovolj volje in motivacijo, da se jih udeležimo, saj pomembno vplivajo k temu, da bolezen dovolj hitro prepoznamo. Imamo na voljo brezplačna cepljenja, ki preprečujejo nastanek rakavih bolezni, kar je revolucionarno odkritje in pomoč v boju proti rakavim obolenjem.

Naše društvo je mreža zelo srčnih ljudi, ki sicer pripeva majhen, vendar pomemben kamenček v mozaiku osveščanja in motivaciji posameznikov ter skupin v naši regiji.

Opis aktivnosti društva v letu 2024

Izvajali smo različne oblike promocije zdravega življenjskega sloga, predavanj, delavnic za različne ciljne skupine. V sodelovanju s centri za krepitev zdravja in z zdravstveno-vzgojnimi centri smo na naši spletni strani in na njihovih družbenih omrežij promovirali skupne aktivnosti. Objavljali smo novice in pisali članke za lokalne časopise.

Izvajali smo stojnice in posvetovalnice z zdravstveno-vzgojno edukacijo, samopregledovanje na modelih dojk, mod in kože ter razdeljevali informativna gradiva na temo preprečevanja rakavih obolenj in zdravega življenjskega sloga.

Intenzivno smo promovirali cepljenje proti HPV za oba spola, tudi za zamudnike; sprotne promocije

teče po šolah ob obiskih diplomiranih medicinskih sester, promocija po občinah pa v sklopu skupnostnega pristopa v okviru *Zdravih mest*. Aktivnosti smo izvajali tudi za člane drugih nevladnih organizacij oz. društev. S posvetovalnicami v lokalni skupnosti smo dosegli tudi ranljivejšo ciljno populacijo, ki se slabše udeležuje večjih dogodkov (dni, festivalov zdravja), ki jih organizirajo občine in na katerih tudi mi izvajamo svoje aktivnosti. V marcu je potekalo osveščanje ob tednu boja proti raku, kjer smo izvedli številne aktivnosti v lokalnih skupnostih (stojnice), v zdravstvenih domovih in njihovih postajah, predvsem na temo *12 priporočil proti raku* ter o samopregledovanju in preventivnih programih s poudarkom na *Programu Svit* ter ZORA.

Različne dogodke za laično in strokovno javnost smo izvedli tudi ob svetovnem dnevu zdravja, promovirali smo zaščito pred soncem in osveščanje s pomočjo modela kože; prisotni smo bili ob bazenih v regiji. Aktivnosti za najmlajše in njihove starše smo izvajali v času počitniškega varstva, moškim rakom smo se bolj posvetili v mesecu novembru.

Obveščali in osveščali smo na naši spletni strani, proti koncu leta tudi na novem Facebook profilu.

V spomladanskem obdobju smo se osredotočili na izvajanje promocije zdravja in preprečevanja raka skozi različne delavnice, predavanja in informativne stojnice. Aktivnosti so potekale v številnih zdravstvenih postajah, šolah in lokalnih skupnostih, kjer smo osveščali o pomembnosti preventivnih presejalnih programov, kot so Svit, ZORA in DORA, ter spodbujali cepljenje proti HPV. Izvedli smo predavanja za starše, učitelje in dijake, pri čemer smo se osredotočili na preventivne ukrepe, samopregledovanje ter spodbujanje zdravih življenjskih navad. Pomemben del spomladanskih aktivnosti je bilo sodelovanje na Sejmu zdravja in drugih dogodkih, kot so dnevi zdravja, predavanja o zdravem življenjskem slogu, kjer smo širili informacije o zaščiti pred rakavimi boleznimi.

Jeseni smo se osredotočili na aktivnosti ob *Rožnatem oktobru*, kjer smo organizirali dogodke v sodelovanju s partnerji. Poudarek je bil na ozaveščanju o pomenu samopregledovanja in preprečevanja raka, vključno s predstavitvijo modelov dojk in mod za samopregledovanje ter promocijo preventivnih presejalnih programov. Pomemben del jesenskih aktivnosti so bili tudi pohodi ob *Rožnatem oktobru*, različne stojnice in izobraževalne aktivnosti v lokalnih skupnostih, kjer smo izvedli posvetovanja o preventivi in zdravem življenjskem slogu. Poleg tega smo organizirali različna predavanja na temo preprečevanja raka in zdravih življenjskih navadah za zaposlene v delovnih organizacijah ter izvajali aktivnosti v počitniškem varstvu, kjer smo ozaveščali otroke o škodljivosti sonca in zaščiti pred njim. Jeseni smo sodelovali tudi na lokalnih dogodkih, kot so kolesarjenje, posvetovanja in predstavitve v okviru Rožnatega oktobra, kar je omogočilo širjenje pomembnih informacij o preprečevanju raka in ohranjanju zdravja.

Proti boleznim, povezanim s HPV, se lahko zaščitite s cepljenjem, ki je brezplačno za vse od 6. razreda osnovne šole do dopolnjenega 26. leta starosti.

Vabljeni na BREZPLAČNO cepljenje proti HPV

16.11.2024

Od 8. do 12. ure

Zdravstveni dom Slovenj Gradec (solarji@zd-sg.si)
 Zdravstveni dom Ravne na Koroškem (sod-ravne@zd-ravne.si)
 Zdravstveni dom Radlje ob Dravi (splosna1@zd-radlje.si)
 Zdravstveni dom Dravograd (pediatrija@zd-dravograd.si)

Naročanje po e-pošti do 13.11.2024

Plakat vabila na CEPILNI DAN – 16. 11. 2024, ki je potekal v vseh ZD istočasno

Posaditev Rožnatega drevesa (Europa Donna) pred Zdravstveno postajo Muta, 9. 10. 2024

Čajanka ob Rožnatem oktobru 2024, 17. 10. 2024, ZD Ravne na Koroškem

Pripravili smo infografike za spletne strani in družbena omrežja ter plakate za tisk za skupni cepilni dan proti HPV na Koroškem. Dogovorili smo se z vodstvi zdravstvenih domov ter njihovimi cepilnimi timi za izvedbo skupnega dne cepljenja proti HPV za zamudnike. Promocijska gradiva smo distribuirali na

vse srednje šole, fakultete, v zdravstvene domove, centre za krepitev zdravja ter zdravstveno-vzgojne centre, na Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) OE Ravne na Koroškem, Mladinske svete in centre, v Klub koroških študentov idr.

Aktivnosti ob rožnatem oktobru, osveščanje pred ZD Dravograd, članice Koroškega društva za boj proti raku v sodelovanju s CKZ Dravograd

Pripravili smo prispevek v zborniku XXXII. SEMINAR "IN MEMORIAM DR. DUŠANA REJE" 16. oktober 2024, *Obdrži sonce na varni strani – preprečevanje in zgodnje odkrivanje kožnega melanoma.*

Oktobra 2024 smo oblikovali tudi nov Facebook profil Koroškega društva za boj proti raku.

V tem obdobju poročanja smo razdelili vsaj po 500 kosov vsakega izmed naštetih zdravstveno vzgojnih gradiv:

- 12 priporočil proti raku;
- Splošna zloženska *Programa Svit*;
- *Za zdrave dojke*;
- *10 minut vam lahko reši življenje*;
- *Koraki mojega življenja*.

Rožnati pohod po ulicah Slovenj Gradca, 15. 10. 2024, članice KDBR v sodelovanju s CKZ Slovenj Gradec

Ostalih gradiv smo razdelili v približni količini 200 kosov, in sicer *Najpogostejši raki pri moških*, *Najpogostejši raki pri ženskah*, *Moški pregledujte si svoja moda*, *ABC o HPV*, *Kaj morate vedeti o HPV*, *Zdravljenje predrakavih sprememb na materničnem vratu*, *Kolposkopska preiskava ...*

Izvajalke vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov, ki so hkrati tudi članice Društva, vključujejo *Evropski kodeks proti raku* in *12 priporočil* v svoja

zdravstveno-vzgojna predavanja na vseh osnovnih in srednjih šolah v regiji (učenci, dijaki, starši, učitelji). Prav tako smo izvedli tudi predavanja za strokovne sodelavce v ambulantah družinske medicine, patронаžni službi, ZVC/CKZ, za izvajalce vzgoje za zdravje ter vzgoje za ustno zdravje.

Predstavitve Društva in naših aktivnosti smo podrobneje predstavili tudi v krajših izjavah za medije ob obeležitvi svetovnih dni, enkrat smo imeli daljšo oddajo na osrednjem regijskem radiu (Koroški radio).

Naše društvo je v letu 2024 z uporabo vseh komunikacijskih kanalov s sporočili in aktivnostmi doseglo več kot 4500 ljudi v naši širši lokalni skupnosti in regiji.

Rožnati pohod po Radljah, 17. 10. 2024, članice KDBR v sodelovanju s CKZ Radlje ob Dravi

Sodelovanje in povezovanje

V lokalnih skupnostih se tesno povezujemo s strokovnjaki iz zdravstvenih domov, najpogosteje s sodelavci zdravstveno-vzgojnih centrov in centrov za krepitev zdravja, prav tako pa sodelujemo z različnimi društvi za zdravje, občinami, NIJZ OE Ravne na Koroškem – skupaj organiziramo dogodke ter preventivne akcije.

Najodmevnejši dogodki ali uspehi društva v letu 2024

Najodmevnejši so dogodki, v katere je vključena tudi splošna javnost in kadar smo najvidnejši, kot je to bilo npr. ob *Rožnatem oktobru*, kjer z roza majicami in baloni ter drugo rožnato okrasitvijo okolice postanejo naše aktivnosti še vidnejše in vizualno privlačne za obiskovalce. V sodelovanju z vsemi zdravstvenimi domovi v regiji smo uspešno izvedli skupni cepilni dan proti HPV, kjer smo omogočili cepljenje vsem zainteresiranim zamudnikom.

V letu 2024 smo v Društvu bili najbolj ponosni na uspešno izvedbo skupnega cepilnega dne proti HPV ter na aktivnosti ob obeleženju *Rožnatega oktobra*, ob podpori Europa Donne in Občine Muta pa smo posadili tudi *rožnato drevo*.

Letno poročilo o delu Posavskega in Obsoteljskega društva za boj proti raku za leto 2024

Alenka Krenčič Zagode, dr. med., spec. gin. in porod.

Ime in naslov društva: Posavsko in obsoteljsko društvo za boj proti raku, Černelčeva 15, 8250 Brežice
Ocenjeno število članov: pristopnih izjav, ki dokazujejo včlanitev, hranimo več kot 1000, zadnjih pet let pa redno plačuje članarino 200 članov

Ime in priimek zastopnika: Alenka Krenčič Zagode, dr. med., spec. gin., predsednica; Vladimira Tomšič, podpredsednica

Kontakt društva: 031 619 141; alenka.zagode@zd-sevnica.si

Temeljna usmeritev delovanja društva so priporočila Evropskega kodeksa proti raku. Naš osnovni cilj je izobraževanje, kontinuirano ozaveščanje in motiviranje članov ter druge zainteresirane javnosti za zdrav način življenja in redno sistematično spremljanje svojega telesa.

Pozdrav predstavnika društva

Spoštovani, o raku je treba govoriti. Rak ni tabu. Rak je dejstvo, ki lahko doleti vsakega izmed nas v vsakem trenutku. To je bolezen tisočernih obrazov in ni le bolezen posameznika. Prizadene in zaznamuje celotno družino, prijatelje in zaradi visoke pojavnosti tudi celotno družbo in čas, v katerem živimo. Tukaj

Predsednica Alenka Krenčič Zagode, dr. med., spec. gin. in porod.

Pomladansko srečanje *Skupaj za zdravje*, Čatež, marec 2024

smo kot vez med uradno medicino in posameznikom društva za boj proti raku, posejana po vsej Sloveniji z enim samim temeljnim ciljem *pomagati, da ne bo prepozno*.

Naše društvo in verjamem, da tudi druga, se trudimo, da bi ljudje o raku izvedeli čim več, se o njem čim več naučili in si znali pravočasno sami pomagati ter aktivno sodelovali v diagnostiki in pri zdravljenju. Še vedno stremimo k temu, da naj nihče ne umre za rakom zaradi nevednosti. K uspehu vodi ena sama pot in to je ZNANJE.

Opis aktivnosti društva

V letu 2024 smo nadaljevali z delom, ki smo ga začrtali na programski skupščini v mesecu marcu. Pri delu smo uporabljali enake oblike in metode dela kot prejšnja leta, če smo ugotovili, da dajejo

pričakovane rezultate. Tako smo izvajali **delavnice** za učenje samopregledovanja dojk in mod (9 delavnic, 128 udeležencev), **strokovna srečanja** (2 v letu, poudarek na zdravem življenjskem slogu, 122 udeležencev), **predavanja** (4 v letu, tema: pomen cepljenja v boju proti raku in rak dojke, 135 udeležencev), **pošiljanje** izobraževalnega gradiva po e-pošti (poslano 87 izvodov), **razdeljevanje** zloženek in drugega strokovnega slikovnega gradiva (razdeljenih 1000 izvodov), **celodnevni dogodki** – *Rožnati tek* (300 obiskovalcev).

Člane in ostale zainteresirane seznanjamo in učimo o nastanku ter razvoju rakavih bolezni, dejavnikih tveganja, pomenu preventive in zdravega življenjskega sloga, zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb, presejalnih programov ZORA, DORA in SVIT, psihosocialne pomoči obolelim in svojcem obolelih, o sodobnih pristopih preventive in zdravljenja rakavih obolenj ter o pomenu rednega pregledovanja lastnega telesa.

Zdravstveno-vzgojne stojnice, Center za krepitev zdravja ZD Sevnica

Veseli smo, ko ugotavljamo, da se je miselnost vseh nas v zadnjih letih močno spremenila in da vedno bolj pridobiva na pomenu odgovornost za lastno zdravje.

V letu 2024 smo opravili 9 delavnic rak dojke in preventiva, 2 celodnevni strokovni ekskurziji, 4 predavanja (1 v OŠ), poslali 87 članom izobraževalno gradivo za samoizobraževanje, razdelili 1000 izvodov

Strokovno srečanje s predavanjem o raku prostate, marec 2024

promocijskega gradiva za izobraževanje, izvedli celodnevni dogodek v sodelovanju z deležniki, ki izvajajo podoben program.

Ocenjujemo, da je bilo naših aktivnosti posredno ali neposredno deležnih 1500 ljudi.

Sodelovanje in povezovanje

Na vseh ravneh – od preventive, diagnostike, zdravljenja, rehabilitacije in paliativnega zdravljenja – moramo delovati z roko v roki, povezovalno. Institucije med seboj in posamezniki.

V letu 2024 smo sodelovali in se povezovali s Centri za krepitev zdravja pri ZD v Posavju, z društvi s podobnimi programi (EUROPA DONNA), zavodi in delovnimi kolektivi, občinami, s strokovnimi sodelavci z OIL, z ZSDBR.

Rožnati tek za življenje, Sevnica, oktober 2024

Strokovna ekskurzija s predavanjem, Šmarješke Toplice, november 2024

Najbolj zahteven in hkrati najbolj odmeven dogodek v letu 2024 je bil *Rožnati tek*, ki smo ga izvedli v sodelovanju s članicami EUROPA DONNE, ZD Sevnica, OŠ Krmelj in mnogimi donatorji iz lokalne skupnosti. Dogodek je bil poleg promocije zdravega življenjskega sloga tudi dobrodelen. Zbrana sredstva so namenili OŠ Krmelj, Europi Donni in Posavskemu in obsoteljskemu društvu za boj proti raku.

Samo izobražen človek verjame v dobrobit zdrave prehrane, gibanja, prepovedi kajenja, omejevanju alkohola, verjame in se odzove na program ZORA, DORA, SVIT, sprejema cepljenje kot preventivo v boju proti raku ... Zadovoljni smo, ker se ljudje pozitivno odzovejo na ponujene vsebine, ki naslavljajo vse prej naštetje probleme in težave.

Letno poročilo o delu Obalnega društva za boj proti raku za leto 2024

08

Tomaž Jakomin, dr. med.

Ime in naslov društva: OBALNO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU

Leto ustanovitve: 1989

Ime in priimek zastopnika: Tomaž Jakomin, dr.med.

Kontakt društva: <https://obalaprotiraku.si/>, obalaprotiraku@gmail.com

Naš dolgoletni projekt *Dijak dijaku, v boju proti raku* se je v letu 2024 nadaljeval. Potekala so predavanja in delavnice za srednje šole. V projekt so vključene srednje šole občine Koper, Izola in Piran. V mesecu februarju 2025 načrtujemo predavanje in delavnice za vse srednje šole, vključene v projekt. Izpeljava projekta poteka pod našim okriljem, organizacija pa s pomočjo šolskih mentorjev.

Društvo se je v letu 2024 oglašala po socialnih omrežjih.

Dijaki Srednje tehnične šole Koper, podelitev priznanj za sodelovanje; maj 2024

Letno poročilo o delu Goriškega društva za boj proti raku za leto 2024

09

pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med.

Ime in naslov društva: Društvo za boj proti raku in drugim kroničnim boleznim ko-RAK.si,
Ul. Gradnikove brigade 47, 5000 Nova Gorica
Leto ustanovitve: 1983
Št. članov: 155
Ime in priimek zastopnika: pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med., predsednik
Kontakt društva: 080 16 11, info@ko-rak.si
Spletna stran: www.ko-rak.si
FB: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100069459192044>

Temeljni cilji in namen delovanja: Društvo usklajuje interese ter oblikuje programe za preventivno dejavnost na področju boja proti raku in drugih kroničnih boleznih. Deluje v skladu z načrtom zdravstvenega varstva, doktrino Onkološkega inštituta in programom Zveze slovenskih društev za boj proti raku. Za uresničevanje ciljev sodeluje z vsemi organizacijami, ki imajo v svojih programih zdravstveno-vzgojno in izobraževalno dejavnost v smislu izboljšanja zdravstvene kulture.

Predsednik društva pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med.

Pozdrav predstavnika društva – besede predsednika društva, dr. Marka Vudraga

Sprejeti diagnozo rak pomeni veliko breme, ki pa se ob primerni podpori in pomoči lahko omili. Za bolnike z rakom je pri nas v zdravstvenih institucijah sicer zelo dobro poskrbljeno z najsodobnejšimi postopki diagnostike in zdravljenja. A večina življenja z boleznijo se dogaja izven bolnišnice, kjer pa so bolniki veliko slabše preskrbljeni. Društvo ko-RAK.si skušamo to vrzel zapolniti.

Ob neugodni novici RAK smo vedno na voljo posamezniku za vprašanja in podrobnosti o izvidih in zdravljenju, o možnostih izida zdravljenja, o možnostih lajšanja stiske in skušamo pomagati tako z raznolikim programom kot tudi s povezovanjem z drugimi organizacijami.

Naše delovno geslo je: v boleznih nihče ne sme ostati sam. Tukaj smo za vas!

Opis aktivnosti društva v letu 2024

Tudi leto 2024 je bilo polno najrazličnejših aktivnosti, povezanih z ozaveščanjem in preventivo. Tekom leta smo organizirali več okroglih miz in simpozijev za strokovno javnost, in sicer na temo raka debelega črevesa in danke, raka pljuč in presejalnega programa v nastajanju, raka materničnega vratu, raka dojk, melanoma, otroških rakov ter na temo urogenitalnih rakov in presejalnega programa za raka prostate, poleg tega pa še tradicionalni simpozij Briški izzivi, na katerem se vsako leto v Goriških Brdih posvetimo krvnim rakom.

Z mediji smo na Goriškem dobro povezani. Zanje smo v letu 2024 pripravili več medijskih konferenc in izjav, s katerimi smo želeli doseči čim večje število ljudi. Tako smo širili informacije o raku materničnega vratu, dnevu brez cigarete, Svetovnem dnevu boja proti raku, o raku debelega črevesa in danke ter tudi o presejalnih programih. Ob tem so nam priskočile na pomoč različne osebe, ki so raka prebolele – ambasadorke, in z javnostjo delile svoje zgodbe uspeha.

Javnosti smo ozaveščali tudi z našo spletno stranjo in Facebookom, kjer skrbimo za redne objave na najrazličnejše teme v povezavi z zdravjem. Tako smo tekom leta pripravili objave na temo HPV in RMV, cigaret, kajenja in pasivnega kajenja, svetovnega dneva boja proti raku, zdrave prehrane in telesne aktivnosti, samopregledovanja, presejalnih programov, nevarnih snovi na delovnem mestu, sončenja in melanoma, ionizirajočega sevanja in radioaktivnosti, rožnatega oktobra, trebušne slinavke in moškega zdravja. Na različne načine smo se trudili, da bi čim bolj razširili *12 enostavnih nasvetov Evropskega kodeksa proti raku*.

Skupaj s soorganizatorji smo aprila v Novi Gorici organizirali Festival zdravja, ki je potekal pod sloganom *SZO moje zdravje, moja pravica*. Na stojnicah in delavnicah, ki so potekale tekom tedna, so se predstavljala društva in osebe, ki delujejo na področju zdravja in tako prispevajo h kakovosti življenja občanov in širše.

Ker je preventiva boljša kot kurativa, smo tekom leta izvedli več delavnic za OŠ in SŠ na različne teme, povezane z rakom (zdravo življenje, povezava med okoljem in zdravjem v povezavi z rakom, HPV, ples in gibanje kot del zdravega načina življenja). Vključene so bile med drugimi OŠ Solkan, OŠ Bilje, Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom Ivan Tinko v Gorici (Italija), OŠ Vipava, Srednja ekonomska šola Nova Gorica in Gimnazija Tolmin. Skupno smo dosegli več kot 200 učencev in dijakov.

Srednješolci na predavanju na temo HPV in Evropskega kodeksa za boj proti raku

Peter Vičič, dr. med., spec. internist. med predavanjem na simpoziju Briški izzivi

Maja smo ob svetovnem dnevu melanoma organizirali ambulanto za brezplačne preglede kožnih znamenj. Dermatologinja je tako pregledala več kot 30 oseb in jim svetovala glede izpostavljenosti soncu in nadaljnjih korakov, v kolikor je na koži odkrila spremembe, ki bi lahko bile nevarne. Med pregledi je našla benigna znamenja, nekaj fibromov, nekaj aktiničnih keratoz in nekaj bazalnoceličnih karcinomov. Zaradi slednjih je paciente nemudoma napotila k osebnemu zdravniku po napotnice, s katerimi so bili potem aktinične keratoze in karcinomi odstranjeni. Malignih melanomov k sreči ni bilo.

V sklopu rekreativnih aktivnosti smo nadaljevali z vadbo za bolnice z rakom dojk VadiRada. Gre za program rekreacije, ki je posebej prilagojen bolnicam

z rakom dojk, ki imajo zaradi posledic bolezni in operacije/kemoterapije potrebo po prilagojenem strukturiranem programu ustrezne intenzivnosti. Diplomirana kineziologinja jih z vadbo spodbuja, da z redno telesno dejavnostjo pripomorejo k izboljšanju svojega zdravja, hitrejšemu in lažjemu okrevanju in tako izboljšujejo kakovost svojega življenja. Vadbe se redno udeležuje 27 žensk, ki so prebolele raka dojk. Z vadbo so zelo zadovoljne, poročajo o pozitivnem vplivu, ki jih vadba ima na njihovo fizično počutje, obenem pa se je kakovost njihovega življenja dvignila zaradi pozitivnih socialnih vezi, ki so jih spletle med sabo.

Na Društvu ko-RAK.si deluje tudi t. i. INFO točka. Zaposlene so na voljo za informiranje kogarkoli, ki se pri

Predaja donacije SBNG za nakup najsodobnejšega kolposkopa (z leve proti desni dr. Marko Vudrag, dr. Urška Ivanuš, Alenka Zavrtanik Čelan, Dimitrij Klančič)

Dr. Marko Vudrag, predsednik Društva ko-RAK.si, na dnevu odprtih vrat v SBNG

nas oglasi s kakršnimikoli vprašanji glede zdravljenja, nadaljnje podpore ali česarkoli drugega.

V letu 2024 smo pripravili 3 medijske konference, skoraj 100 objav na Facebooku, izvedli več delavnic na osnovnih in srednjih šolah na različne teme v povezavi z zdravjem, 6 simpozijev, brezplačno ambulantno za preglede kožnih znamenj, brezplačen program rekreacije, sodelovali pa smo tudi na več festivalih in drugih dogodkih. Ocenjujemo, da smo z vsemi aktivnostmi in po vseh komunikacijskih kanalih dosegli več kot 8000 ljudi v naši širši lokalni skupnosti in regiji.

Sodelovanje in povezovanje

Društvo ko-RAK.si je tudi v letu 2024 nadaljevalo s sodelovanjem z Občinami Goriške regije, z različnimi krajevnimi skupnostmi (npr. s krajevnimi skupnostmi Tolmin, Bilje, Vipava), drugimi javnimi in nevladnimi organizacijami na Goriškem, s katerimi smo že več let povezani kot konzorcij, s sorodnimi organizacijami, ki delujejo na področju zdravja (npr. Društvo bolnikov s krvnimi boleznimi in Društvo obolelih zaradi azbesta), zelo aktivno pa sodelujemo z Združenjem organizacij pacientov Slovenije in s predstavniki zdravniške stroke iz celotne Slovenije, predvsem pa z lokalno stroko iz ZDNG in SBNG.

Asist. prim. Nataša Fikfak, podpredsednica Društva ko-RAK.si, na slavnostni seji ZSDBPR ob prejemu priznanja za svoje delo na področju onkologije

Najodmevnejši dogodki ali uspehi društva v letu 2024

V letu 2024 smo pod okriljem ZSDBPR izvedli donacijo za Splošno bolnišnico dr. Franca Derganca Nova Gorica in tako prispevali k nakupu novega, najsoodnejšega kolposkopa. Predaja donacije je bila izvedena v marcu 2024.

Redno sodelujemo z različnimi deležniki s področja zdravja. Med drugimi smo npr. z Zvezo organizacij pacientov 17. 9. 2024 sodelovali na vseslovenski akciji, dnevu odprtih vrat ter s sorodnimi društvi bolnikom predstavljali svoje aktivnosti v Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica. Redno sodelujemo

tudi z Onkološkim inštitutom, Društvom obolelih zaradi azbesta in drugimi nevladnimi organizacijami s področja zdravja in sociale.

Ponosni smo na vse aktivnosti, ki smo jih izvedli, posebej bi pa izpostavili program rekreacije VadiRada in sodelovanje z zdravnicami iz SBNG, ki so letos na slavnostni seji ZSDBPR 30. 5. 2024 na našo pobudo dobile priznanje in plaketo za svoje delo na področju onkologije. To so Alenka Zavrtanik Čelan, dr. med., dr. Mojca Humar in asist. prim. Nataša Fikfak, dr. med., ki s svojim trudom in prispevkom na področju onkologije ter pomočjo bolnikom z rakom skupno že več desetletij pomembno prispevajo h kakovosti življenja in zdravju ljudi na splošno.

Letno poročilo o delu Dolenjskega društva za boj proti raku za leto 2024

Mojca Florjančič, vms, univ. dipl. org.

Ime in naslov društva: Dolenjsko društvo za boj proti raku, Rozmanova ulica 30, 8000 Novo mesto

Leto ustanovitve: 1983

Število članov: /

Ime in priimek zastopnika: predsednica: Anica Kurent; aktivna članica: Mojca Florjančič, elektronski naslov: mflorjancic@onko-i.si

Kontakt društva: 031-490-997, mflorjancic@onko-i.si

Naslov spletne strani in družbenih omrežij: <https://www.protiraku.si/>

Dolenjsko društvo za boj proti raku deluje na območju Dolenjske in Bele krajine ter širše. Svoje aktivnosti namenja celotni populaciji, s posebno skrbjo za ranljive skupine prebivalstva.

Namen delovanja društva je:

- spodbujati prebivalce h kritičnemu razmisleku o zdravem načinu življenja ter upoštevanju znanstveno utemeljenih priporočil stroke,
- opolnomočiti ljudi, da prevzamejo odgovornost za svoje zdravje,
- s krepitvijo ozaveščenosti in ustreznih vrednot prispevati k višji kakovosti življenja, zgodnjemu odkrivanju predrakavih in rakavih sprememb ter k bolj zdravemu okolju,

- ustvarjati družbo, v kateri nihče ne bo zbolel ali umrl za rakom zgolj zaradi pomanjkanja informacij ali neustreznega odziva sistema.

Naše cilje uresničujemo z različnimi aktivnostmi:

- promocijo zdravega načina življenja,
- distribucijo zdravstveno-vzgojnega gradiva javnim ustanovam, članom društva, podjetjem in zainteresirani javnosti,
- predstavitvami na stojnicah, strokovnimi predavanji in praktičnimi prikazi samopregledovanja dojk, mod in kože s pomočjo modelov na javnih dogodkih,
- ozaveščanjem o preventivnih metodah preprečevanja in zgodnjega odkrivanja rakavih obolenj.

S svojim delovanjem želimo aktivno prispevati k zdravi in ozaveščeni družbi, kjer bo skrb za zdravje postala skupna vrednota vseh generacij.

Pozdrav predstavnika društva

Z veseljem ugotavljamo, da uspešno oživljamo delovanje Dolenjskega društva za boj proti raku (Društvo), ki s svojim poslanstvom deluje že od leta 1983. Rak ostaja eden vodilnih vzrokov smrti v razvitem svetu, tudi v Sloveniji, in zaradi staranja prebivalstva postaja vse večji izziv. Napredek v znanosti in tehnologiji sicer omogoča boljše obvladovanje te bolezni, vendar pri tem ključno vlogo igra sodelovanje med stroko in nevladnimi organizacijami.

Osrednji poudarek našega delovanja je spodbujanje upoštevanja *Evropskega kodeksa proti raku*, ki vsebuje 12 ključnih priporočil za zdrav življenjski slog. S ponovno vzpostavitev sodelovanja z zdravstvenimi ustanovami, šolami, lokalnimi skupnostmi in mediji povečujemo prepoznavnost društva ter krepimo prisotnost na številnih promocijskih dogodkih. Pri naših prizadevanjih nam je v veliko pomoč donacija Zveze slovenskih društev za boj proti raku (Zveza), ki nam je zagotovila izobraževalne modele dojk, mod, kože in rodil za učinkovitejše ozaveščanje javnosti.

Aktivnosti v letu 2024

Predstavnice našega društva so sodelovale na več dogodkih s promocijo zdravega življenjskega sloga in drugih priporočil proti raku na stojnicah, v podjetjih in na prireditvah ter z izobraževanji, predavanji in okroglimi mizami. Različnim ustanovam smo

Mojca Florjančič, Dolenjsko društvo za boj proti raku

dostavili zdravstveno-vzgojna gradiva Zveze in vseh treh presejalnih programov za raka (ZORA, DORA, Svit).

23. januarja smo izvedli intervju o preprečevanju raka materničnega vratu na Radiu SI Maribor.

Na odlično obiskani stojnici smo s pomočjo modelov izvajali prikaze samopregledovanja dojk, mod in kože ter anatomije ženskih spolnih organov na dogodkih:

- dnevi zdravja v organizaciji zdravstvenih domov, in sicer v Črnomlju, Novem mestu, Postojni, Domžalah in Vrhniki,
- Marčni sejmi na celjskem sejmišču,
- Gregorjev sejem v Šentjerneju,
- Svetovni dan zdravja na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, ki je potekal pod sloganom *Moje zdravje, moja pravica*,
- 8. festival zdravja na Kongresnem trgu v Ljubljani,
- dan odprtih vrat Vojašnice Franca Uršiča Novo mesto,
- Svetovni dan varnosti pacientov na Onkološkem inštitut v Ljubljani,

- Čarobni dan v Arboretumu Volčji Potok,
- 56. mednarodni obrtni sejem v Celju,
- otvoritev nove pisarne Europe Donne v Mariboru v okviru rožnatega oktobra,
- strokovni forum WIB KLUB OOZ Ptuj, kjer smo v okviru rožnatega oktobra popoldan preživali s podjetnicami Območne obrtno-podjetniške zbornice Ptuj in odgovarjali na vprašanja v zvezi s preventivnimi pregledi,
- 23. Festival za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani pod sloganom *Vsi smo ena generacija*,
- 54. sejem Narava – zdravje na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani,
- 3. nacionalna konferenca o zdravstveni pismenosti in vlogi nevladnih organizacij pri izboljšanju zdravja v družbi *Zdrava povezava – Združujemo moči za zdravje ljudi*.

Gregorjev sejem v Šentjernej

Utrinek z dneva odprtih vrat Vojašnice Franca Uršiča Novo mesto

Festival zdravja v Črnomlju

Utrinek s strokovnega foruma WIB KLUB OOZ Ptuj

Na Maratonu treh src v Radencih smo tekli za odpravo raka materničnega vratu skupaj z več kot 60 zdravstvenimi delavci in sodelavci iz SB Murska Sobota in lokalnih zdravstvenih domov. Podali smo tudi dve izjavi o pomenu preventivnih ginekoloških pregledov za lokalni TV postaji.

V aprilu smo tekli tudi na 24. novomeškem teku.

Udeležili smo se slavnostne seje Zveze in regijskih društev za boj proti raku na Ministrstvu za zdravje in rednega letnega srečanja s predsednicami in člani regijskih društev, ki ga organizira Zveza.

Marca in septembra smo v zdravstvenih domovih v pediatričnih ambulantah na previjalne pulte prilepili promocijske nalepke z logotipom programa ZORA, *12 nasvetov proti raku Evropskega kodeksa proti raku* in o cepljenju proti HPV.

V mesecu novembru smo se z osvetlitvijo kipa Dragice Belković z naslovom *Ljubezen* v Parku likovnih samorastnikov Trebnje pridružili akciji lokalnih skupnosti ob četrti obletnici globalnega gibanja za odpravo raka materničnega vratu, s katero osvetljujemo lokalne znamenitosti v turkizni barvi. V občini Mokronog Trebelno so za ta namen posneli film *Mokronožci v podporo akciji odprave raka materničnega vratu* in osvetlili lokalno znamenitost.

Udeležili smo se spletnega seminarja za zdravstvene strokovnjake *ABC o HPV* z naslovom *Kako se pogovarjati s starši in mladostniki o cepljenju proti HPV*.

V mesecu oktobru smo se udeležili 32. seminarja *In memoriam dr. Dušana Reje* na temo kožnega melanoma.

V decembru 2024 smo se pridružili dobroteljnemu projektu *Snežinka* in soustvarili prijetno novoletno vzdušje v ginekoloških ambulantah regije Novo mesto z distribucijo kvačkanih snežink.

24. novomeški tek 2024

Mokronožci v podporo akciji odprave raka materničnega vratu, Občina Mokronog Trebelno

Osvetlitev kipa Dragice Belković z naslovom *Ljubezen* v Parku likovnih samorastnikov Trebnje

Okrasitev v okviru dobrodelnega projekta Snežinka

Ocenjujemo, da je naše društvo v letu 2024 z uporabo vseh komunikacijskih kanalov s sporočili in aktivnostmi doseglo več tisoč ljudi v naši širši lokalni skupnosti in regiji.

Sodelovanje in povezovanje

V letu 2024 smo okrepili sodelovanje s strokovnjaki z Onkološkega inštituta Ljubljana, Nacionalnega inštituta za javno zdravje OE Novo mesto, lokalnimi ginekologi in medicinskimi sestrami. Z našimi aktivnostmi smo povezali vseh 17 občin zdravstvene

regije Novo mesto ter vzpostavili tesno sodelovanje z lokalnimi knjižnicami, podjetji, radijskimi in TV-postajami. Prav tako smo dejavni v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, kar nam omogoča prisotnost na različnih pomembnih dogodkih.

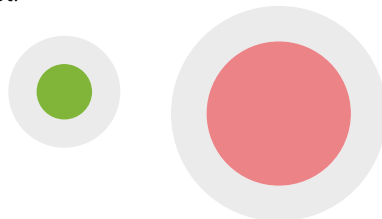
V prihodnje bomo naše sodelovanje še razširili in se aktivno vključili v pobude, ki podpirajo krepitev zdravstvene pismenosti. S tem se pridružujemo sloganu 3. nacionalne konference o zdravstveni pismenosti in vlogi nevladnih organizacij pri izboljšanju zdravja v družbi – *Združujemo moči za zdravje ljudi*.

Najodmevnejši dogodki ali uspehi v letu 2024

V letu 2024 izpostavljamo dva pomembna in odmevna dogodka:

- V podporo eliminaciji raka materničnega vratu so v občini Mokronog Trebelno posneli film *Mokronožci v podporo akciji odprave raka materničnega vratu*, s katerim ozaveščajo javnost o pomenu preprečevanja te bolezni.
- Pod okriljem Zveze smo začeli z aktivnostmi za vzpostavitev delovanja društva na novi lokaciji – v prostorih NIJZ OE Novo mesto. Ob tem bomo na novo oblikovali organe društva ter okrepili njegovo delovanje.

Veseli me, da smo v letu 2024 zastavili proaktivno in povezovalno delovanje društva, s katerim bomo prispevali k oblikovanju družbe, ki se zaveda, da je zdravje naša pravica, hkrati pa so ukrepi za njegovo ohranjanje in preprečevanje bolezni naša skupna odgovornost.

Dijak dijaku proti raku

Mentorica: dipl. MS Špela Flerin, učiteljica strokovno teoretičnih predmetov in praktičnega pouka in dijakinja 4. letnika Srednje zdravstvene šole Ljubljana Ana Balantič

Mentorica Špela Flerin

Dijakinja Ana Balantič

Letos smo se v sodelovanju z Zvezo slovenskih društev za boj proti raku vključili v Rejev seminar, ki že vrsto let pripravlja strokovne vsebine o zdravem življenjskem slogu in preventivi raka. Kot dijakinja Srednje zdravstvene šole Ljubljana sem s pomočjo vseh dijakov in profesorjev šole, še posebej mentorice in razredničarke Špele Flerin, pripravila prispevek, ki je bil objavljen v zborniku Rejevega seminarja. Ta objava nam je omogočila predstavitev naših dejavnosti, s katerimi smo ozaveščali o pomenu preventive in zgodnjega odkrivanja raka na naši šoli, drugod med dijaki ter njihovimi bližnjimi.

Naša šola je s pomočjo dijakov ambasadorjev, to smo dijaki 4. in 2. letnikov, organizirala več aktivnosti, med katerimi so imele najpomembnejšo vlogo stojnice, posvečene kožnemu melanomu ter raku dojke in mod. Na teh stojnicah smo obiskovalcem predstavili preventivne ukrepe in ročno izdelane makete zdrave in rakaste kože, ki so pripomogle k boljšemu razumevanju pri odkrivanju zgodnjih sprememb. Dijakom smo ponudili tudi kvize in ankete, ki so spodbujali k razmišljanju o dejavnih tveganja in

zdravemu načinu življenja. Posebno pozornost smo namenili delavnicam o samopregledovanju dojke in mod, ki smo jih izvedli tako na naši šoli kot tudi na drugih šolah ter v okviru Tedna boja proti raku tudi v Mercator centrih po Sloveniji. Pri tem smo dijak dijaku na podlagi naučenega podajali znanje našim vrstnikom, obenem pa tudi vsem mimoidočim.

Na dnevu odprtih vrat naše šole smo postavili stojnico, kjer smo pripravili brošure in predstavili preventivne ukrepe vsem obiskovalcem. Te vsebine smo vključili tudi v redni pouk, kjer smo pri različnih predmetih obravnavali teme, kot so diagnosticiranje, zdravljenje in nega bolnika z rakom. Za nadgradnjo našega znanja smo bili lahko deležni tudi prakse na Onkološkem inštitutu, kjer smo skupaj s sošolci za praznično-božično vzdušje pripravili manjši pevski nastop na oddelku za paliativno oskrbo. Hkrati nam Zveza SDBPR omogoča vsakoletno sodelovanje na dnevu odprtih vrat, kjer se seznanimo z najnovejšimi smernicami v boju proti raku.

Sodelovanje na seminarju in izvajanje vseh aktivnosti je bilo za nas dijake izjemno poučno in hkrati

dragoceno, saj smo pridobili nova znanja, ki jih bomo lahko prenesli v svojo poklicno življenje.

Veseli nas, da smo bili lahko del tako pomembnega projekta, ki sledi cilju boljše ozaveščenosti in preventive raka, hkrati pa smo ponosni, da je naše delo prepoznano tudi v širši javnosti.

Vabimo vas, da si naš prispevek na seminarju in naše dejavnosti ogledate na spletni strani Srednje zdravstvene šole Ljubljana ali v zborniku Zveze SDBPR ter se pridružite prizadevanjem za bolj zdravo prihodnost.

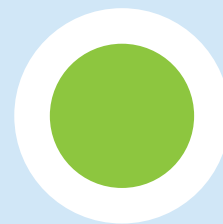
Stojnica – kožni melanom

Stojnica – rak mod in dojk

Stojnica v Mercator centru Domžale

Dijaki ambasadorji

Predavanje o raku doj in mod

Božični nastop na Onkološkem inštitutu

Učenje samopregledovanja doj in mod

Program dela Zveze slovenskih društev za boj proti raku v letu 2025

doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med.

V letu 2025 bomo nadaljevali vse redne programe in projekte Zveze slovenskih društev za boj proti raku (Zveza). Nadaljevali bomo tudi z dvema novima programoma, ki smo ju prvič uvedli v letu 2023, in sicer *Delavnica ABC o HPV za strokovnjake* in *Blazno resno o HPV*.

Promocija zdravega življenjskega sloga in zdravih izbir med otroki in mladostniki

Program *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje*

Program je namenjen učencem višjih razredov osnovne šole; pripravljamo in izvajamo ga skupaj z Zavodom RS za šolstvo. V letu 2025 ga bomo izvajali že 32. leto zapored. Namen programa je spodbujanje zdravega življenjskega sloga učencev in zmanjšanje razširjenosti rabe tobaka ter povezanih izdelkov med

najstniki, to je v obdobju, ko največ mladih prične z rabo tobaka in povezanih izdelkov. V program povabimo vse osnovne šole v Sloveniji. Učitelje opolnomočimo za izvedbo **učne ure**, med katero se v mesecu novembru, ki je mesec preventive, z učenci pogovorijo o zdravem življenjskem slogu s poudarkom na ne kajenju. Učenci podpišejo **slovesno obljubo**, da v tem šolskem letu ne bodo prižgali cigarete. Obenem prejmejo **zgibanko** *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje*, kateri je dodana **anketa**. Med izpolnjenimi anketami v začetku marca v tednu boja proti raku izžrebamo za dva velika avtobusa nagrajencev, ki maja prejmejo **posebno nagrado**. V letu 2025 bomo program nadgradili z vsebinami s področja škodljive rabe vseh oblik tobaka in povezanih izdelkov.

Program *ABC o HPV*

Program je namenjen učenkam in učencem 5. in 6. razreda osnovne šole, njihovim staršem in učiteljem. V letu 2025 ga bomo izvajali že 15. leto zapored. Aktivnosti **šolske akcije ABC o HPV** potekajo skozi vse leto, najintenzivneje pa v začetku šolskega leta, ko

poteka cepljenje deklic in dečkov proti okužbam s HPV po nacionalnem programu cepljenja. Namen programa je ozaveščanje učenk in učencev o zdravi in varni spolnosti ter povečanje precepljenosti proti HPV. Šolam dostavimo **plakate in zgibanke ABC o HPV – za moje zdravje gre. Starši, dovolite, da se cepim.** ter *Zakaj se je modro cepiti proti HPV? Za vaše zdravje gre. Cepite se.*, ki so namenjeni učencem in staršem. Sodelavci Zveze in regijskih društev v dogovoru s šolo izvedejo **predavanje za učitelje in starše**, ki običajno poteka na zadnjem roditeljskem sestanku v 5. razredu ali na prvem roditeljskem sestanku v 6. razredu. Starše opolnomočimo za informirano odločitev za cepljenje proti HPV, učitelje pa za pogovor z učenci na temo zdrave in varne spolnosti, okužb s HPV in o pomenu cepljenja proti HPV za preprečevanja raka materničnega vratu in drugih s HPV povezanih rakov. S tem želimo zmanjšati oklevanje pri cepljenju in spodbuditi informirano odločitev za cepljenje proti HPV, s sporočili in gradivi pa prodreti do staršev neposredno s pomočjo šol. V letu 2024 smo pričeli z ocenjevanjem predavanj za starše z anonimno anketo, ki jo predavatelj razdeli po zaključenem predavanju. Rezultati ankete so dragocen vir informacij, ki nam pomagajo prilagajati vsebino in izvedbo predavanj ter dajejo ravnateljem in učiteljem zagotovilo, da si tovrstnih predavanj starši želijo in so hvaležni, da v šoli prejmejo verodostojne informacije o cepljenju proti HPV, ob pravem času, preden je njihov otrok lahko cepljen.

Blazno resno o HPV

V letu 2025 bomo nadaljevali sodelovanje s priznanim mladinsko avtorico Deso Muck. Ponovno bomo staršem otrok, ki se odločajo o cepljenju proti HPV, omogočili brezplačno tiskano knjižico. Z medijsko kampanjo *Blazno resno o HPV* bomo na državni in regijski ravni ter v lokalnih skupnostih povečali osveščenost in informiranost prebivalcev. Kampanjo

bomo nadgradili z novimi pristopi, ki jih bomo javnosti predstavili na novinarski konferenci *Blazno resno o HPV*, ki bo tradicionalno potekala v začetku šolskega leta na Onkološkem inštitutu Ljubljana v sodelovanju s številnimi strokovnjaki.

Spodbujanje zdravega življenjskega sloga dijakov in študentov – Mladi ambasadorji Evropskega kodeksa proti raku

Program je namenjen dijakom in študentom. Izvajajo ga učitelji mentorji sodelujočih srednjih šol v okviru rednih učnih ur ali dodatnih aktivnosti in mladi ambasadorji kodeksa s sovrstniškim učenjem. Namen programa je mladim približati *12 priporočil Evropskega kodeksa proti raku* in jih spodbujati k odločitvam za zdrav življenjski slog ter zdrave izbire. V tem obdobju odraščanja se izoblikuje veliko zdravih in nezdravih navad ter razvad, ki jih mladi nato prenesejo v odraslo življenje in svoje mlade družine. Od leta 2022 dalje sodelujemo v evropskem projektu BUMPER, v katerem pod okriljem Mednarodne agencije za raziskovanje raka pri SZO (IARC-SZO, Evropska zveza proti raku (ECL) in nekaterih drugih vodilnih evropskih ustanov na področju preventive raka sodelujemo pri razvoju nove interaktivne mobilne aplikacije, s katero želimo mladim približati 12 enostavnih priporočil *Evropskega kodeksa proti raku* in jih opolnomočiti za njihovo uporabo v vsakdanjem življenju.

Ozaveščanje odraslega prebivalstva o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka – *Evropski kodeks proti raku*

Namen programa *Evropski kodeks proti raku* je osveščanje odraslih prebivalcev o **12 enostavnih priporočilih Evropskega kodeksa proti raku**, z upoštevanjem katerih lahko zmanjšamo število novih primerov raka do 40 % in število vseh smrti zaradi raka do 50 %. Priporočila spodbujajo zdrav življenjski slog, vključno s cepljenjem proti HPV in HBV ter redno udeležbo v organiziranih populacijskih presejalnih programih ZORA, DORA in Svit. Predsednica Zveze sodeluje pri prenovi *Evropskega kodeksa proti raku* na mednarodni ravni, ki se je začel leta 2023 pod okriljem IARC-SZO in bo predvidoma zaključen leta 2025. Zveza je tudi skrbnica kodeksa v Sloveniji. Skrbimo, da je kodeks v slovenskem jeziku dostopen v tiskani in elektronski obliki čim širšemu krogu uporabnikov.

42. teden boja proti raku

Prvi teden v marcu 2025 bomo organizirali tradicionalni, letos že 42. teden boja proti raku. Osredotočili se bomo na **novosti v presejanju za raka**. V ponedeljek bomo v sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana, Ministrstvom za zdravje in Državnim programom obvladovanja raka organizirali odmevno **novinarsko konferenco** na temo novih presejalnih programov. Pred novinarsko konferenco bo na Onkološkem inštitutu Ljubljana potekal **zagonski (angl. kick-off) sestanek evropskega projekta Uvajanje novosti v presejanju za raka v Sloveniji** (angl. *Improving Cancer Screening in Slovenia, ICSIS*), ki bo v letih 2025 in 2026 potekal v sodelovanju z mehanizmom tehnične pomoči Evropske komisije DG-REFORM ter Mednarodne agencije za raziskovanje raka (IARC-WHO). Zagonskemu sestanku bo sledilo

več strokovnih srečanj slovenskih in evropskih strokovnjakov ter odločevalcev na temo presejanja za pljučnega raka, raka prostate in prenove presejalne politike programa ZORA.

V torek bomo organizirali **Dan odprtih vrat Onkološkega inštituta Ljubljana**, na katerega bomo povabili tri razrede dijakov, ki si bodo po uvodnem predavanju o tem, kako nastane rak in kako ga lahko preprečimo, ogledali sodobni oddelek za zdravljenje raka s teleradioterapijo. K izvedbi učne ure **Kako nastane rak in kako ga lahko preprečim** bomo povabili vse slovenske srednje šole s predlogom učne ure in strokovnega e-gradiva Zveze. Na **skupščini Zveze in regijskih društev** bomo v sredo pregledali opravljeno delo v preteklem letu in načrtovali delo v letošnjem letu. Teden bomo že tradicionalno zaključili z **aktivnostmi regijskih društev v lokalnem okolju** in z **nagradnim žrebanjem učencev in učenk** v okviru šolske akcije *Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje*. Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojke Univerzitetnega kliničnega centra Maribor bomo **izročili donacijo** za sodoben kolposkop, ki bo v mariborski regiji omogočal sodoben pristop k zgodnjemu odkrivanju in zdravljenju predrakavih sprememb materničnega vratu. Sredstva za donacijo smo zbrali v letoletni dobrodelni akciji 2024/25.

Evropski teden boja proti raku

Vsako leto konec maja poteka Evropski teden boja proti raku, ki ga v širšem evropskem prostoru vodi ECL, katere članica je tudi Zveza. V letu 2025 bomo v tem tednu organizirali **Slavnostno sejo Zveze** na Ministrstvu za zdravje, na kateri bomo podelili **priznanja zaslužnim sodelavcem in podpornikom regijskih društev ter Zveze**. Potekale bodo tudi številne aktivnosti regijskih društev **v lokalnih skupnostih**.

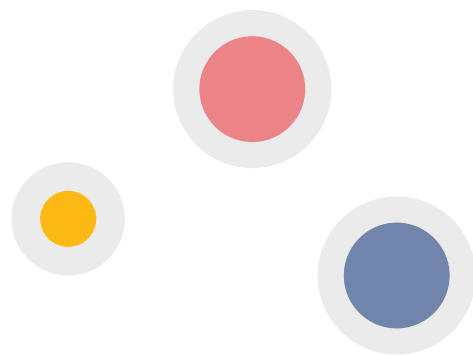
Program Slovenija na poti k odpravi raka materničnega vratu

Aktivnosti na področju spodbujanja odprave raka materničnega vratu v Sloveniji bodo potekale skozi vse leto, najbolj skoncentrirano tretji teden v januarju, ko že tradicionalno poteka Evropski teden preprečevanja raka materničnega vratu, jeseni ob začetku šolskega leta, ko poteka cepljenje proti HPV po nacionalnem programu cepljenja, in 17. novembra 2025, ko se bomo z osvetlitvijo številnih lokalnih znamenitosti po Sloveniji pridružili obeleženju pete obletnice mednarodnega gibanja za eliminacijo raka materničnega vratu. Osnovne aktivnosti so usmerjene v mobilizacijo ključnih deležnikov za odpravo raka materničnega vratu v Sloveniji na lokalni ravni in dvig splošne ozaveščenosti, da je raka materničnega vratu in druge s HPV povezane raka možno odpraviti z doseganjem ciljev SZO: vsaj 90 % precepljenost po nacionalnem programu proti HPV, vsaj 70 % udeležba žensk v presejalnem programu ZORA in vsaj 90 % zdravljenje predrakavih in zgodnjih rakavih sprememb materničnega vratu. Program spodbujanja eliminacije raka materničnega vratu se tesno povezuje s programom *Zveze ABC o HPV* in *Blazno resno o HPV*.

V letu 2025 bomo program nadgradili. Pod okriljem mednarodnega projekta PERCH bomo v sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje in Ministrstvom za zdravje sodelovali pri pripravi celostne strategije komunikacije o HPV v Sloveniji. Na spletni strani Zveze bomo objavili zemljevid odprave raka materničnega vratu, ki bo z barvno skalo prikazoval, kako blizu je posamezna slovenska občina ciljem SZO za odpravo raka materničnega vratu. Zemljevid bomo posredovali tudi vsem slovenskim županom.

Interaktivne delavnice za odrasle – Evropski kodeks proti raku

V letu 2025 bomo s pomočjo sodelavcev regijskih društev še naprej izvajali delavnice za promocijo zdravega življenjskega sloga in zgodnje odkrivanje raka, vključno s spodbujanjem udeležbe v presejalnih programih ZORA, DORA in Svit. Še naprej bomo skrbeli za posodabljanje vsebin v skladu z novimi znanstvenimi spoznanji in strokovnimi usmeritvami, ki jih bomo širili v sodelovanju z regijskimi društvi za boj proti raku z namenom doseganja čim širšega kroga ljudi. Ciljna skupina so odrasli v lokalnih skupnostih, delovnih organizacijah in drugod, vključno s starejšimi in upokojenci, ki jih želimo mobilizirati tako za skrb za lastno zdravje kot tudi opolnomočiti in aktivirati za promocijo zdravega življenjskega sloga ter zgodnje odkrivanje raka med družinskimi člani in v lokalnih skupnostih. Poudarek bo tudi na večanju zdravstvene in znanstvene pismenosti na področju cepljenja proti raku in spodbujanju cepljenja proti HPV v lokalnih okoljih. Podjetja bodo lahko izvedbo delavnice naročila v okviru obveznega programa promocije zdravja na delovnem mestu.

Izobraževanje strokovnih delavcev in sodelavcev v zdravstvu ter šolstvu o različnih vidikih obvladovanja raka

XXXIII. seminar *In memoriam dr. Dušana Reje*

Jeseni 2025 bomo v sodelovanju z Onkološkim inštitutom Ljubljana izvedli že 33. letni strokovni seminar Zveze. Tokrat se bomo osredotočili na novosti na področju presejanja za raka, s čimer bomo smiselno nadaljevali rdečo nit z 42. slovenskega tedna boja proti raku. Povabljeni predavatelji bodo vrhunski tuji in slovenski strokovnjaki s tega področja. Seminar bo namenjen vsem zdravstvenim, šolskim in drugim delavcem ter sodelavcem, ki jim ta znanja koristijo pri vsakodnevnem delu, ter sodelavcem regijskih društev za boj proti raku, ki bodo izvajali delavnice *Evropskega kodeksa proti raku* za odrasle.

3. strokovna delavnica *ABC o HPV* ter organizacija predavanj za starše o cepljenju proti HPV

Tudi v letu 2025 bomo ponovno izvedli **virtualno delavnico *ABC o HPV*** za člane regijskih društev in strokovnjake, ki o cepljenju proti HPV predavajo staršem na roditeljskih sestankih v osnovni šoli v času, ko se odločajo o cepljenju. V letu 2023 smo delavnico izvedli prvič in je bila izjemno dobro sprejeta. V letu 2024 smo pri izvedbi delavnice sledili priporočilom evropskega projekta PERCH za izvedbo tovrstnih izobraževanj, delavnico smo tudi evalvirali, rezultati pa nam bodo vodilo pri pripravi delavnice v letu 2025.

Založništvo

Zbirka strokovnih gradiv za osveščanje splošne javnosti o preventivi in zgodnjemu odkrivanju raka

Tudi v letu 2025 bomo zagotavljali brezplačna gradiva Zveze vsem, ki jih potrebujejo pri svojih aktivnostih za ozaveščanje prebivalcev o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka. Gradiva bomo po potrebi posodabljali in tiskali, še naprej pa bodo brezplačno dosegljiva na sedežih Zveze in regijskih društev ter na spletnih straneh Zveze. Na voljo bodo naslednje zgibanke in knjižice:

- 12 nasvetov *Evropskega kodeksa proti raku* (poleg knjižice je na voljo tudi plakat);
- Življenje je lepo – skrbim za svoje zdravje;
- ABC o HPV – Starši, dovolite, da se cepim (poleg knjižice je na voljo tudi plakat);
- Zakaj se je modro cepiti proti HPV;
- Rak mod;
- Rak dojke;
- Najpogostejši raki pri moških;
- Najpogostejši raki pri ženskah;
- Obdržite sonce na varni strani (infografika na temo preprečevanja kožnega melanoma) – novo;
- Kako prepoznati kožni melanom in ukrepati (infografika) – novo.

Ponovno bomo izdali tudi foto poročilo in kratek video *Lokalne skupnosti za odpravo raka materničnega vratu*, v katerem bomo objavili fotografije turkizno osvetljenih lokalnih znamenitosti ter sporočila predstavnikov regijskih društev ter županov občin, ki bodo leta 2025 sodelovale v programu.

Zbirka strokovnih gradiv za strokovnjake s področja preventive in zgodnjega odkrivanja raka

V letu 2025 bomo dopolnili zbirko publikacij Zveze za strokovnjake z zbornikom preglednih prispevkov z vsebinami XXXIII. strokovnega seminarja *In memoriam dr. Dušana Reje*. Publikacija bo izšla v obliki zbornika ob letnem strokovnem seminarju Zveze in bo dopolnila dosedanjo zbirko sorodnih publikacij (v nadaljevanju navajamo zadnjih deset publikacij):

- Obdrži sonce na varni strani – preprečevanje in zgodnje odkrivanje kožnega melanoma (2024);
- Personalizirana preventiva raka (2023);
- Zdravstvena pismenost: pomen pri zgodnjem odkrivanju raka (2022);
- Zdrav življenjski slog in rak (2021);
- Obvladovanje raka v času covid-19 v luči preventive (2020);
- Sevanje in rak (2019);
- Alkohol in rak (2018);
- Kajenje in zdravje – nikoli dokončana zgodba (2017);
- Kemikalije v okolju in rak (2016);
- Kaj sporoča prenovljeni kodeks proti raku (2015).

Kot vsi zborniki doslej bo tudi zadnji dostopen na spletni strani Zveze ter v knjižnicah.

Letno poročilo Zveze slovenskih društev za boj proti raku

V letu 2025 bomo izdali Letno poročilo Zveze, v katerem bomo v sliki in besedi povzeli aktivnosti in dosežke Zveze ter regijskih društev za boj proti raku v letu 2024.

Prisotnost na spletu

V letu 2025 bomo lansirali prenovljeno spletno stran Zveze ter vzpostavili virtualno knjižnico strokovno preverjenih gradiv s področja cepljenja proti rakom in 12 priporočil proti raku. Še naprej bomo na spletni strani Zveze (<http://www.protiraku.si>) in na Facebooku Zveze objavljali aktualne novice in napovednike dogodkov Zveze, regijskih društev in drugih deležnikov na področju obvladovanja raka doma in v tujini. Prav tako bomo pripravljali in objavljali različna sporočila za javnost. Z njimi bomo ozaveščali prebivalstvo o nevarnih dejavnikih raka in o dokazanih ukrepih za preprečevanje in zgodnje odkrivanje te bolezni.

Povezovanje in sodelovanje z drugimi deležniki na področju preventive raka

V letu 2025 bomo nadaljevali načrtano pot dela Zveze s tesnim sodelovanjem z regijskimi društvi. Predvidenih aktivnosti je veliko – če jih želimo izvesti v skladu s planom, je nujno **povečanje** števila **sodelavcev**. Društvom bo Zveza še naprej zagotavljala **informativna gradiva**, ki jih potrebujejo za delo v svojih lokalnih skupnostih. S svojimi in zunanjimi strokovnjaki bo Zveza tudi v letu 2025 sodelovala na različnih **izobraževalnih in drugih dogodkih v lokalnih skupnostih** v organizaciji regijskih društev, Zveze ali drugih deležnikov v skupnem boju proti raku, vendar le v primerih, če bodo vsebine dogodkov in sporočila temeljila na dokazih znanosti in stroke. Med letom se bomo sodelavci Zveze in regijskih društev sestali in **načrtovali skupne aktivnosti ter prenos dobrih praks** med društvi in regijami.

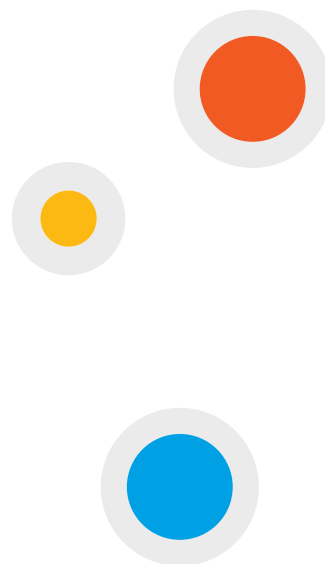
Zveza se bo kot članica ECL še naprej vključevala v mednarodno dogajanje na področju preprečevanja in zgodnjega odkrivanja raka ter nova znanja in izkušnje prenašala slovenskim regijskim društvom za boj proti raku ter drugim deležnikom. Sodelovali bomo pri **spodbujanju odprave raka materničnega vratu v Evropi**, se udeležili letnega **strokovnega kongresa ECL in skupščine** ter sodelovali v izbranih projektih ECL.

Zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje in aktivnosti Zveze ter regijskih društev in druge potrebe na področju obvladovanja raka

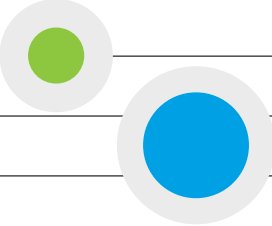
Za osnovno delovanje in aktivnosti Zveza pridobiva finančna sredstva na **javnih razpisih** in od **donatorjev** ter **sponorjev**. V letu 2025 bomo izvedli številne aktivnosti Zveze, ki jih bomo financirali s

sredstvi projektov **Ministrstva za zdravje** *Cepite se, za vaše življenje gre* in *Evropski kodeks proti raku na vsakem koraku*. Delo nam bodo omogočila tudi sredstva **FIHO** in **Mestne občine Ljubljana**. V letu 2025 si bomo še naprej prizadevali za povečanje sredstev iz nenamenskih donacij, ki jih bomo porabili za načrtovane aktivnosti in osnovno delovanje Zveze, sponzorska sredstva pa bomo ponovno omejili le na izbrane aktivnosti.

Že od leta 1990 Zveza v **novoletni akciji** zbira finančna sredstva, ki jih podari izbranim zdravstvenim ustanovam za **nakup medicinske opreme, namenjene bolnikom z rakom**. Ker je naše delovanje usmerjeno predvsem v primarno in sekundarno preventivo raka, bomo donacijo leta 2025 izročili Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojke Univerzitetnega kliničnega centra Maribor za nakup sodobnega kolposkopa, ki bo ženskam s področja, ki ga pokriva UKC Maribor, omogočal pravočasno in kakovostno odkrivanje ter zdravljenje predrakavih sprememb materničnega vratu.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal lines.

Izdajo je omogočila fundacija FIHO

1000 Ljubljana, Stegne 21/c, p.p. 581, 1521 Ljubljana

Tel.: 01/500 77 00, fax: 01/500 77 10,

TRR: 05100-8010039395, davčna številka: 66071364,

matična številka: 1118692000, e-mail: info@fiho.si

Strokovna knjižnica za onkologijo

- izposoja in nabava gradiva
- bibliografije in habilitacije
- informacije in pomoč o odprtem dostopu
- informacijske poizvedbe
- informacije in pomoč pri objavljanju člankov v znanstvenih revijah

ČITALNICA IN SEJNA SOBA

- multimedijsko podprta, za **12** udeležencev
- **4.500** knjig,
- **7.000** e-revij

